

Kongresno leto

Napovedovati vnaprej, kaj bo prineslo novo, 1978. leto, je v nekem smislu zelo tvegano, vendar nekaj pa lahko že zdaj z gotovostjo zapišemo, in sicer to, da bo letošnje leto kongresno leto, leto kongresov ZK po republikah in leto XI. kongresa ZKJ, hkrati pa bo tudi leto uresničevanja in izvajanja zakona o združenem delu, ki smo ga sprejeli in potrdili ob koncu minulega leta.

Kongresi Zveze komunistov v tem letu bodo zato nedvomno prelomni in zgodovinski dogodki, ki bodo na eni strani pregledali in ovrednotili doslej prehojeno pot jugoslovanskih komunistov, hkrati pa bodo tudi ocena, vzpodbuda in napotilo za delo komunistov v prihodnje. Vsekakor to ne bodo zunanje in panegirične manifestacije komunistov, temveč globoko marksistično in dialektično vrednotenje sedanjega časa, hkrati pa kritičen in samokritičen prerez celotne dejavnosti komunistov, ki stojijo v prvi vrsti in nenehno v boju za spreminjanje obstoječega stanja in je njihov pogled hkrati uprt tudi v prihodnost.

Če smo torej zapisali, da je letošnje leto leto uveljavljanja, izvajanja in uresničevanja zakona o združenem delu smo povedali vse in malo. Za zakonom o združenem delu, oziroma njegovim uresničevanjem se namreč skriva globoka, bistvena in doslej še nikjer preizkušena preobrazba našega celotnega samoupravnega družbeno-ekonomskega sistema, gre za zgodovinski prelom v odnosih med delavcem—ustvarjalcem in samoupravljalcem in njegovim delom, gre za presežanje in odstranjevanje odtujenosti delavca od njegovega dela, skratka, gre za popolnoma nove odnose, ko neposredni proizvajalec postaja tudi gospodar in odločevalec pri ustvarjenem dohodku. Dalje gre za združevanje dela in sredstev tako med posamezniki kot delovnimi organizacijami in celotno družbeno skupnostjo, v katerem spet dobiva prav neposredni proizvajalec vso oblast in hkrati tudi pravico odločanja o delitvi svojega prihodka in dohodka.

Jasno je, da smo šele na začetku tega procesa spreminjanja našega sveta in življenja ter odnosov v njem in da bo ta pot nelahka, težavna in naporna, saj jo v tem smislu utiramo prvi.

Naše kolesnice v prihodnost in tudi kar bližnjo sedanost, ki je pred nami, pa so še popolnoma neutrte, čeprav so jasno in dosledno nakazane v vseh dokumentih in zakonih, ki smo jih sprejeli v zadnjem času zares plebiscitarno, kar nam je omogočil naš delegatski sistem in referendumsko odločanje posameznikov za ta veliki podvig, ki je pred nami.

Plebiscitarna odločitev milijonov naših delovnih ljudi za to novo, veliko pot pa je najboljši porok, da bomo vse to uresničili in izvedli, o tem bodo spregovorili komunisti na svojih letošnjih kongresih in prav zato bo letošnje leto ne samo kongresno, temveč tudi zgodovinsko leto in prelomnica na naši nezadržni poti v socializem.

Dušan Željznov

RAZGOVOR Z VINKOM ŠARABONOM, NOVIM SEKRETARJEM SVETA ZK SOZD ISKRA

Zagotoviti odločnost

Pri vseh proizvodnih uspehih je gotovo, da niti družbenopolitični niti človeški odnosi v naši delovni organizaciji niso vselej taki, kot bi morali biti, vsaj ne taki, kot bi morali biti med komunisti. Zato ni čudno, da smo naš pogovor z novim sekretarjem Z veze komunistov v našem združenem podjetju Vinkom Šarabonom v Iskrini stolpnici ob nastopu njegove nove funkcije začeli prav z nekaterimi kritičnimi vidiki. Prav tako pa je bilo tudi naravno, da nam je sobesednik, ki je izšel iz proizvodnih enot Elektromehanike iz Kranja, odgovarjal zares zavestno in kljub vsemu optimistično.

S kakšnimi občutki in s kakšnimi načrti vstopate v novo leto in nastopate novo dolžnost sekretarja ZK v ZP Iskri?

Po naravi sem optimist in s takimi pogledi tudi stopam tako v novo leto, kot na novo dolžnost. Optimist pa sem tudi zaradi tega, ker se kljub problemom uveljavljajo smotri in želje delovnih ljudi v zvezi z razvojem, standardom in demokratičnimi samoupravnimi odnosi. Šele če pogledamo prehojeno pot, vidimo celoten uspeh, v letu 1978 pa upam na prelomnico in to na boljše.

Kaj menite da je trenutno glavni idejno-politični, s tem pa tudi družbeno-gospodarski problem v ZP? Kako se ga nameravate lotiti?

Glavni idejnopolitični problem bi postavil takole: odločneje se moramo zoperstaviti težnji po zgolj formalni zadovoljivji določil Ustave in ZZD. Celotno akcijo moramo preusmeriti samostojnemu in ustvarjalnemu oblikovanju vsebinskih rešitev glede temeljnih družbeno-ekonomskih odnosov v združenem delu, torej dohodkovnih odnosov. Ti so zlasti oblikovanje in delitev dohodka TOZD in preko nje vseh asociacij združenega dela, svobodna menjava dela (tako med delavci v TOZD in delavci skupnih služb znotraj organizacij združenega dela, kot tudi med delavci v celotni materialni proizvodnji in delavci v družbenih dejavnostih), združevanje dela in sredstev delavcev za širjenje materialne podlage dela in skupna vlaganja na temelju samoupravno sprejetih planov, nagrajevanje po delu, po načelu sorazmernosti OD vložnemu živemu in minulemu delu. Nameravam se lotiti teh problemov z angažiranostjo vseh komunistov v Iskri, ker samo s tem lahko zagotovimo enotnost stališč.

Kolikšen odstotek delavcev Iskre je po najnovejših podatkih v vrstah ZK? Je to zadostna številka? Kako boste odstotek dvignili? Ali nameravate, nasprotno, zaradi kvalitete še sedanje vrste prečesati?

Trenutno je v ZK v SOZD Iskra vključenih okrog 2.000 članov, kar predstavlja 8 odstotkov vseh zaposlenih. Analiza nam je pokazala, da se je število članstva od leta 1975 povečalo za nekaj manj kot polovico, kar je nedvomno lep uspeh ZK. Tudi v strukturi članstva je prišlo do zadovoljujočih sprememb; povečala se je namreč udeležba žensk in mladih, ki so bili v glavnem sprejeti v zadnjem času. Kljub zelo lepim uspehom pa bo potrebno v ZSM še nadalje delati z mladimi predvsem neposrednimi proizvajalci in jih pripravljati na sprejem v ZK. Ob tem času pa bo seveda tudi potrebno analizirati aktivnost sedanjih članov ZK in še posebej sedaj, v predkongresnem obdobju tudi v vsaki OOKZ selekcionirati članstvo, pač glede na aktivnost.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pet plodnih let

Na ljubljanski Fakulteti za elektrotehniko so se v torek, 17. januarja, zbrali predstavniki in uporabniki projektne sveta RSS „Integrirana vezja“. Slovesnosti ob zaključku petletnega projekta, ki predstavlja temelj za nadaljnji razvoj slovenske mikroelektronike, so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnega življenja, med njimi Andrej Marinc, predsednik skupščine SRS in Milan Osredkar, član skupščine SRS.

V petletnih rizikavah so tesno sodelovali Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani, Institut Jožef Stefan, Institut za elektroniko in vakuumsko tehniko in ZP Iskra. T esno sodelovanje med znanstvenimi institucijami in proizvodnjo je ob zaključku projekta prineslo Iskri najmodernejšo tehnologijo na področju mikroelektronike, obenem pa pomemben dosežek v jugoslovanskem merilu — akademska znanost je našla isto pot z industrijo. S tem v zvezi je Andrej Marinc pripomnil: „Znanost, ki ne koristi družbi, ki ne podreja narave človeku, je v samoupravni družbi nepotrebna. Sodelovanje Iskre z akademskimi znanstveniki je pripeljalo do rezultatov, kakršnih si obetamo od uspešne reforme usmerjenega šolstva.“

V nadaljevanju slovesnosti so goste seznanili z doseženimi rezultati in perspektivami slovenske mikroelektronike kot intenzivne panoge gospodarstva ter povabili goste na ogled laboratorijev.

Več o rezultatih projekta v prihodnji številki.

Stane Fleischman

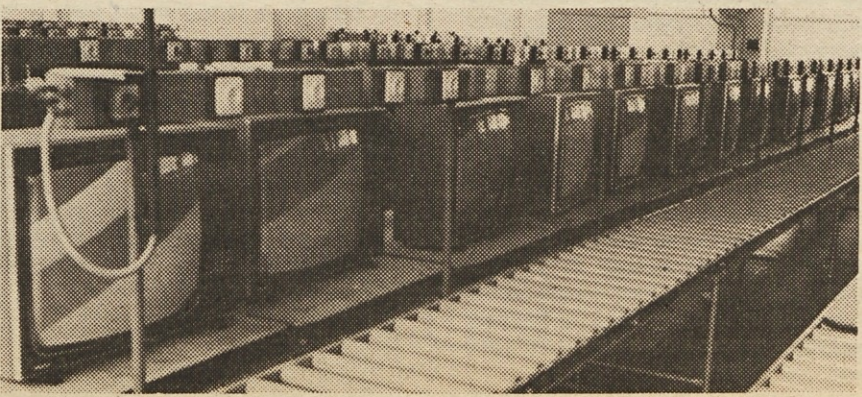
TOZD TV PRŽAN

Lani dobro poslovali

TOZD TV Pržan je v letu 1977 dobro poslovala, posebno če upoštevamo, da je to bilo le dobro leto po sanacijskih ukrepih. Celotno več, intenzivno so v preteklem letu skrbeli za modernizacijo strojnega parka, izboljšanje organizacije dela in uvedli integralno metodo kontrole kakovosti.

Ko govorimo o poslovanju v lanskem letu, pogledimo najprej nekaj števil: proizvodni načrt so izpolnili 95 %, ker so se prilagajali položaju na trgu. Prav ob tem na Pržanu menijo, da bo treba na področju tržišča narediti več in se temu vprašanju intenzivneje posvetiti.

Program proizvodnje so dosegli na (Nadaljevanje na 4. strani)

„Staranje“ televizorjev Gama.

Osrednji dogodek podpisovanja samoupravnih sporazumov v zadnjih dneh minulega leta je bil vsekakor podpis samoupravnega sporazuma o družbeno-ekonomskih osnovah skupnega prihodka, skupnega dohodka in svobodne menjave dela med delavci TOZD združenimi v delovnih organizacijah SOZD Iskra in med delavci TOZD delovne organizacije Iskra Commerce. Slovesnosti ob podpisu so se poleg pooblaščenih predstavnikov vseh Iskrinih delovnih organizacij udeležili še Vladimir Klavs, Jože Hujs, Anton Stipanič ter drugi vidni Iskrini družbenopolitični delavci.

O pomenu tega samoupravnega sporazuma je spregovoril direktor področja za marketing Anton Stipanič. Med drugim je poudaril, da sporazum ni pomemben le za Iskro, pač pa za vso Slovenijo, saj predstavlja število zaposlenih Iskrašev v naši republici pomemben 8-odstotni delež. V nadaljevanju se je dotaknil izredno važne vloge Iskre Commerce kot organizacije skupnega pomena za opravljanje tržnih dejavnosti. Pri tem je navedel številne uspehe delavcev Iskre Commerce tako na domačem kot tujem tržišču. „Prav je, da spoznamo, da smo tako dobre rezultate dosegli složno vsi Iskraši, tako tisti ob strojih, kot ob prodajnih pultih in da smo složno predstavili Iskro tudi po vsej zemeljski obli,“ je med drugim poudaril direktor Stipanič.

TELEKOMUNIKACIJE

Načrt nalaga nove obveznosti

Priprave na izdelavo plana razvoja DO za leto 1978 so se v Iskri Elektromehaniki tokrat pričele dovolj zgodaj — že aprila lani. Leto 1978 je tudi osrednje leto srednjeročnega obdobja in zato zahteva globljo analizo izvajanja srednjeročnega načrta.

Doseženi rezultati gospodarjenja v letih 1976 in 1977 niso v skladu s sprejetimi nalogami in obveznostmi. Prodaja in proizvodnja se sicer gibljeta v načrtovanih okvirih, medtem ko dohodkovni rezultati precej zaostajajo

za predvidenimi. V letošnjem letu nas čakajo pomembne naloge pri izpolnjevanju plana razvoja delovne organizacije. Le če jih bomo izpolnili, bomo zagotovili res kvalitetne spremembe v našem poslovanju.

Gospodarska gibanja doma in v svetu so se odražala tudi na poslovanju naše Elektromehanike. Plan prodaje na domačem in tujem trgu je presežen, tako je tudi s proizvodnjo, ki smo jo v primerjavi z letom 1976 realno povečali za dobrih 10 %, če pa upoštevamo le lastno proizvodnjo, pa za 20 %.

V zadnjih dveh letih smo izpolnili 32 % proizvodnih obveznosti iz srednjeročnega plana, kar predstavlja le malenkosten zaostanek. Izvozni plan smo lani presegle za dobrih 10 %. Pri tem smo imeli v poprečju le 2 % več zaposlenih kot leto poprej.

Visoka stopnja rasti obsega proizvodnje in spremembe proizvodnih programov zahtevajo precejšnja investicijska vlaganja. Vendar v preteklem obdobju nismo izpolnili predvidenih investicij zaradi neugodnih rezultatov poslovanja. Tudi letos bomo morali na področju investiranja vsklajevati možnosti lastnega financiranja in pridobivanja posojil. Investicijski plan bo izdelan v februarju.

Na področju ustvarjanja in delitve dohodka ugotavljamo na eni strani visok porast celotnega prihodka, na drugi strani pa naglo naraščanje materialnih stroškov. Zato tudi ne dosega predvidene akumulativnosti glede na srednjeročni plan razvoja. Vse to se seveda odraža na neizpolnjevanju predvidenih naložb v osnovna in obratna sredstva.

KAKŠNE SO NAPOVEDI ZA LETOŠNJE LETO?

Gospodarska gibanja v svetu se bodo letos po predvidevanjih nekoliko umirila. Na domačih trgih prihaja do zasičenosti, zato se bodo industrijske dežele še bolj usmerile na izvoz. Zato moramo v letošnjem letu računati z izredno močno konkurenco v mednarodni menjavi. Podobna ugotovitev velja tudi za jugoslovansko gospodarstvo.

Osnovo za pripravo programov razvoja DO Iskre Elektromehanike v letu 1978 sta predstavljala samoupravni sporazum o osnovah plana v DO in samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD Iskra, kakor tudi analiza izpolnjevanja srednjeročnega plana.

Za letošnje leto se predvideva visok porast prodaje, in sicer 30 % na domačem trgu in 22 % na tujem trgu. Realna rast skupne prodaje bo približno 19 %, ker predvidevamo povečanje cen v poprečju za 9 %. Delež izvoza v skupni prodaji bo letos manjši, zmanjšujeta se tudi delež izvoza v države SEV za 21 % in delež izvoza v zahodne države za 5 %, povečal

(Nadaljevanje na 4. strani)

Zagotoviti odločnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kako se bomo pripravili v Iskri na oba partijska kongresa – ZKS in ZKJ?

Tudi v ZK v SOZD Iskri še poteka široka aktivnost v pripravah na kongrese. Osnovne organizacije ZK morajo v skladu z začrtanimi aktivnostmi CK ZKS in posameznih občinskih konferenc opraviti vrsto aktivnosti, za katere smo se dogovorili.

V okviru sveta ZK SOZD Iskra pa bomo v tem obdobju razvijali predvsem tiste aktivnosti, ki so pomembne za vse člane naših kolektivov.

V prvi vrsti so aktivnosti v zvezi z uveljavljanjem ZZD. Na tem področju bo potrebno analizirati že sprejete dokumente v vseh sredinah, (ki so bili marsikdaj sprejeti v časovni stiski), kakor tudi pospešeno delovati na izdelavi ostalih sporazumov in pravičnikov, ki jih je potrebno izdelati do konca tega leta (15. 12. 1978). Seveda gre posebno pozornost uvajanju dohodkovnih odnosov, kjer smo naredili šele prve korake, podobno kot tudi v ostalih OZD. Poleg tega pa še organiziranju novih TOZD itd. Poleg teh osnovnih aktivnosti v zvezi z izvajanjem ZZD bo potrebno: temeljito analizirati dosedanje aktivnosti ZK, pospešiti družbenopolitično izobraževanje, ohraniti intenzivno sprejemanje novih članov in utrditi enotnost ZK v vseh sredinah in koordinirano delovati z ostalimi DPO.

Zagotoviti moramo odločnost in racionalno organiziranost akcije vseh subjektivnih sil, posebno pa komunistov pri nadaljnji samoupravni preobrazbi združenega dela v Iskri. Vsako popuščanje in neodločnost ali zastoj v sedanji akciji bi resno ogrozilo uresni-

čevanje ZZD, ter bi terjalo kasnejše podvojene napore. V konkretno oblikovanje samoupravne organiziranosti in družbenoekonomskih odnosov v DO je treba v večji meri kot doslej neposredno vključiti vse delavce, da bi le-ti postali dejansko soustvarjalci in nosilci odločitev v svojem družbenoekonomskem položaju. Vzporedno z aktivnostjo pri samoupravni preobrazbi združenega dela moramo ustvarjalno delovati tudi pri preučevanju in nadaljnjem izgrajevanju celotnega političnega sistema samoupravnega socializma v konkretnih družbenih razmerah. Naloge je treba opraviti v smislu študije Edvarda Kardelja Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, katere je pa potrebno preučiti na vseh nivojih delovanja vsakega posameznega komunističnega.

Kako je s podpisovanjem samoupravnih sporazumov v okviru novega zakona o združenem delu v Iskri na sploh in kakšna sorazmerja med dohodki so bila začrtana? Ali je po vašem mnenju opravljeno delo dobra osnova za nove delovne in dohodkovne odnose v naši Iskri?

V zadnji številki Komunističnika je bil objavljen komentar urednika Vlasta Krivokapiča, ki zelo ostro kritizira potek tega podpisovanja sporazumov v TOZD Iskre v Kranju. Ali je res šlo za kršitev svobode odločanja pod izgovorom, da se mudi? Ali so delavci res ostali z grenkim priokusom vsiljenih odločitev?

Članek v Komunistu je pokazal na enega od problemov v TOZD Iskre in verjetno, če bi vzeli postopke pod drobnogled, bi pomankljivosti našli tudi drugod. Tu ne

mislim zagovarjati nepravilnosti, ker, kakor sem obvešččen, so družbeni pravobranilci samoupravljanja že pričeli pregledovati, v kolikšni meri so postopki vplivali na rezultate referendumov in bodo referendumi razveljavljeni, če je do nepravilnosti prišlo.

Pri obravnavi OD so problemi vedno največji, vsakdo išče svojo socialno varnost in zato je bilo že tudi v prejšnjih letih ob sprejemanju aktov, ki so urejali razdeljevanje OD, največ problemov. Moti me le dejstvo, da se na vse slabosti kaže le v proizvodnih TOZD, verjetno pa tudi v neproizvodni sferi, sodeč po analizi nekaterih sporazumov, niso storili vsega, in zato bi bilo o tem potrebno pripraviti celotno oceno.

V omenjenem članku je avtor očital odgovornost za to zakasnitev in s tem za vsiljeno podpisovanje poslovske strokovni strukturi, ki niso osnutkov za sporazume pripravile pravočasno, hkrati pa je tudi napadel prevelike razpone v dohodkih. Menil je tudi, da se na popravni izpit isti spet ne bi smeli pojaviti. Kaj pravite vi k temu s stališča subjektivnih sil, predvsem organizacije ZK, za katero Krivokapič pravi, da bi se morala poslej za stvar bolj zavzeti?

Zakasnitev za sprejem aktov je bila prevelika in so zato tudi rezultati slabi. V Elektromehaniki trdijo, da ne gre za razpon 1:7 v dohodkih, ampak gre za razpone, ki so v okviru splošne metodologije, ki je uporabljena tudi v drugih OZD v Sloveniji. Kakšen bo ponoven predlog pa bodo odločili samoupravni organi v TOZD.

Kako to, da so se slabosti v kranjskih TOZD Iskre pokazale šele zdaj, prav v zadnjem trenutku pred koncem leta? Kako da te zadeve niso obravnavale ali vsaj nakazovale že prej, pač pa je bilo vselej govora le z vidika pohval in še: ali je potemtakem primer kranjskih TOZD edini, osamljeni primer, ali pa je v ZP morda še več podpisovanih samoupravnih sporazumov in referendumov v Kranju izjema, ali pa se take slabosti v hujši ali milejši obliki pojavljajo pogosto še marsikje v naših DO po Sloveniji in Jugoslaviji? Ali bomo, ali bodo delavci in ZK konkretno v novem letu tudi v širšem zamašu stopili na branik svobode in stvarnosti odločanja samoupravljalcev v naši stvarnosti?

Doslej v kranjskih temeljnih organizacijah ni bilo le pohval. Pa tudi to zadnje dejanje ne moremo oceniti z vidika, da je zaradi tega vse kritično. Taka razprava pa bo vsekakor koristna tudi za bodoče. Razprava pa je treba voditi odkrito, pošteno, z delavci, brez skrivanja in od vsakega zahtevati odgovornost, ki jo ima.

Mara Ovsenik

Politika kakovosti

Zelo prijetno se počutimo, ko popijemo kozarec dobrega vina, pravimo, da je kakovostno. Slovenski vinski zakon razvršča vina celo v nekaj kakovostnih razredov, ki z napisom na steklenici kupca vnaprej opozarjajo, kaj lahko pričakujemo:

Vino z določenim geografskim poreklom, kakovostno vino ali zelo vrhunsko vino.

Za sliko pravimo, da je lepa, da nam je všeč, čeprav tudi v tem primeru mislimo na nekatere, recimo kakovostne, karakteristike.

Izdelek, ki je namenjen individualnemu kupcu, ga mora pritegniti z izgledom, tudi roka ga mora prijetno otipati, in ko ga uporablja mora naš izdelek izkustveno, in to čim dlje in brez motenj opravilo, ki ga od njega pričakujemo.

Industrijski polizdelek, ki je namenjen nadaljnji predelavi, mora zadovoljiti vrhno kontrolo kupca in biti tak, da ne povzroča kakršnihkoli motenj v procesu predelave oziroma pri obratovanju končnega izdelka.

Za zgornje primere ter v splošnem in strokovnem izražanju se je kot pojem v zadnjih desetletjih ustalila beseda kakovost (tudi kvaliteta pravimo).

Kaj je kakovost? Terminološki slovar evropske organizacije za kontrolo kakovosti (EQQC), ki ga bomo dobili kmalu tudi v slovenski verziji, opredeljuje pojem kakovost takole: celota lastnosti in značilnosti proizvoda ali storitve, ki se nanašajo na njihovo sposobnost, da zadovoljijo dano potrebo. Pri izdelanih proizvodih, je kakovost v glavnem določena s kakovostjo konstrukcije (projektne kakovostjo) in kakovostjo izdelave.

Tako predeljena kakovost proizvodov in storitev je danes najbolj pomemben činitelj za plasiranje izdelkov tako na domačem kot tujem tržišču.

Če hočemo enotno nastopati na tržišču in mislim da je tako prav in da smo se tako tudi dogovorili, potem naj bi bil, pri tako raznolikem in raznovrstnem programu, kot je Iskra, sam nivo kakovosti določen in usklajen za vse naše proizvode in storitve. Tudi v samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD Iskra smo zapisali, da je usklajena in visoka kakovost eden od ciljev združevanja.

Da bi omenjeni cilj združevanja postal stvarnost, je treba sprva odrediti sam nivo kakovosti ter uskladiti načela, pa tudi odgovornosti za doseganje tega nivoja.

Zelo malo bomo dosegli, če nivo kakovosti izdelkov ne bo usklajen, če bomo dovoljevali prodajati slabe izdelke na račun dobrega dela drugih.

Med branžami obstajajo znatne razlike, tako po vrsti izdelkov komu so namenjeni itd., vendar to pri postavljanju samega nivoja ne bi smela biti ovira.

Slab glas se sliši v deveto vas so že govorili naši predniki danes čujemo glas slabe kakovosti še dlje. Tudi obratno velja: kakovosten električni aparat v gospodinjstvu vpliva v določeni meri tudi pri odločitvah o velikih nakupih naših izdelkov iz drugih branž in prav gotovo tudi obratno.

Iskrina zvezda je blagovni znak in s tem tudi nosilec nekega kakovostnega nivoja, ki daje tej zvezdi njen lesk.

Za ta nivo smatramo, da ga moramo z ozirom na našo poslovno orientiranost, našo surovinsko in energijsko osnovo, našo geografsko lego in na strokovnost naših delavcev določiti na naslednji način:

– Nivo kakovosti izražen v nacionalnih in mednarodnih standardih in priporočilih predstavlja za Iskrine proizvode minimalno raven

– Iskrina kakovost ta nivo presega in dosega kakovost proizvodov vodilnih svetovnih firm in s tem temeljni pogoj za konkurenčnost.

– Iskrina kakovost se kaže v lastnostih proizvodov kot modernost tehnike, funkcionalnost in zanesljivost, kakovost izdelave, varnost in oblikovanje pri optimalni ceni proizvoda ter v poslovnosti kot – poslovno tržni pristop h kupcu.

Na ta način določeni kakovostni nivo je visok in zahteva mnogo truda. Na vseh področjih bo treba še mnogo vlagati, da bomo ta nivo dosegli tudi pri tistih izdelkih, kjer to doslej nismo, vendar druge možnosti bržkone ni. Tako trdijo naši trgovski, tako sliko kažejo tudi naše strokovne analize in primerjave, o katerih bomo še pisali.

Da bi tako postavljeni cilj dosegli, moramo postaviti politiko kakovosti, ki razen same opredelitve nivoja vsebuje tudi določila kako zastavljeni cilj uresničiti.

Na osnovi naših in tujih izkušenj v branži smatramo, da bomo omenjeni cilj dosegli, če se bomo držali naslednjih načel:

– Iskrina kakovost naj bo enotna za vse proizvode, ki nosijo zaščitni znak Iskra

– Vrhunska kakovost je temelj konkurenčnosti organizacije združenega dela in mora zadovoljevati vsakega še tako zahtevnega kupca

– Lastnosti proizvodov so usklajene z rezultati tržnih analiz in so točno določene in deklarirane.

– Proces proizvoda je nadzorovan od samega začetka, mora biti organiziran, dolžnosti in odgovornosti izvajalcev postavljene pa tako, da resnično zagotavljajo deklarirane lastnosti proizvoda.

Sami poznamo vrsto imen, zaščitnih znakov, nazivov firm, kjer se samo na osnovi navedbe na izdelku odločimo za nakup. Tudi naša usklajena politika kakovosti naj bi pripomogla k temu, da bi naši kupci tudi o naših proizvodih in storitvah tako mislili.

PRED VIII. KONGRESOM ZKS – II

Nenadomestljiva opora

Temeljne naloge našega družbenoekonomskega razvoja smo lahko uspešno uresničevali zato, ker je zveza komunistov po zadnjih kongresih utrdila svojo vodilno idejno-politično vlogo z nadaljnjim razvijanjem ideološkega in idejno-političnega delovanja. Svojo vlogo je zveza komunistov utrdila z ustvarjalno uporabo marksizma in boju za preobrazbo socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih in družbenopolitičnih odnosov, ki so nujna podlaga in pogoj za hitrejši vsestranski družbeni razvoj in za uveljavitev organiziranih subjektivnih dejavnikov delavskega razreda v razvoju naše družbene skupnosti. S takšno naravnostjo svoje politike in družbenih akcij je zveza komunistov Slovenije postala nenadomestljiva opora delavcem, delovnim ljudem in občanom, organiziranim v družbenopolitičnih organizacijah, v temeljnih samoupravnih skupnostih in v delegatskem sistemu pri dogovarjanju in določanju, kako usklajevati in uresničevati njihove osebne in skupne, sedanje in prihodnje interese.

Zveza komunistov Slovenije je hkrati z usmerjanjem svoje družbene akcije k neposrednim vprašanjem delovnega človeka krepila zavest, da se morajo delovni ljudje med seboj nujno povezovati pri usklajevanju svojih ozirom interesov z dolgoročnimi interesi, hkrati pa jih usklajevati z zgodovinskimi nalogami delavskega razreda ter skupnimi interesi narodov in narodnosti Jugoslavije. Z ustvarjalno marksistično kritiko je razkrivala nesocialistično in nesamoupravno bistvo liberalističnih in dogmatskih teženj ter pojavov tehnokratizma, nacionalizma, birokratizma, klerikalizma, elitizma, partikularizma ter drobnolastniških in skupinsko-lastniških interesov kakor tudi politično ozadje napadov na socialistično samoupravljanje, na zgodovinsko vlogo delavskega razreda, vodilno idejno-politično in akcijsko vlogo zveze komunistov v družbi in v sistemu družbenopolitičnih odnosov ter v družbenopolitičnih organizacijah, zlasti v SZDL in zvezi sindikatov. Prav v nenehnem boju z vsem preseženim v naši družbi je zveza komunistov iskala in tudi našla vse glavne odgovore na dileme in vprašanja, ki nam jih je zastavila praksa našega družbenega razvoja.

Trdna razredna usmerjenost zveze komunistov in uspešno mobiliziranje delovnih ljudi za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja, za uveljavljanje vrednot in pridobitev NOB in socialistične revolucije, za krepitev vloge vseh subjektivnih dejavnikov in za povečanje obrambne usposobljenosti in družbene zaščitenosti delovnih ljudi je omogočila, da smo dosegli pomembne uspehe pri oblikovanju in uresničevanju ustave in zakona o združenem delu zlasti pri konstituiranju novih ustavnih organov in delegacij, delegatsko oblikovanih skupščin, samoupravnih interesnih skupnosti, organov samoupravljanja in samoupravne delavske kontrole, samoupravnih sodišč združenega dela ter pri uveljavljanju družbenega dogovarjanja, samoupravnega sporazumevanja, planiranja, celotnega sistema SLO in DS in socialistične samoupravne kadrovske politike. Vse to je zveza komunistov Slovenije povezovalo z osnovnimi sloji delavskega razreda, hkrati pa okrepilo vrste zveze komunistov z novimi delavci, z mladino, z ženskami in inteligenco.

Takšno vlogo je v družbi zveza komunistov lahko uresničevala tudi zato, ker je uveljavljala načelo demokratičnega centralizma v notranjih odnosih in s tem krepila svojo idejno, organizacijsko in akcijsko enotnost ter usposobljenost v vse bolj neposrednem in konkretnem delovanju ter z vse boljšo medsebojno povezanostjo članstva, organizacij in organov zveze komunistov v družbenopolitičnih organizacijah, v temeljnih samoupravnih skupnostih, v delegatskem sistemu in povsod, kjer se delovni ljudje in občani samoupravno in politično organizirajo za uresničitev svojih interesov.

D. Ž.

Podpisani trije samoupravni sporazumi

„Samoupravni sporazumi, ki jih danes podpisujemo, so solidna osnova in dobro izhodišče za racionalnejše delo, ki nas čaka v letu 1978, hkrati pa so tudi porok, da bomo uspešno uresničili naloge, ki smo si jih zastavili v srednjeročnem planu poslovanja Iskre Commerce in celotne Iskre v obdobju do leta 1980,“ je na nedavni slovesnosti poudaril glavni direktor IC Ilja Medič.

Zahvalil se je tudi vsem, ki so sode-

lovali pri oblikovanju sporazumov, zlasti pa družbenopolitičnim organizacijam v Iskri Commerce, ki so bile dejansko vzpodbujevalec tega postopka.

Na slovesnosti ob podpisu teh treh dokumentov – Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih, po katerih se razporeja dohodek in čisti dohodek v DO Iskra Commerce, Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnih

dohodkov in osebnih prejemkov za delitev prejemkov in izdatkov, ki se štejejo med poslovne stroške in prejemkov in izdatkov iz sklada skupne porabe ter Samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih ter svobodni menjavi dela med TOZD in delovno skupnostjo skupnih služb, združenimi v DO Iskra Commerce, je govoril tudi predsednik sindikalne organizacije v Iskri Commerce Jože Oblak. Podčrtal je, da so omenjeni samoupravni sporazumi le prvi korak k uresničevanju novih samoupravnih odnosov na vseh ravneh – v Iskri Commerce, Iskri Slovenije in konec koncev v Jugoslaviji. Hkrati je v imenu sindikata izrazil priznanje vsem, ki so kakorkoli sodelovali v pripravah teh dokumentov.

Na slovesnosti so predstavnikom temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb Iskre Commerce ob zaključku podelili originale omenjenih treh izvedbenih samoupravnih sporazumov te delovne organizacije.

Lado Drobež

S podpisa sporazuma med Iskra Commerce in trgovci (k članku na 3. strani).

Iskra tudi v banki

Značilne, po obeh straneh nekoliko navzdol zaključene, rahlo stisnjene ustnice pri tovarišu Metodu Rotarju, generalnem direktorju Ljubljanske banke, v slehernem trenutku lahko napovedujejo oboje: da se bo obraz raztegnil v dobrodušen, sproščen nasmeh, ali pa, da se bo do kraja zresnil v ostro, strogo ugotovitev. Tak je najbrž na sploh v svojem delu in ravnanju nenehno in na vseh koncih in krajih zasedeni šef v najvišjem nadstropju osrednje slovenske banke v soseski naše Iskrine poslovne stavbe na Trgu revolucije v Ljubljani, gospodarstvenik, ki je bil nedavno povsem zaslužen deležen letošnje Kraigherjeve nagrade. Kot je na sploh v svojem nastopu ljubezljiv in neposreden, tako je tudi, kljub obilici poslov, prijazno ustregel naši prošnji, da bi nam, ko smo mu čestitali k nagradi tudi v imenu Iskre — dal vrsto odgovorov za naš list. Kot je hiter v svojem reagiranju na gospodarske probleme in pri tehničnih odločitvah v organizacijah, ki jih vodi, tako je tudi hitro, stvarno in brez ovinkov odgovarjal na zastavljena vprašanja v pomenku. Še več; celo ko se je zaradi tehnične okvare pri snemanju magnetofona nekaj zataknilo, je stvari z velikim razumevanjem sam pomagal do uresničitve, ter tako še enkrat dokazal, da ni samo vrh Ljubljanske banke, ampak še vedno tudi nepogrešljivi člen — Iskre.

Ali ste tudi kot bančnik zadovoljni, če dobite denarno nagrado?

V danem primeru mislim, da poudarek ni na denarnem delu nagrade, četudi je gotovo vsak zadovoljen, če tako nagrado dobi.

Kaj sploh menite o nagrajevanju in še posebej o Kraigherjevih nagradah gospodarstvenikom?

Verjetno v vprašanju mislite na izredno nagrajevanje, ki naj sledi seveda tudi izrednim dosežkom. Mislim, da je bilo že velikokrat dokazano, da je tako nagrajevanje, pa zopet ne z akcentom na denarju, lahko pomemben vir vzpodbud k tistemu, kar lahko strnemo v pojem večje produktivnosti v najširšem pomenu te besede. Kraigherjeve nagrade so v naši družbi dobile svoje mesto, svoj ugled in postale so, da tako rečem, institucija, ki je za trajno vgrajena v naš sistem.

Gotovo v svoji skromnosti menite, da bi bili za nagrado zaslužnejši morda drugi, toda objektivno gotovo veste za katere zasluge ste predvsem dobili to nagrado?

Nedvomno je med našimi gospodarstveniki veliko delavcev, ki bi nagrado zaslužili. Kar mene zadeva gre za 30 let dela, dela, ki je zahtevalo in zahteva celega človeka, dela, ki je veličnato vsebovalo iskanje novih poti. O rezultatih ne bi govoril, poudarjam le, da so proizvod skupnega sodelovanja, skupnega dela; so pa vgrajeni v Iskro in v tiste aktivnosti Ljubljanske banke, ki pomenijo njeno integriranost v gospodarstvo in v našem družbenoekonomskem sistemu.

V utemeljitvi vaše nagrade je bilo poudarjeno, da ste od leta 1960 do 1970 plodno prispevali k uspešnejšemu razvoju ZP Iskre. Ali nam lahko sami poveste, kaj ste po svoji vesti in zavesti storili najboljšega v Iskri?

In drugič — v zvezi z drugim delom utemeljitve, namreč vaših zaslug za to,

da je LB postala močan dejavnik v razvoju slovenskega gospodarstva — kako povezuje pri vrhu gospodarstvo z bančništvom?

Na prvi del vprašanja ne vem, če bi lahko naštel, kaj je bilo najboljšega. Morda je bilo nekaj dobrega; vsekakor štejem sem Iskrino tržno usmeritev, njeno odprtost v jugoslovanskem in svetovnem prostoru, pridobitev novih tehnologij, povezanost z univerzo, izgradnjo poslovnega centra v Ljubljani, predvsem pa medsebojno povezanost in dobre tovariške odnose, ki so omogočili, da je v Iskro v tistih letih prišlo tudi veliko mladega strokovnega kadra.

Kar zadeva drugi del vprašanja, je zanesljivo točno, da je Ljubljanska banka danes pomemben dejavnik v gospodarskem razvoju, predvsem v SR Sloveniji, pa tudi v Jugoslaviji.

Ne vem, kaj mislite, ko sprašujete, kako povezuje pri vrhu gospodarstvo z bančništvom. Jaz sem za to, da ga ne povezuje, ampak povežemo kar od spodaj in da na širših nivojih opravljamo tisto delo, ki ga konkretno gospodarstvo rabi za svojo širšo uveljavitev v slovenskem, jugoslovanskem in svetovnem prostoru.

Kateri ukrepi in kateri dosežki so po vašem odločilno prispevali k temu, da je Iskra postala ena izmed največjih industrijskih organizacij združenega dela v državi?

Integracija Iskre ima največjo tradicijo. Po svojem konceptu je vedno uporabljala demokratične metode dogovarjanja in sporazumevanja. Zaradi tega je bila in je morda še danes včasih premalo učinkovita, toda časi, ko se je poskušala z drugačno prakso, so nam vsem ostali v slabem spominu. Med pomembne dosežke lahko štejemo prevlado elektronike industrijsko oblikovanje in izvoz. Mislim pa, da sedaj ne gre več za to, kdo je največji; sedaj bi si veljalo prizadevati za to, da bi bili najboljši.

Posebej nas zanima povezava med LB in Iskro — zdaj in v perspektivi?

Povezava med banko in Iskro je normalna; Iskra združuje svoja sredstva v številnih bankah, ki so združene v združeno Ljubljansko banko. Z boljše notranjo organiziranostjo na tem področju pa bi Iskra lahko dosegla večje učinke pri gospodarjenju z denarjem, predvsem še na področju obratnih sredstev.

Ali je tudi danes, čeprav ste bančnik, ostalo v vas še nekaj Iskre — z veliko in malo začetnico?

Ne zamerite, če ste me z vprašanjem celo nekoliko prizadeli. Vedno sem bil za Iskro z veliko začetnico in 25 let nedvomno najtežjih, pa tudi najlepših je s tem povezano. Nujno pa je, da stvari gledamo realno in da smo usmerjeni naprej in meni ostane pravica, da se vsakega uspeha Iskre še posebej veselim, kot na žalost, da me vsak njen neuspeh boli.

Ali je lahko tudi banka v naših pogojih proizvodna delovna organizacija?

Ni proizvodna, ampak je posebna finančna delovna organizacija. Osnovno pri tem je, da s svojim delom stoji sredi proizvodnje.

Kakšne uspehe dosegate v prizadevanjih za še večjo prisotnost LB v našem gospodarstvu po eni strani in za

večjo vlogo njihovih upravljavcev? Kako je z vlogo LB v oblikovanju in uresničevanju novega družbenega plana Slovenije? Kako s pomočjo pri razvoju inovacij?

Te dni smo zaključili pomembno fazo v procesu preobrazbe bančnega sistema pri nas, tudi v celotnem sestavu in organiziranosti Ljubljanske banke. V vsem tem gre za to, da se dejansko uredi delavčev vpliv, njegova odločitev tudi v celotni sferi gospodarjenja z denarjem. Veliko je storjenega ali bolje velik del je vloženega v to, da bi jutri banke tudi stvarno v svoji vsakodnevni praksi poslovale tako kot interesi nastajajočega združenega dela zahtevajo. Banka je zelo angažirana pri uresničevanju planov. Lahko bi vam navedel celo vrsto konkretnih dokazov za to, vendar mislim, da je to tema za kakšen drug razgovor. Inovacije so postale trajna kategorija delovanja banke, samo še več bi jih moralo biti in Iskra bi morala biti še bolj prisotna.

V čem je LB na mednarodni denarški ravni in v čem je specifično naša — samoupravljavska?

Ljubljanska banka je povsod po svetu uvrščena med prve naslove denarnih zavodov oz. bančnih institucij. Njen prispevek k marketingu za člane banke v zadnjih letih šele nastaja. Razvejana mreža njenih predstavnikov po svetu, njena udeležba v mešanih bankah in razviti odnosi z več kot 1.000 bankami po svetu so instrumenti tega položaja banke.

Samoupravno pa je po tem, da o njeni usmeritvi in njenih rezultatih odločajo samoupravljavci po samoupravnih poteh. Kolikor temu v celoti še ni tako, je na nas, da to čimprej uresničimo, pri čemer morajo objektivno tudi delavci Iskre dati svoj delež. **Kdaj bo dinar res okrogel — se pravi konvertibilen?**

Ko bo Iskra izvozila najmanj 40 % svoje proizvodnje in ko bo temu sledila druga naša industrija.

Mara Ovsenik

Ali smo storili vse za pridobivanje kadrov?

Pridobivanje novega strokovnega kadra je eden izmed največjih Iskrinih problemov. Predsednik skupščine ZP je pred nedavnim izjavil, da bi takoj zaposlili 200 elektroinženirjev, če bi jih bilo moč dobiti. Kako pridobivamo kader s štipendijsko politiko? O tem smo zvedeli nekaj misli od predsednika Odbora za štipendije — Bernarda L. Lenardiča.

Kakšna je naša politika pri podeljevanju kadrovskih štipendij?

Gotovo ob velikih potrebah po strokovnih sodelavcih vodimo določeno kadrovsko politiko. Žal pa je ta večkrat vse premalo načrtna, premalo sad strokovnih analiz na podlagi zastavljenih ciljev Iskre in le bolj odraz trenutnih potreb. Vendar je že srednjeročni načrt tudi na kadrovskem področju prinesel precej novega, razgibanega življenja. Ob srednjeročnem načrtovanju proizvodnje in razvoja smo si zastavili tudi določene cilje na področju pridobivanja strokovnjakov.

Ob tem pa mi prihaja na misel, da vse preveč intenzivno vlagamo v visokostrokovni kader. Po svetu je znano sorazmerje: 5 srednješolcev na enega inženirja. Tako je strokovnjak res zaposlen s strokovnim delom svoje stroke. Sicer pa se zgodi, kot na primer pri nas v Iskri, da se strokovnjak ukvarja z administrativnimi malenkostmi in tehničnimi podrobnostmi za risalno desko, ker nam pač manjka srednješolcev, ki bi to delo enako dobro opravili.

Tako pa so potem ob teh obremenitvah naši strokovnjaki prezaposleni, slabše nagrajevani glede na delovni učinek in predvsem njihovo strokovno znanje ni v celoti izkoriščeno. Zato strokovni ljudje odhajajo na donosnej-

Predsednik Odbora za štipendije Bernard Lenardič.

ša, vodilna mesta in tako nastajajo še večje vrzeli.

Ali o podeljevanju štipendij odločajo strokovnjaki s področja kadrov? Imajo ti ljudje dovolj vpliva, da so odločitve strokovne in utemeljene?

Premalo poznam kadrovske službe in njihova vodstva po TOZD in naših delovnih organizacijah, da bi lahko konkretno odgovoril. Vendar pa je v Iskri znano dejstvo, da so tehnični ljudje vplivnejši in so njihove odločitve bolj upošteevane. Zato včasih prihaja tudi do prevelikega in izjemno močnega poudarka na tehničnem učinku. Premalo pa se izobražujemo na družbenopolitičnem področju.

Ob velikih spremembah v napredku naše samoupravne družbe vse preveč ostajamo v formalnih kalupih in na površni sprememb. Delavec ob javnih občilih in izobraževanju vse bolj širi svoja obzorja, takoimenovana inteligenca pa vse preveč počiva na lovrih kak svojih diplom.

Tudi Delavske univerze na področju družbenopolitičnega izobraževanja naredijo premalo. Na kakem seminarju, ki je namenjen delegatom, je vse preveč teoretiziranja, saj nemalokrat večino časa na njih porabimo za zgodovino in osnovne pojme. Tako osta-

(Nadaljevanje na 4. strani)

od vsega začetka sodelovali pri tolmačenju posameznih določil sporazuma Iskrinim poslovnim partnerjem. Hkrati so tudi že izvedli vse potrebne priprave za sklepanje letnih dogovorov o poslovnem sodelovanju, kar je konkretizacija samoupravnega sporazuma o urejanju medsebojnih razmerij pri opravljanju blagovnega prometa.

Lado Drobež

Sporazumno s kupci in dobavitelji

V prisotnosti najvišjih Iskrinih predstavnikov — Vladimirja Klavsja, Jožeta Hujsa, Ilje Mediča, Jožeta Cvara in drugih, je bil zadnje dni minulega leta v Ljubljani podpisan samoupravni sporazum o urejanju medsebojnih razmerij pri opravljanju blagovnega prometa. Gre za sporazum med Iskrinimi delovnimi organizacijami ter drugimi prometnimi in proizvodnimi organizacijami na jugoslovanskem tržišču, s katerimi trajneje in obsežneje sodelujemo tako v blagovnem prometu naših izdelkov in storitev kot tudi pri nabavi surovin in reprodukcijskih materialov.

Pristop k samoupravnemu sporazumu o urejanju medsebojnih razmerij pri opravljanju blagovnega prometa je slovesno podpisalo okoli 100 Iskrinih kupcev in dobaviteljev, več prometnih in proizvodnih organizacij je pristopno izjavo že poslalo, preostali pa bodo svoje obveznosti izpolnili v najkrajšem času.

Na slovesnosti ob podpisu je udeležencem spregovoril predsednik Skupščine ZP Iskra Vladimir Klavs. Med drugim je poudaril, da podpis sporazuma ni le zakonska zahteva Zakona o združenem delu, temveč tudi logično nadaljevanje dosedanjega uspešnega in koristnega poslovnega sodelovanja. „S tem sporazumom in z nadaljnjo graditvijo naših medsebojnih odnosov želimo to sodelovanje utrditi, ga razširiti ter vsebinsko dopolniti skladno z določili Zakona o združenem delu,“ je poudaril predsednik Skupščine.

V nadaljevanju je obširno spregovoril o Iskrinih srednjeročnih obveznostih — prodajnih in proizvodnih — ter podčrtal, da imajo Iskra in druge prometne ter proizvodne organizacije mnogo skupnih ciljev in nalog pri prodaji Iskrinih izdelkov na jugoslovanskem tržišču, kot tudi pri zagotovitvi potrebnih surovin in reprodukcijskih materialov, česar zaradi izrednega obsega ni več moč urejati s klasičnimi kupoprodajnimi odnosi, podlago za nov pristop pri urejanju medsebojnih odnosov in upravljanju blagovnega prometa v obeh smereh, oziroma zagotavljanju celovitega reprodukcijskega procesa pa nam dajejo Zakon o združenem delu ter drugi predvideni zakoni, zlasti Zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka.

Slovesnosti ob podpisu tega pomembnega dokumenta so se udeležili tudi direktorji Iskrinih filijal, ki so že

DUŠAN ŽELJEZNOV.

(27)

TITO V ISKRI

„Preden bova prišla na moje spomine Titovega prvega obiska v Iskri,“ je nadaljeval svojo pripoved general Željelj, „bi vam rad povedal še o nekem dogodku, s katerim me je Tito zares presenetil.

Natančno ob petnajsti obletnici gardnih enot sem bil, kot običajno, v spremstvu našega predsednika na Brionih. Ker sem vedel, da je tistega dne obletnica gardnih enot, sem hotel jaz presenetiti Tita. Skupaj s kuharji sem namreč onega dne poskrbel, da bi bilo pač kosilo ob tej priložnosti nekaj nenavadnega.

Toda zgodilo se je čisto drugače. Namesto, da bi jaz presenetil našega predsednika, je Tito presenetil mene. Bilo pa je takole.

Zazvonil je telefon in oglašil se je Tito:

„Dajte, pridite vsi na Vango. Kosilo sem vam pripravil. Ta mala proslava ni tvoja, temveč moja stvar...“ mi je dejal po telefonu.

In kaj naj vam še govorim o Starem, če pa si zapomni tudi takšne datume, oziroma obletnice.

Vendar pa moram pripomniti, da tako pozoren ni bil Tito samo v miru, temveč tudi med vojno.

Tako me je Stari poklical leta 1944 in mi ukazal, naj neko

njegovo povelje z vojaškim letalom prenesem Otmarju Kreačiču in Veljku Kovačeviću v Drvar. Najprej mi je dal navodila, naj nad sremsko fronto letimo kar se da visoko, zaradi sovražnega topništva, potem pa mi je izročil nek zavoj...

„Skupaj z ukazi, ki jih nosiš,“ mi je dejal ob tej priložnosti, „izroči tudi tole — nekaj malega vina in kave — Kreačiču in Veljku. Vem, da Kreačič popije veliko kave in je v teh dneh nikakor ne more dobiti. Zato mu jo izroči. Veljku pa daj vino, vendar s pripombo,“ to pa je povedal tovariš Tito z nasmehom, „da se tam ne bodo napili, ker potem ne bodo vedeli, kako je treba biti sovražnika...“

Vidite, takšen je bil in je še vedno tovariš Tito. Ničesar ne pozabi...

No, in zdaj se bližava h koncu mojih spominov in hkrati tudi k vzroku, zakaj ste me prišli obiskat. Vendar pa bi bilo dobro, preden preideva na obujanje spominov na Titov prvi obisk v Iskro, vsekakor zelo dobro, če bi se malce okrepčala...

In že je njegova žena postavila pred naju obilen in bogat narezek, ki nama je, po že nekajurnem razgovoru, prišel kar prav, da sva se malce okrepčala in tako dokončala skoraj peturni razgovor o spominih na Tita, še posebej pa na njegov prvi obisk v Iskri.

„V tistem času smo bili veliko na Brdu in seveda je predsednik zanimalo vse, tako zunanje-politični problemi kot seveda tudi, kaj se dogaja v bližnji okolici, konkretno v Kranju.

Na Brdu smo zelo dobro vedeli vse o Iskri in Titova pozornost Iskri je veljala še posebej zato, ker je dobro vedel, da v Iskri delajo mladi rod delavcev, ki so mu bili še posebej pri srcu.

Še pred obiskom v Iskri mi je večkrat dejal, da si bo moral

Iskro temeljito ogledati, da ga zanima v njej sleherni stroj.

Ko smo se kasneje dogovarjali in dokončno dogovorili za obisk v Iskri, sem Starega vprašal, če ima v načrtu, poleg obiska Iskre, še kakšen drug načrt ali željo. Odločno mi je dejal:

„Ne. Hočem si ogledati to kranjsko tovarno tudi zato, ker je to nova tovarna, ki je znana po svoji produktivnosti in v njej so tudi zaposleni sami mladi ljudje, delavci in delavke, skratka, kader naše prihodnosti.“

In tako se je torej zgodilo, da smo se namenili obiskat Iskro. In ker sem smatral vsako njegovo nalogo, konkretno obisk v Iskri, kot njegovo in mojo najpomembnejšo nalogo, zlasti v tem smislu, če jo je Stari načrtoval, je bil torej Titov obisk v Iskri takrat njegova in moja najpomembnejša naloga v tistem trenutku.

Skozi Iskro sem ga seveda takrat spremljal ves čas in če naj najprej povem nekaj svojih splošnih vtisov in spominov na takratni obisk, potem moram najprej povedati, da se je Tito, čim je vstopil v tovarno, v bistvu takoj spremenil. Priznati moram, da sem bil sam presenečen, saj takšnega Tita doslej še nisem videl. Občutek me imel, kot da hoče sesti za vsak stroj v tovarni posebej in tudi njegov obraz je dobil bistveno drugačen izraz.

Prepričan sem, da se je takrat, med prvim obiskom v Iskri, v Titu spet jasno in očitno prebudil njegov delavski občutek, njegovo bistvo. Samo čakal sem še, kdaj si bo oblekel delovno haljo, sedel za stroj in začel z delom.

Dalje sem jasno videl, da ni samo poznal vsakega stroja v tovarni, temveč je nam, spremstvu, začel podrobno razlagati vse o stroju, skratka, povedal nam je o vsakem stroju kar malo študijo.“

Načrt nalaga nove obveznosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

pa se bo delež izvoza v dežele v razvoju in to za 21 %.

Proizvodnja bo sledila prodaji, zato niso predvidene spremembe obsega zaloga gotovih izdelkov. To bo moč doseči z bolj racionalno izrabo obstoječih proizvodnih kapacitet in delovnega časa pri planiranem številu zaposlenih. Predvideva se povečanje proizvodnje za 15 %.

Zahteve po zaposlovanju novih delavcev so bile v naših temeljnih organizacijah odločno previsoke, saj so zahtevale kar 5,3 % rast zaposlovanja. Letos znaša planirano povečanje zaposlenih 4 %.

To pomeni 106 zaposlenih več kot to predvideva srednjeročni plan. Sprejeli naj bi predvsem strokovne delavce: 118 z visoko izobrazbo, 72 z višjo, 92 s srednješolsko izobrazbo, 172 s poklicno šolo in le 111 brez kvalifikacije.

Poslovni uspeh DO bo letos predvidoma znatno boljši od lanskega, saj je predvidena nižja rast materialnih stroškov, nižja rast potrebnih sredstev za obresti in BOD. Predvideni del čistega dohodka za sklade je glede na prejšnja leta zadovoljiv, še vedno pa ni dovolj velik, da bi lahko uresnili vse naloge in cilje srednjeročnega načrta. Plan razvoja Iskre Elektromehanike

za leto 1978 predstavlja zahtevno nalogo za celotni kolektiv. Za uspešno izpolnitev predvidenih nalog bo potrebno veliko truda. V pripravi je akcijski program prilaganja cen naših izdelkov razmeram na trgu in proizvodnim stroškom. Nadalje bomo morali izvajati naloge iz stabilizacijskega programa DO: čim bolj učinkovito bo treba organizirati proizvodnjo, povečati izkoriščenost delovnega časa in produktivnost. Iskati je treba nove vire za investicijska vlaganja v osnovna sredstva. Nadaljevati je treba akcije za preusmeritev uvoza iz zahoda na druga področja, predvsem pa na domači trg. Takoj po zaključnem računu za leto 1977 bo treba izdelati programe sklada skupne porabe in stanovanjske izgradnje. Rezultate poslovanja bo treba mesečno spremljati in ob odstopanjih od plana takoj ukrepati.

Morali bomo angažirati vse proizvodne sile v naši delovni organizaciji, še zlasti delavce v službah, katerih naloge je pravočasno in kvalitetno obveščanje delavcev samoupravljalcev v proizvodnopolovnem procesu. Pri tem mora plan razvoja DO postati vodilo naših aktivnosti, vse sile moramo usmeriti v to, da bo naše poslovanje potekalo v okvirih, ki si jih bomo začrtali z načrtom razvoja za letošnje leto.

Lani dobro poslovali

(Nadaljevanje s 1. strani)

sproti letu 1976 z indeksom 123. Na področju izvoza pa so malo zaostali za načrtovanjem in so ga dosegli le 87 %.

Kljub težavam so poslovno leto zaključili uspešno. Mnogo naporov so vložili tako v sami TOZD, kot v delovni organizaciji, da bi proizvodnja sledila potrebam in zahtevam trga. Poleg tega so iskali tudi notranje rezerve. Temeljito so uredili notranje odnose, na področju kontrole kvalitete je zaživela integralna metoda, vrednotenje dela pa so uredili po načelih Zakona o združenem delu. Veliko pozornost so posvetili tudi kadrom in uspelo jim je izboljšati strokovno strukturo, kar je nedvomno vplivalo na poslovne rezultate.

Razvojni služba, konstrukterji in tehnologi so intenzivno delali na razvoju novih izdelkov, po katerih so se pokazale potrebe na podlagi tržnih raziskav. Gotovo je največji uspeh Hi-fi stereo gramofon, ki je bil v celoti razvit in je že v proizvodnji in na trgu.

Razvili in dali so na trg tudi TV sprejemnik Gama – opremljen s senzorji, v drugi polovici leta pa je prišel s trakov prenosni TV sprejemnik Kekec.

Poleg tega so zaključili osvajanje brivnika Sinchron plus TV prenosni sprejemnik Pika in razvili barvni televizor s senzorjem.

Precej strokovnega dela so vložili v televizijo zaprtega kroga, večji učinek teh prizadevanj pa se bo pokazal letos. Pri vseh njihovih strokovnih delih so se ob lastnih silah opirali tudi na domače inštitute: mnogo so sodelovali z inštitutom „Jožef Stefan“ in z znanstvenimi institucijami na ljubljanski Univerzi. To sodelovanje in sinhronizacija dela z raziskovalnimi institucijami v Sloveniji je potekalo v precejšnji meri tudi prek razvojne službe delovne organizacije.

Prav je, da omenimo še investicije. Predvsem so intenzivno vlagali v strojno opremo, žal pa vsi načrti niso bili izpolnjeni, predvsem zaradi administrativnih težav pri uvozu z Zahoda.

Ali smo storili vse za pridobivanje kadrov?

(Nadaljevanje s 3. strani)

jata sedanjost in prihodnost, ki nam jo uzakonjeno prinaša Zakon o združenem delu, vse preveč nekje v teoriji.

Menim, da bi bilo potrebno vse več družbenega samoizobraževanja vseh nas, ker bomo le tako sledili napredku v naši družbi in v odnosih v delovnih organizacijah.

Kdor pozna štipendijsko problematiko, ve, da so nekateri poklici zelo deficitarni. Kje so vzroki in kateri poklici so to?

Tu gre predvsem za premajhno zanimanje za študij na tehničnih fakultetah, zlasti na elektrofakulteti – in to v glavnem kar za vse smeri. Druga težava pa je vse manjši vpis v poklicne šole. Mislim, da je največji vzrok za majhen vpis na fakulteto za elektrotehniko zelo zahteven študij, ki terja tudi določeno „žilico“, namreč pri strogo tehničnih predmetih in zlasti pri matematiki se ne da nič „naguliti“ niti improvizirati. Težavnost študija in sorazmerno dolgo trajanje pa je tudi en strah več.

Kot sem že rekel, je za „delavski podmladek“ – za kovinarske profile vse manj zanimanja. Trenutno še ni prevelikega pomanjkanja, čeprav se že čutijo vrzeli. Po številu štipendistov pa lahko sklepamo, da bo nastala resna kriza, oz. pomanjkanje teh de-

lavcev v nekaj letih. Mislim, da bo treba za vse te poklice med mladino zbuditi več zanimanja. Ali ni smešno, da pri vseh poplavalih besed nimamo niti ene ustrezne edicije, ki bi jo dali v roke šolarjem v osnovnih šolah, na srednjih in visokih šolah. Iskro morajo spoznati mladi ljudje z najboljše strani prav pod vidikom možnosti zanje.

Druga važna stvar pa bi bila po mojem večja konkretna obveščena šolarjev vseh vrst. Iskro bi morali naši ljudje predstaviti mladini. Tudi konkretna srečanja in spoznavanje bodočega dela bi bilo za mlade ne le koristno, ampak tudi zelo potrebno. V ta namen bi lahko organizirali „spoznavalne tečaje“, ali kot bi ta srečanja že imenovali, lahko bi bili kar v tovarnah ali pa tudi kje zunaj.

Druga stvar je, da smo kadrovske ljudje s svojimi prizadevanji vse preveč razdrobljeni. Nihče ne organizira srečanj kadrovikov v Iskri. Tako bi lahko izmenjali skušnje in se dogovorili za enotne akcije, ki bi jih po potrebi prilagodili krajevnim potrebam, kjer pač neka TOZD dela.

Drug, čisto nereklamen – pa vendar nad vse potreben sunek bi bilo treba napraviti v smeri večje skrbi za človeka v naših tovarnah. Človeka moramo bolj obravnavati kot človeka in ne kot objekt proizvodnje, kar se žal še dogaja. Več pohvale in skrbi za posameznike ne bi nikjer škodilo. Če že znamo kritizirati, najti napake in krivice zanje, bi lahko tudi ovrednotili uspehe in dali priznanje tistim, ki so jih dosegli.

INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO, LJUBLJANA

TOZD INŽENIRINGI

Za letos še obsežnejše naloge

Četudi še ni povsem pravi čas za zaključne račune o poslovanju v preteklem letu, nas je radovednost vendarle nagnala v eno izmed temeljnih organizacij DO Avtomatika, v TOZD Inženiringi, ki ima v srednjeročnem načrtu razvoja pomembne naloge in le-te tudi uspešno izpolnjuje. Ta naš zapis bomo zato oprli namesto na že dokončne podatke na realne ocene in tako spoznali, da je bilo v tej TOZD tudi lansko poslovanje zelo uspešno, medtem ko za letos načrtujejo še veliko več.

Potrđitev v uvodu navedene trditve o uspešnem lanskem poslovanju TOZD Inženiringi najdemo že v podatku, da je ta delovni kolektiv lani nudil trgu za 26 % več blaga in uslug, kot je bilo zapisano v letnem načrtu, tudi precej večjem od realizacije v l. 1976. Lanska realizacija je bila tako za 45 % večja od realizacije v l. 1976, to pa zgovorno priča tudi o tem, da TOZD Inženiringi odločno posega v svoje zadolžitve v srednjeročnem načrtu razvoja.

Kako so bili v minulem letu uspešni, kljub visokim obveznostim, ki po oceni segajo v bližino 70 milijonov dinarjev, bo seveda natančno pokazal zaključni račun, vendar tudi pri tem ostaja optimizem, da napori delovnega kolektiva v l. 1977 le niso bili brez pozitivnega učinka.

Seveda je višina doseženega ostanka dohodka za TOZD Inženiringi še kako pomembna prav zdaj, ko je tik

pred koncem leta stekla izgradnja Centra sistemov za avtomatizacijo. Začetek gradnje lastnega poslovnega objekta na Iskrinem kompleksu v Stegnah je tembolj pomembno investicijsko vlaganje, če se spomnimo, s kakšnimi prostorskimi stiskami, razdrobljenostjo in nešteti selitvami se je TOZD Inženiringi ubadala vse od svojega začetka doslej. Zato je v dograditvi Centra sistemov za avtomatizacijo tudi jamstvo za njen nadaljnji razvoj in napredek.

Z zadovoljstvom lahko zapišemo, da so v TOZD Inženiringi lani skoraj 20 milijonov dinarjev vložili tudi v nove razvojne programe. Razvijajo nove sisteme za avtomatizacijo železniškega in cestnega prometa, kot na primer sistem za avtomatizacijo železniškega prometa na stranskih progah, sistem za avtomatsko usmerjanje cestnega prometa na področju

Pretekli teden so se v TOZD Inženiringi poslovili od dolgoletnega marljivega in plodnega sodelavca Darka Učakarja, vodje oddelka signalno-varnostnih naprav, čigar delež pri modernizaciji slovenskih železnic je bil nedvomno zelo pomemben. Ob upokojitvi so Darku Učakarju izročili spominsko darilo in se mu priporočili za še nadaljnjo pomoč, zlasti dobrodošlo pri vzgoji mlajših, katerim ob svojem znanju in dragocenih izkušnjah lahko da veliko. Na slikah: zgoraj – predsednik DS izročila Darku Učakarju spominsko darilo, spodaj – Darko Učakar (tretji z leve) v krogu svojih dolgoletnih sodelavcev, s ka-

terimi je dosledno in vestno izpolnjeval svoje pomembne naloge.

Upajo, da jim bo to uspelo letos.

V delu imajo tudi nov elaborat, ki bo obsegal poleg nove opreme tudi nadomestilo dotrajanih strojev in ureditev proizvodnih in skladiščnih prostorov. Ob investicijah v nove uvožene stroje z zahodnih tržišč so bili deležni vse premajhne podpore s strani ZP Iskra. To komaj razumemo, če upoštevamo, da je Pržan še vedno v stabilizacijskem procesu in, da bi uvožena oprema omogočila proizvodnjo lastnih kaset, kar bi jim prihranilo mnogo denarja, ki ga zdaj potrošijo za nabavo dragih lesenih ohišij.

Ostanek dohodka bo v okvirih predvidevanj. Družbeni standard so v preteklem letu v tovarni izboljšali, predvsem s porastom osebnih dohodkov, izboljšanjem prehrane in še nekaterih in posodobitvijo opreme zobne ambulante. Z osebnimi dohodki so zdaj nekje na sredini v šišenski občini in v svoji grupaciji.

Vsi družbenopolitični dejavniki v tovarni in prav tako samoupravni organi so se v preteklem letu v celoti angažirali pri vseh večjih akcijah na področju proizvodnje in celotnega poslovanja. In lahko rečemo, da je zasluga za tako dobro poslovanje predvsem v tem vsestranskem družbenopolitičnem, samoupravnem in strokovnem sodelovanju.

AVTOELEKTRIKA

Koristni seminarji

Služba varstva pri delu v Iskri Avtoelektriki je v letošnjem letu organizirala več zelo uspešnih seminarjev o varstvu pri delu. Zadnji tak seminar,

Posnetek s seminarja.

mest, sisteme za cestninske postaje in drugo.

Pri teh razvojnih nalogah sodelujejo lastni razvojniki, hkrati pa tudi sofinancirajo nekatere razvojne naloge drugih Iskrinih enot in sodelujejo tudi s strokovnjaki institutov in fakultete. Tu naj še posebej omenimo razvoj novega Iskrinega teleinformacijskega sistema, ki ga razvija TOZD Procesna tehnika, s katero TOZD Inženiringi v tem obdobju tesno sodeluje pri razvoju in izvajanju inženiringov v avtomatizaciji, prometa, industrije in energetike.

V zadnjem času se na trgu močno zaostre konkurenčni boj, ki neusmiljeno izriva manj uspešne ponudnike. Kljub temu pa prizadevanja TOZD Inženiringi tudi na tem področju v preteklem letu niso bila majhna, tako doma, kot tudi na tujih tržiščih.

Na domačem področju so zlasti pomembni posli: pogodba za opremljanje avtoceste Beograd–Niš (na odseku Beograd–Batočina) z lastnimi napravami za signalizacijo in telekomunikacije v višini okrog 120 milijonov dinarjev. Skoraj prav toliko pa si lahko obetajo tudi od odseka Batočina–Niš. Zelo pomembne pa so tudi pogodbe za opremljanje železniških vozlišč Sarajevo in Zagreb, za signalno varnostne in telekomunikacijske naprave in nekatere naloge na železniški progi Šentilj–Koper.

Tudi pri intenzivni obdelavi tujih tržišč niso ostali prazni rok, kot na primer v Grčiji, Turčiji, Iraku, Egiptu in Sovjetski zvezi. Še prav pomemben rezultat teh prizadevanj pa bo prodor na tržišča držav v razvoju, kamor v zadnjem času pospešeno ponujajo svoje usluge. Tu so dane velike možnosti za uveljavitev TOZD Inženiringi.

Spričo tako aktivne ponudbe doma in v svetu je potem razumljivo, da so v letošnji načrt TOZD Inženiringi zapisali, da bodo uresnili za 100 milijonov dinarjev več, kot je znašala lanska realizacija, hkrati pa že pravijo, da bi morali za dosego večjega ostanka dohodka ob velikih obveznostih in gradnji lastnega poslovnega objekta ustvariti še večjo realizacijo. Seveda pa bodo takšni načrti od slehernega člana delovnega kolektiva terjali še nadaljnjo prizadevanost in vlaganje vseh naporov, če bodo tako zastavljene načrte hoteli uresničiti.

Upi in možnosti TOZD Inženiringi so torej lepi, prav gotovo pa bodo sprejete naloge zelo zahtevne, težke in kot take bodo nujno zahtevale popolno angažiranost celotnega delovnega kolektiva, prav tako pa tudi nadaljnje zaposlovanje strokovnih sodelavcev, čemur v TOZD Inženiringi že vsa leta posvečajo vso pozornost.

—J. C.—

ki je trajal sedem ur, je bil organiziran za tehnologe, projektante in konstrukterje iz celotne delovne organizacije. Udeležilo se ga je prek 160 slušateljev, zato so ga organizirali v treh skupinah. Poleg predavanj o samem varstvu, so obravnavali tudi temo s področja industrijske ergonomije, prav tako pa so poslušali predavanje na to temo s področja zdravstvenega varstva.

Poleg tega seminarja so bili med letom organizirani tudi drugi seminarji prav tako iz varstva pri delu in to za vodilne delavce in tiste iz neposredne proizvodnje.

Ob vsem tem je vsekakor potrebno omeniti, da se je teh seminarjev udeležilo prek 2200 zaposlenih, čeprav imajo vsi novospregjeti delavci še posebej uvajalni seminar.

Take vrste izobraževanja o varstvu pri delu so vsekakor zelo vzgojna in vplivajo v veliki meri na preprečevanje morebitnih nesreč pri delu.

Marko Rakušček

Priloga k 3. številu „Iskra“ z dne 21. januarja 1978

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

**o združevanju
v SOZD Iskra**

Ljubljana, 21. 1. 1978

Na temelju 105. člana Ustave SFRJ, 130. člana Ustave SRS in 382., 384. člana Zakona o združenem delu sklenemo delavci, ki združujemo delo in sredstva v naslednjih delovnih organizacijah:

1. ISKRA – Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko, Kranj, o. sol. o. Kranj, Savska loka 4.
2. ISKRA – Industrija elementov za elektroniko Ljubljana, n. sol. o. Ljubljana, Stegne 17.
3. ISKRA – Industrija avtoelektričnih izdelkov, Nova Gorica, n. sol. o. Nova Gorica, Šempeter pri Gorici, Vrtojbenska 62.
4. ISKRA – Industrija za avtomatiko Ljubljana, n. sub. o. Ljubljana, Savska c. 3.
5. ISKRA – Industrija širokopotrošnih izdelkov „ŠIROKA POTROŠNJA“ n. sol. o. Škofja Loka.
6. ISKRA – Industrija kondenzatorjev p. o. Semič.
7. ISKRA – Industrija baterij Zmaj, p.o. Ljubljana
8. ISKRA – Commerce n. sol. o. Ljubljana, Trg revolucije 3.
9. ISKRA – Inštitut za kakovost in metrologijo Ljubljana, o. sub. o. Ljubljana, Tržaška c. 2.
10. ISKRA – Inženiring za organizacijo in informatiko, o. sub. o. Ljubljana, Snežniška 1.
11. ISKRA – Invest servis – vzdrževanje in tehnično upravljanje stavb p.o. Ljubljana, Trg revolucije 3.
12. ISKRA – Šolski center Kranj.

naslednji:

**SAMOUPRAVNI SPORAZUM
O ZDRUŽITVI DELOVNIH ORGANIZACIJ V SESTAVLJENO ORGANIZACIJO ZDRUŽENEGA DELA ISKRA – ELEKTROKOVINSKA
INDUSTRIJA, LJUBLJANA**

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o združitvi delovnih organizacij v sestavljeno organizacijo združenega dela-Iskra-Elektro- kovinska industrija, Ljubljana

I. Cilji in združene dejavnosti

1. Cilji združevanja

Člen 1

Podpisnice se združujemo v SOZD Iskra, da bi sporazumno zagotovile uresničevanje naslednjih ciljev:

1 – skupno načrtovanje skladnega razvoja, zlasti sporazumno določanje prioriternih razvojnih ciljev in take delitve dela, ki omogoča specializacijo in učinkovito vključevanje v mednarodno delitev dela;

2 – skupno uvajanje razvitejše tehnično tehnološke osnove dela s sporazumnim združenjem sredstev za strateške razvojne programe, ki naj omogoči prvenstveno opiranje na rezultate lastne inovacijske dejavnosti, ter z združevanjem sredstev za proizvodne zmogljivosti skupnega pomena;

3 – skupno dogovarjanje o osnovah in merilih za urejanje medsebojnih dohodkovnih

odnosov, kakor tudi z organizacijami, s katerimi trajno poslovno sodelujemo;

4 – skupno določanje kriterijev optimalnega gospodarjenja z družbenimi sredstvi in drugimi dejavniki proizvodnje;

5 – skupno oblikovanje prodajne politike in delno združevanje izvedbe tržnih dejavnosti, dogovorjeno s tem sporazumom;

6 – skupno denarno poslovanje, dogovorjeno s posebnim sporazumom;

7 – usklajevanje kadrovske politike in skupno razvijanje izobraževalnega sistema;

8 – skupno zagotavljanje kakovosti izdelkov in storitev s sporazumnim določanjem norm in organizacije službe kakovosti ter delno združevanje izvedbe, dogovorjeno s tem sporazumom;

9 – skupno proučevanje in razvijanje sodobnih metod dela in upravljanja ter delno združevanje izvedbe, dogovorjeno s tem sporazumom;

10 – skupno organiziranje enotnega informacijskega sistema in delno združevanje izvedbe, dogovorjeno s tem sporazumom;

11 – usklajevanje obrambnih načrtov in razvijanje enotnega sistema družbene samozaščite;

12 – usklajevanje dejavnosti obveščanja in zagotavljanje obveščenosti o zadevah skupnega pomena;

13 — usklajevanje prizadevanj za izboljšanje socialne varnosti delavcev in združevanje sredstev rezerv, kadar je to v skupnem interesu;

14 — usklajevanje prizadevanj za izboljšanje družbenega standarda delavcev in organiziranje skupnih kulturnih, športnih in rekreativnih dejavnosti,

vse z namenom, da se nenehno povečuje lastna in družbena produktivnost dela in povečuje dohodek, utrjujejo socialistični samoupravni odnosi in vsestransko zadovoljevanje delavčevih potreb in njegova socialna varnost.

Člen 2

Da bi uresničile dogovorjene skupne cilje iz predhodnega člena, smo se podpisnice sporazumele, da bomo določile dejavnosti, ki jih bomo:

1 — skupno upravljale in izvajale (v nadaljnjem tekstu: skupno izvajanje),

2 — skupno urejale na sporazumno dogovorjenih osnovah (v nadaljnjem tekstu: skupno urejanje) in

3 — sporazumno usklajevale s samoupravnimi akti (v nadaljnjem tekstu: sporazumno usklajevanje).

2. Skupno izvajanje

Člen 3

Združene dejavnosti, ki jih bomo skupno upravljale in izvajale, so naslednje:

a) tržne dejavnosti:

— zunanjetrgovinska dejavnost,
— predstavniška, zastopniška in akvizicijska dejavnost na domačem trgu, vključno sklepanje poslov po pooblastilu podpisnic,

— koordinacija regionalnega tržnega nastopa v okviru skupno dogovorjene prodajne politike,
— skupne nabave osnovnih produktov črne in barvne metalurgije v večjih količinah za potrebe več podpisnic,

— organiziranje Iskrine maloprodajne mreže in regionalnih skladišč,

— organiziranje Iskrine servisne mreže,

— zagotavljanje tržnih informacij, organiziranje tržnih raziskav in izvajanje tržnih raziskav skupnega pomena,

— razvijanje in zagotavljanje Iskrinega stila industrijskega, grafičnega in prostorskega oblikovanja,

— izvajanje institucionalne in ekonomske propagande, založniške in drugih oblik prodajno-pospeševalne dejavnosti,

— ustanavljanje podjetij in predstavništev v tujini po pooblastilu podpisnic,

— zaščita in promet z industrijsko lastnino po pooblastilu podpisnic,

— sporazumevanje s trajnimi poslovnimi

partnerji, kadar sta udeleženi dve ali več podpisnic ter z njihovim pooblastilom;

b) denarno poslovanje:

— poslovanje z združenimi sredstvi,

— najemanje in plasman kreditov,

— evidenca deviznih sredstev,

— plačilni promet,

— zastopanje pri zunanjih bančnih ustanovah v imenu in za račun podpisnic;

c) kakovost in metrologija

— oblikovanje in razvoj sistema koordiniranega zagotavljanja kvalitete,

— razvoj in vzdrževanje sistemov tipskega preskušanja, raziskav kakovosti in zanesljivosti izdelkov ter metrologija,

— vodenje banke podatkov o kakovosti in zanesljivosti izdelkov,

— oblikovanje skupnih osnov sistema tehničnih in tehnoloških standardov,

— sodelovanje z domačimi in tujimi preskuševališči in organizacijami na področju preskušanja kakovosti, atestiranja, standardizacije in metrologije,

— vzdrževanje etalonov električnih in drugih veličin.

d) informacijski sistem:

— razvoj metodologij za izbiro in oblikovanje informacij

— opredelitev sistema osnovnih podatkov informatike v SOZD.

— zasledovanje in proučevanje tehnologije za obdelavo podatkov,

— razvoj sistema tehnične dokumentacije,

— razvoj sistema informacijskih standardov,

— oblikovanje skupnih osnov sistema identifikacije, klasifikacije in oštevilčenja,

— obdelava podatkov in priprava informacij o ekonomskem položaju OZD v SOZD Iskra,

— zagotavljanje informativne dokumentacije (INDOK).

e) organizacija dela in upravljanja:

— oblikovanje skupnih osnov standardizacije organizacije

— razvoj sistemov ugotavljanja in merjenja zahtevnosti dela;

— razvoj sodobnih sistemov in metod organizacije dela in upravljanja.

f) obveščanje:

— izdajanje skupnega glasila in drugih informativnih publikacij o zadevah skupnega pomena.

Vse te dejavnosti bomo organizirali na način in v obsegu, dogovorjenim s tem sporazumom, statutom in drugimi samoupravnimi akti.

3. Skupno urejanje

Člen 4

Dejavnosti, ki jih bomo skupno urejale na sporazumno dogovorjenih osnovah, so naslednje:

a. sporazumno določanje prednostnih razvojnih ciljev, ki so pogoj za uspešen in stabilen razvoj celotne SOZD ter sporazumno združevanje dela in sredstev za uresničevanje teh ciljev;

b. sporazumna delitev dela, oz. proizvodnih programov, da bi se doseglo racionalno specializacijo znotraj in izven SOZD, večjo produktivnost dela in optimalno uresničevanje skupno dogovorjenih ciljev;

c. sporazumno določanje strateških razvojnih programov in združevanje sredstev za njihovo realizacijo zaradi zagotovitve posodabljanja tehnično tehnološke osnove dela ter skupno določanje politike prometa z industrijsko lastnino;

d. sporazumno določanje osnov politike razvoja raziskovalne dejavnosti in skupno urejanje odnosov z zunanjimi raziskovalnimi organizacijami,

e. sporazumno določanje poslovnih ciljev in politike, zlasti prodajne politike in načina njihove realizacije;

f. sporazumno določanje finančne in kreditne politike, da se zagotovi optimalno gospodarjenje z družbenimi sredstvi;

g. sporazumno določanje osnov in meril za urejanje medsebojnih dohodkovnih odnosov, kakor tudi s skupnimi trajnimi poslovnimi partnerji;

h. sporazumno določanje osnov in ciljev kadrovske politike ter skupno razvijanje izobraževalnega sistema;

i. sporazumno določanje osnov enotnega sistema družbene samozaščite;

j. sporazumno določanje kriterijev za oblikovanje sklada skupnih rezerv in njegove namembnosti;

k. sporazumno določanje osnov in meril za ugotavljanje dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti, kakor tudi njegove namembnosti.

Te dejavnosti bomo skupno urejali s tem sporazumom, samoupravnim sporazumom o temeljnih plana in drugimi samoupravnimi akti.

voja organizacijskega sistema,

c. usklajevanje meril za preverjanje racionalnosti investicijskih naložb,

d. usklajevanje obrambnih načrtov,

e. usklajevanje zagotavljanja javnosti dela,

f. usklajevanje prizadevanj za izboljševanje standarda delavcev in

g. druge dejavnosti, če se bomo podpisnice tako dogovorile.

4. Sporazumno usklajevanje

Člen 5

Dejavnosti, ki jih bomo sporazumno usklajevale s samoupravnimi akti, so naslednje:

a. usklajevanje kriterijev za urejanje medsebojnih razmerij v združenem delu,

b. usklajevanje načel organiziranosti in raz-

II. Družbenoekonomski odnosi

1. Skupen prihodek

Člen 6

Podpisnice smo sporazumne, da bomo v medsebojnem prometu blaga in storitev poslovali po dogovorjenih internih cenah, ki jih bomo sporazumno določale s sporazumom o temeljnih skupnega plana praviloma za srednjeročno obdobje, upoštevaje trajnejše trende v gibanju cen in drugih tržnih pogojev.

Delavci proizvodnih, inženirskih in prometnih OZD, ki smo udeleženi v proizvodnji in prodaji skupnega finalnega izdelka ali storitve, bomo sporazumno oblikovali enotne osnove in merila za določanje dogovorjenih internih cen.

Člen 7

Sporazumno dogovorjena interna cena izdelkov ali skupin izdelkov in storitev bo vsebovala:

— dogovorno normiran obseg materialnih stroškov,

— z zakonom predpisano ali dogovorjeno amortizacijo,

— dogovorno normiran vložek živega dela, ovrreden s samoupravnim sporazumom določeno višino osebnih dohodkov in skupne porabe na enoto dohodka,

— dogovorno normiran strošek za potrebna obratna sredstva.

Člen 8

Delavci proizvodnih, inženirskih in prometnih OZD, ki smo udeleženi v proizvodnji in prodaji skupnega finalnega izdelka ali storitve, bomo prav tako sporazumno določali prodajne cene, upoštevaje predvsem naslednje kriterije: dogovorjene interne cene in planirano akumulacijo ter prodajne pogoje na domačem in tujih trgih.

V prodajno ceno bomo vključili tudi sporazumno normirane stroške servisiranja v garancijskem roku, če bi pa tako normirani stroški bili prekoračeni, bomo uveljavili določila tega sporazuma o pračunu in riziku.

Člen 9

Dogovorjena interna cena izdelka ali storitve vsake OZD, udeležene v proizvodnji in prodaji skupnega finalnega izdelka ali storitve, bo, zmanjšana za prenešeno vrednost (materialni in amortizacijski stroški), osnova za izračun njene

sorazmerne udeležbe v skupno realiziranem prihodku na trgu, vključno s sorazmernimi deleži deviznega priliva, kompenzacij; regresov premij, dotacij ipd.

Člen 10

Način in roki, v katerih se bo obračunaval skupni prihodek, bodo predmet neposrednih sporazumov med udeleženi TOZD, ne smejo pa biti daljši od meseca dni.

Člen 11

Podpisnice smo sporazumne, da bomo z organizacijami združenega dela izven SOZD ISKRA, s katerimi trajno poslovno sodelujemo, in če je pri tem udeležena tudi Iskra Commerce, skupno urejale dohodkovne odnose preko Iskra Commerce.

2. Poračun in rizik

Člen 12

V primeru, ko se zaradi objektivnih okoliščin (spremenjeni tržni ali tehnološki pogoji in podobno) doseže višja ali nižja cena od sporazumno dogovorjene prodajne cene, se sorazmerno zviša ali zniža udeležba vseh TOZD, udeleženi v tako spremenjenem skupnem prihodku.

V primeru, da so razlog zmanjšanemu skupnemu prihodku subjektivne okoliščine, lahko katerakoli udeležena TOZD pokrene postopek ugotavljanja odgovornosti in uveljavljanja regresne pravice.

Člen 13

Podpisnice smo sporazumne, da bomo s posebnimi samoupravnimi sporazumi uredile način prevzemanja rizika iz skupnega poslovanja, oblike medsebojne odgovornosti in odgovornosti v pravnem prometu z drugimi pri ustvarjanju skupnega prihodka, kolikor niso urejene s tem samoupravnim sporazumom.

Posebej pa se obvezujemo, da bomo s samoupravnimi sporazumi z organizacijami skupnega pomena SOZD ISKRA uredile način poračunavanja in obseg prevzemanja rizika iz skupnega poslovanja v naslednjih primerih:

— kadar se sporazumno instalirane zmogljivosti nepopolno izkoriščajo, s samoupravnim sporazumom pa je dogovorjeno, da opravlja organizacija skupnega pomena dejavnosti izključno za potrebe članic SOZD ISKRA;

— kadar gre za valutne rizike, in sicer v času, ko z valuto posluje Iskra Commerce v imenu in za račun podpisnic;

— rizikov poslovanja Iskrinih trgovinskih in proizvodnih organizacij v tujini;

— in drugih primerih, če se podpisnice tako dogovorimo.

3. Skupen dohodek

Člen 14

Podpisnice se obvezujemo, da bomo v skladu s cilji združevanja v SOZD ISKRA namensko združevale sredstva za dogovorjena skupna vlaganja v:

- prioritete proizvodne zmogljivosti,
- strateške razvojne programe,
- širjenje prometnih zmogljivosti, in sicer:
  - a) domače prodajne in servisne mreže ter
  - b) osvajanje tujih tržišč.

Višino in konkreten program koriščenja tako združenih sredstev bomo do ločale s samoupravnim sporazumom o temeljih skupnega plana, letnimi programi in posebnimi sporazumi.

Člen 15

Sredstva za skupna vlaganja v prioritete proizvodne zmogljivosti bomo združevale s posebnimi samoupravnimi sporazumi za vsako posamično naložbo in se vsakokrat posebej dogovorile o subjektih, kriterijih in osnovah združevanja sredstev ter pravicah in obveznostih iz naslova živega dela in gospodarjenja z minulim delom.

Člen 16

Sredstva za skupna vlaganja v strateške razvojne programe bomo združevale vse podpisnice v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljih plana in v sorazmerju z ustvarjenim dohodkom.

Pravice in obveznosti iz naslova minulega in živega dela bomo urejale s posebnimi samoupravnimi sporazumi, pravico do povračila in nadomestila pa uveljavljale šele od trenutka, ko bo živo delo na temelju novega znanja ustvarjalo dohodek, pri čemer bomo upoštevali tudi vložek živega dela lastnih in zunanjih raziskovalnih organizacij.

Podpisnice smo tudi sporazumne, da bomo v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljih plana sredstva za strateške razvojne programe vedno znova združevale in jih ponovno vlagale v sporazumno dogovorjene programe.

Člen 17

Sredstva za širjenje tržnih zmogljivosti bomo združevale vse podpisnice v skladu z načrtovanim razvojem teh zmogljivosti, predvidenim v samoupravnem sporazumu o temeljih skupnega plana, kriterij za udeležbo v združevanju pa bo odvisen od dolgoročnega interesa vsake podpisnice.

Pravico do povračila in nadomestila bomo

podpisnice uredile s posebnim samoupravnim sporazumom.

Člen 18

Podpisnice se obvezujemo, da bomo pri določanju normiranih vložkov živega in minulega dela kot osnove za udeležbo v skupnem dohodku, če ne bo drugače dogovorjeno s posebnimi samoupravnimi sporazumi, uveljavile enako metodologijo kot pri dogovorjenih inter-nih cenah.

4. Izjemen dohodek

Člen 19

Podpisnice smo sporazumne, da se ena tretjina dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti, če ne bo z zakonom drugače določeno, združuje na ravni SOZD in namenja v enakih delih za razvojno-raziskovalno dejavnost in sklad skupnih rezerv SOZD.

Člen 20

Če zakon ne bo drugače določal, bomo za izjemen dohodek šteletisti del dohodka,

— ki pri posamezni udeleženki v skupnem prihodu ali dohodku za več kot 10 odstotkov presega povprečno stopnjo njene akumulacije, ker njen domači ali tuj kooperant ni udeležen v delitvi skupnega prihodka ali dohodka;

— ki zaradi monopolnega položaja na trgu, deficitarnosti izdelka oziroma storitve ali administrativnih ukrepov za več kot 10 odstotkov presega povprečno stopnjo akumulacije TOZD, ki ni bila realizirana v okviru skupnega prihodka ali dohodka in ki ni rezultat njene lastne inovacijske dejavnosti.

5. Svobodna menjava dela

Člen 21

Podpisnice smo sporazumne, da bomo svobodno menjavo dela z delavci, ki bodo v organizacijah skupnega pomena in delovnih skupnostih opravljali strokovna, administrativno-strokovna, pomožna in tem podobna dela skupnega pomena uredili s samoupravnimi sporazumi na temelju določil tega sporazuma in sporazuma o temeljih skupnega plana.

Člen 22

Sredstva za širjenje materialne osnove dela bomo namensko združevale vse podpisnice, razen organizacij skupnega pomena, in sicer v skladu s sporazumno načrtovanim razvojem posameznih dejavnosti skupnega pomena, za širjenje materialne osnove dela delovnih skupnosti pa združujejo sredstva tudi organizacije skupnega pomena. Delež, ki ga bo združevala posamezna podpisnica v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljih plana, pa bo sorazmeren njenemu dohodku.

6. Sredstva skupnih rezerv

Člen 23

Podpisnice smo sporazumne, da oblikujemo sredstva skupnih rezerv SOZD tako, da združujemo sorazmeren del svojih sredstev rezerv v višini, ki jo bomo sporazumno določile s samoupravnim sporazumom o temeljnih skupnega plana in z letnim programom.

Člen 24

Sredstva bomo uporabljale za naslednje namene in pod naslednjimi pogoji:

1) za kritje izgub pri poslovanju pod pogojem, da je bil sprejet sanacijski program, in sicer:

a) kot delno ali v celoti nevračljiva sredstva, če je izguba posledica objektivnih okoliščin (tehnološki ali tržni razlogi), ali

b) kot posojilo z obveznostjo vračanja ter z nadomestilom ali brez, če je izguba posledica subjektivnih okoliščin,

2) za zagotovitev razlike med minimalnimi in samoupravno dogovorjenimi osebnimi dohodki delavcev OZD, ki posluje z izgubo, pod pogojem, da je sprejet sanacijski program, in sicer kot delno ali v celoti nevračljiva sredstva;

3) za prekvalifikacijo delavcev, kadar je ta posledica skupne odločitve o proizvodni presusmeritvi, dogovorjene s plani SOZD in sicer kot nevračljiva sredstva;

4) za kritje škode, ki je nastala v naravnih nesrečah, kot nevračljiva sredstva;

5) za kritje obveznosti SOZD iz naslova jamstva, v skladu z jamstvenimi obveznostmi;

6) za kratkoročno premostitveno kreditiranje izplačila osebnih dohodkov, v skladu s sporazumno dogovorjeno politiko;

7) za kratkoročno pokrivanje poslovnih rizikov, katerih pokritje je v skupnem interesu podpisnic.

Izbira alternativ iz tč. 1. in 2. bo odvisna od predvidenih ekonomskih učinkov sanacije.

7. Skupno denarno poslovanje

Člen 25

Podpisnice smo sporazumne, da bomo osnove in merila za ugotavljanje prispevka k skupnemu dohodku iz naslova skupnega denarnega poslovanja določile s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi Iskra banke.

Člen 26

S sporazumom o ustanovitvi Iskra banke se bomo dogovorili tudi o načinu določanja kriterijev in stopenj gospodarnosti upravljanja z opredmetenim minulim delom, ki bodo služili

kot eno od meril za sprejemanje odločitev o razširjeni reprodukciji in za oblikovanje kreditne politike banke.

Člen 27

Kriterije in stopnje gospodarnosti iz prejšnjega člena bomo konkretizirali z vsakokratnim samoupravnim sporazumom o temeljnih plana SOZD in drugimi samoupravnimi akti.

8. Udeležba v združenju sredstev

Člen 28

Podpisnice smo sporazumne, da obveznosti glede združevanja sredstev za združene dejavnosti v SOZD Iskra prevzemajo TOZD skupno prek svoje delovne organizacije, o interni prazdelitvi tako prevzetih obveznosti pa se samostojno dogovarjajo.

Člen 29

Podpisnice smo pravtako sporazumne, da so delovne organizacije skupnega pomena udeležene v zagotavljanju sredstev za združene dejavnosti SOZD Iskra v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljnih plana in v sorazmerju z dohodkom.

III. Pravni položaj

1. Firma in sedež

Člen 30

Firma SOZD Iskra je:

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije n.s.o.o.

Skrajšana firma je: Iskra Ljubljana, n. sol. o.

Firma v angleščini je: ISKRA Ljubljana, Yugoslavia.

Sedež SOZD Iskra je v Ljubljani, Trg revolucije 3.

Podpisnice se obvezujemo, da bomo uporabljale ime Iskra kot začetni in sestavni del lastnih firm.

Člen 31

Sestavni del firme je tudi zaščitni znak, ki je simetrična zvezda s petimi kraki, od katerih so gornji in oba spodnja daljša, zvezda ima središče v krogu, ki ga njeni kraki simetrično sekajo, pod zvezdo pa je v krogu beseda „ISKRA“ s tiskanimi črkami. Zaščitni znak in njegove dovoljene velikosti so določene s posebnim standardom in je registriran pri Zvezni upravi za patente pod št. 15741.

Člen 32

Podpisnice se obvezujemo, da bomo zaščitni znak obvezno uporabljale na dopisih, žigih in ostali poslovni dokumentaciji.

Uporabo zaščitnega znaka, kot blagovne znamke bomo uredile s posebnim samoupravnim splošnim aktom.

Člen 33

Podpisnice se obvezujemo, da bomo pri zgradbah, lokalih, opremi, reklamah, publikacijah, razstavah in povsod tam, kjer nastopa element zunanje estetike, uporabljale značilni stil SOZD Iskra.

2. Dejavnost

Člen 34

Dejavnost SOZD Iskra je sestavljena iz naslednjih dejavnosti:

A. Raziskave, razvoj, konstruiranje, projektiranje, inženiring, proizvodnja, montaža, kontrola in servisiranje:

a) izdelkov in naprav s področja avtoelektrike, kar opravlja DO Iskra — Avtoelektrika, Nova Gorica,

b) elektromehanskih in elektronskih izdelkov, naprav in sistemov za avtomatizacijo v prometu, energetiki, industriji in opremi javnih in industrijskih objektov, kar opravlja DO Iskra Avtomatika, Ljubljana

c) izdelkov in naprav s področja elektronskih elementov, podsklopov in nekovin, kar opravlja DO Iskra — Elementi, Ljubljana.

d) izdelkov in podsestavov s področja navitih električnih in sljudnih kondenzatorjev, ter energetskih naprav, kar opravlja DO ISKRA — Industrija kondenzatorjev Semič.

e) izdelkov zabavne elektronike, elektromotorjev in gospodinjskih aparatov, kar opravlja DO Iskra — Široka potrošnja, Škofja Loka,

f) mehanskih, elektromehanskih, električnih, elektronskih, optičnih, elektrooptičnih in steklopihaških izdelkov, naprav in sistemov s področja telekomunikacij, računalniške in merilno-regulacijske tehnike, stikalne tehnike in električnega ročnega orodja in laboratorijske opreme, kar opravlja DO Iskra — Telekomunikacije, Kranj,

g) baterij in baterijskih svetilk, kar opravlja DO Iskra — Industrija baterij Zmaj, Ljubljana.

B. Nabava surovin, materiala, polizdelkov, sestavnih delov, proizvodnih sredstev, opreme in njihovih rezervnih delov, ki so potrebni za dejavnost pod A. naštetih DO, kar te DO na domačem trgu opravljajo vsaka za svoje področje.

C. Prodaja izdelkov lastne in tuje proizvodnje ter lastnih storitev, kar opravljajo pod A. našete DO na domačem trgu.

D. Notranja in zunanjetrgovinska dejavnost, projektiranje, montaža, servisiranje, inženiring in marketing, kar opravlja DO skupnega pomena Iskra Commerce, Ljubljana.

E. Denarno poslovanje, kar opravlja Iskra Interna banka, Ljubljana, poleg internih bank delovnih organizacij.

F. Razvijanje, projektiranje ter uvajanje: sodobnih metod organizacije dela in upravljanja, informacijskih sistemov, sistemov tehnične dokumentacije in organizacijske standardizacije; informacijsko dokumentacijska (INDOK) dejavnost, računalniška obdelava podatkov, kar opravlja DO skupnega pomena Iskra—Inženiring za organizacijo in informatiko, Ljubljana.

G. Znanstveno-raziskovalna dejavnost na področju elektrotehnike, elektronike in komunikacijske tehnike: Raziskave kakovosti, zanesljivosti, električne varnosti ter merilnih in preskusnih metod s pripadajočimi preskusi, verificiranjem meril in izdajanjem ustreznih listin ter vzdrževanje merilne in preskusne opreme ter njeno dajanje v obratovanje, kar opravlja DO skupnega pomena Iskra — Inštitut za kakovost in metrologijo, Ljubljana.

H. Vzdrževanje in poslovanje s skupnimi stavbami ter nudenje gostinskih in rekreacijskih uslug, kar opravlja delovna organizacija skupnega pomena Iskra Invest servis, Ljubljana.

1. Izobraževanje kadrov srednjestrokovnih in ozko specializiranih kvalifikacij elektrotehnične in kovinske stroke, kar opravlja DO skupnega pomena Iskra, Šolski center, Kranj.

3. Pooblastila v pravnem prometu

Člen 35

SOZD Iskra nastopa v pravnem prometu z drugimi v svojem imenu in za račun TOZD v sestavu delovnih organizacij, oz. enovitih delovnih organizacij.

Pooblastila v pravnem prometu iz prejšnjega odstavka so:

— sklepanje sporazumov in okvirnih pogodb za izvajanje raziskovalne dejavnosti, za njeno financiranje in uporabo raziskovalnih rezultatov;

— sklepanje sporazumov in pogodb o poslovno-tehničnem sodelovanju SOZD Iskra;

— vstopanje SOZD Iskra v širše asociacije — ob soglasju podpisnic.

4. Odgovornost

Člen 36

Podpisnice prevzamemo neomejeno solidarno odgovornost za vsako obveznost SOZD Iskra iz prejšnjega člena.

Člen 37

Podpisnice smo sporazumne, da SOZD Iskra lahko stopa v pravno razmerje s tretjimi osebami v imenu in za račun posameznih podpisnic tudi za posle, ki niso naštetih v členu 35, vendar le na podlagi njihovega pismenega pooblastila.

5. Zastopanje in predstavljanje

Člen 38

SOZD Iskra zastopa in predstavlja predsednik kolegijskega poslovodnega organa.

V pravnem prometu iz člena 35 sme predsednik kolegijskega poslovodnega organa sklepati sporazume in pogodbe v višini sredstev, dogovorjenih s samoupravnim sporazumom o temeljnih skupnega plana SOZD—Iskra, z letnimi programi ali posebnimi sporazumi, brez omejitvev.

V njegovi odsotnosti ga v enakem obsegu pri tem zastopa njegov namestnik. V primeru odsotnosti namestnika pa pomočnik generalnega direktorja, ki ga določi generalni direktor.

IV. Organizacija

1. Delovne organizacije skupnega pomena

Člen 39

Za skupno izvajanje združenih dejavnosti po tem sporazumu smo podpisnice ustanovile delovno organizacijo skupnega pomena Iskra Šolski center.

Posamezne podpisnice lahko ustanovijo tudi druge organizacije skupnega pomena, ki bodo opravljale določene združene dejavnosti za te podpisnice, na podlagi posebnega samoupravnega sporazuma, sklenjenega med temi podpisnicami.

Člen 40

Delovni organizaciji skupnega pomena Iskra Inštitut za kakovost in metrologijo in Iskra Šolski center ter temeljne organizacije združenega dela Biro za industrijski inženiring, Iskra Standard in Iskra Commerce — prodaja lahko izvajajo svoje dejavnosti tudi za naročnike izven SOZD Iskra, vendar pod pogojem, da bodo izpolnjene planirane obveznosti do podpisnic.

Ostale delovne organizacije skupnega pomena ali TOZD v njihovi sestavi pa lahko opravljajo dejavnost za zunanje naročnike samo s posebnim soglasjem podpisnic.

Člen 41

Delovne organizacije skupnega pomena urejajo svoje odnose s podpisnicami neposredno v posebnih samoupravnih sporazumih o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih v skladu z zakonom in s tem sporazumom.

Člen 42

Delovnim organizacijam skupnega pomena, ki po tem sporazumu opravljajo svoje storitve samo za podpisnice tega sporazuma, bomo podpisnice nadomestile izpadli dohodek, če so bila dejanska naročila storitev manjšega obsega, kot je bilo s SSTP in letnimi programi dogovorjeno.

Člen 43

Če se izkoriščanje kapacitet delovnih organizacij skupnega pomena, ki opravljajo svoje storitve tudi za zunanje naročnike, s strani podpisnic zmanjša pod 25 % in če ni pripravljenosti podpisnic, da se naročila povečajo, lahko

organizacija skupnega pomena sproži postopek za sporazumno razklenitev samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra, če pa sporazum ni dosežen, ima organizacija skupnega pomena pravico sprožiti spor.

Člen 44

Kadar gre za združene dejavnosti, ki jih združujejo samo nekatere podpisnice in izvajajo organizacije združenega dela iz 39. člena tega sporazuma, bomo zainteresirane podpisnice ustanovile za urejanje medsebojnih odnosov in odnosov z izvajalci združene dejavnosti poseben skupen organ. Ta skupen organ sestavlja ta na delegatski osnovi oblikovan svet porabnikov in delavski svet organizacije združenega dela, ki je izvajalec združene dejavnosti.

A. ISKRA COMMERCE

Člen 45

Za skupno izvajanje združenih tržnih dejavnosti iz člena 3/a tega samoupravnega sporazuma smo podpisnice ustanovile delovno organizacijo skupnega pomena Iskra Commerce.

Člen 46

Podpisnice soglašamo, da bomo združevale sredstva za izvajanje institucionalne propagande, tržnih raziskav skupnega pomena ter razvijanje Iskrinega stila industrijskega, grafičnega in prostorskega oblikovanja v višini, določeni s SSTP in letnimi programi SOZD Iskra ter v sorazmerju s celotnim prihodkom od svoje dejavnosti ustvarjenim s poslovanjem izven SOZD Iskra v tekočem letu.

Člen 47

Iskra Commerce opravlja po naročilu in za račun posamezne podpisnice tudi sledeče dejavnosti:

- nabava izdelkov in repromaterialov,
- projektiranje, instaliranje, montaža, vzdrževanje in servisiranje naprav in izdelkov,
- izvajanje ekonomske propagande, založniške in drugih oblik prodajno-pospeševalne dejavnosti,
- industrijsko, grafično in prostorsko oblikovanje,
- pravne ekspertize za poslovanje s tujino,
- tržne raziskave po proizvodih in storitvah.

B. ISKRA INTERNA BANKA

Člen 48

Za izvajanje dejavnosti skupnega denarnega poslovanja iz člena 3/b bomo podpisnice usta-

novile Iskra interno banko s posebnim samoupravnim sporazumom.

C. ISKRA – INŽENIRING ZA ORGANIZACIJO IN INFORMATIKO

Člen 49

Skupno izvajanje združenih dejavnosti informatike in organizacije iz člena 3/d, e prevzemajo delavci delovne organizacije skupnega pomena Iskra – Inženiring za organizacijo in informatiko.

Člen 50

Podpisnice soglašamo, da bomo združevale sredstva za izvajanje skupnih dejavnosti iz prejšnjega člena v višini, določeni s SSTP in letnimi programi SOZD Iskra ter v sorazmerju z dohodkom, ustvarjenim v preteklem letu.

Člen 51

Delovna organizacija Iskra – Inženiring za organizacijo in informatiko opravlja po naročilu in za račun posameznih podpisnic tudi naslednje dejavnosti: s področja informatike:

- uvajanje informacijskih sistemov,
- računalniško programiranje,
- izobraževanje programerskega kadra,
- tekoče obdelave podatkov,

s področja organizacije dela in upravljanja:

- uvajanje sodobnih sistemov in metod organizacije dela in upravljanja,
- uvajanje sistemov ugotavljanja in merjenja zahtevnosti dela,
- izobraževanje kadrov za ugotavljanje zahtevnosti dela in organizacijo dela,
- dopolnilno izobraževanje poslovnih kadrov,
- uvajanje delavcev v nove tehnologije in poslovanje.

D. ISKRA INŠTITUT ZA KAKOVOST IN METROLOGIJO

Člen 52

Za skupno opravljanje dejavnosti na področju kvalitete iz člena 3/c smo podpisnice ustanovile raziskovalno delovno organizacijo skupnega pomena Iskra Inštitut za kakovost in metrologijo.

Člen 53

Podpisnice soglašamo, da bodo proizvodne organizacije združenega dela združevale sredstva za izvajanje skupnih dejavnosti iz prejšnjega

člena v višini, določeni s SSTP in letnimi programi SOZD Iskra ter v sorazmerju z dohodkom, ustvarjenim v preteklem letu.

Člen 54

Iskra Inštitut za kakovost in metrologijo opravlja po naročilu in za račun posamezne podpisnice tudi naslednje dejavnosti:

- preizkušanje proizvodov in materialov,
- metrološki nadzor, verificiranje in vzdrževanje merilnih instrumentov in opreme.

E. ISKRA INVEST SERVIS

Člen 55

Za izvajanje investicijske, vzdrževalne in uslužnostne dejavnosti smo podpisnice ustanovile DO skupnega pomena Iskra Invest servis.

Člen 56

Iskra Invest servis opravlja po naročilu in za račun za posamezne podpisnice naslednje združene dejavnosti:

- investicijsko in tekoče vzdrževanje poslovnih in drugih prostorov ter objektov,
- izdelava investicijskih elaboratov, tehnične dokumentacije in inženiring za gradnjo in opremo poslovnih prostorov ter prostorsko ureditev,
- prevoz, tiskanje, mikrofilmanje, nabava pisarniškega materiala, drobnega inventarja in rezervnih delov,
- posredovanje kapacitet za letovanje in rekreacijo delavcev Iskre, njihovih sorodnikov, upokojencev ter štipendistov v SOZD Iskra,
- organiziranje družbene prehrane in drugih gostinskih dejavnosti,
- posredovanje pri zagotavljanju izvajalcev pomožnih dejavnosti temeljnih organizacij.

F. ŠOLSKI CENTER

Člen 57

Podpisnice smo ustanovile organizacijo skupnega pomena Iskra – Šolski center, ki za potrebe posameznih podpisnic izobražuje delavce in učence do srednjestrokovne in ozko specializirane kvalifikacije elektrotehnične in kovinske stoke.

2. Delovne skupnosti SOZD Iskra

Člen 58

Za opravljanje administrativno-strokovnih, pomožnih in temu podobnih del za potrebe organov upravljanja in družbenopolitičnih organizacij SOZD Iskra ter za informiranje delavcev v SOZD Iskra o zadevah skupnega pomena, smo ustanovile podpisnice delovni

skupnosti Skupne službe SOZD Iskra in Glasilo Iskra.

Člen 59

Obe delovni skupnosti imata vsaka svojega vodjo, ki ju zastopa in predstavlja v pravnem prometu z drugimi v okviru nalog in opravil, za katere sta bili delovni skupnosti ustanovljeni.

Podpisnice bomo podrobneje uredile medsebojne obveznosti, pravice in odgovornosti z obema delovnimi skupnostima s posebnim samoupravnim sporazumom skladno z zakonom in tem sporazumom.

A. SKUPNE SLUŽBE

Člen 60

Delovna skupnost Skupne službe pripravlja za organe upravljanja in družbenopolitične organizacije SOZD Iskra informacije za odločanje zlasti na področjih:

- izgrajevanja samoupravnega sistema,
- vloge družbenopolitičnih organizacij v združenem delu,
- pravnih zadev,
- tržništva,
- raziskav in razvoja,
- finansiranja,
- ekonomike,
- kadrovske socialne politike in izobraževanja,
- kvalitete,
- organizacije in informatike,
- družbene samozaščite in SLO,
- zagotavljanja javnosti dela.

B. GLASILO ISKRA

Člen 61

Glasilo Iskra opravlja združene dejavnosti izdajanja skupnega glasila in drugih informativnih publikacij o zadevah skupnega pomena.

Člen 62

Glasilo ima družbeni organ upravljanja – Časopisni svet in za izvajanje sprejete zasnove časopisa Uredniški odbor ter glavnega in odgovornega urednika glasila, ki jih vse imenuje DSI.

Člen 63

Podpisnice se zavezujemo, da bomo brezplačno zagotavljale časopis vsem zaposlenim delavcem, upokojencem, štipendistom in delavcem na odsluženju vojaškega roka.

V. Samoupravljanje

1. Organi upravljanja in odločanje

A. Delavski svet

Člen 64

Delavski svet SOZD Iskra (DSI) je skupni organ upravljanja delavcev združenih delovnih organizacij.

Člen 65

Vsaka delovna organizacija ima v DSI dva delegata na prvih tisoč delavcev, na vsakih nadaljnjih začetih tisoč delavcev pa še po enega, delovni skupnosti SOZD pa po dva delegata.

Delegata za DSI volijo podpisnice na način, kot so se zanj dogovorili delavci s samoupravnimi sporazumi o združevanju v delovne organizacije oziroma delovne skupnosti.

Člen 66

Delavski svet SOZD Iskra sprejema sklepe v soglasju z odločitvami delavcev vseh temeljnih organizacij vseh podpisnic tega sporazuma, ki so svoje odločitve sprejeli z referendumom, kadar odloča o:

- samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD Iskra,
- statutu SOZD Iskra,
- združevanju SOZD Iskra v poslovne skupnosti in druge integracije,
- elementih za sklepanje družbenih dogovorov o temeljnih planov družbenopolitičnih skupnosti,
- odpovedi pravic do povrnitve združenih sredstev oziroma do nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi,
- vskladitvi osnov in meril za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

Člen 67

DSI sprejema sklepe v soglasju z odločitvami delavcev vseh temeljnih organizacij, ki so svojo odločitev sprejeli na zboru delavcev, kadar odloča o:

- elementih za sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljnih plana SOZD Iskra,
- samoupravnem sporazumu o vsklajevanju kriterijev za urejanje medsebojnih razmerij v združenem delu v okviru SOZD Iskra,

– samoupravnih sporazumih o urejanju medsebojnih odnosov med podpisnicami, predvidenih s tem sporazumom, ali drugih samoupravnih sporazumih, s katerimi se pripravljajo pogoji za ustanavljanje novih delovnih organizacij skupnega pomena za uresničevanje skupnih interesov podpisnic.

Člen 68

DSI sprejema sklepe v soglasju s stališči, ki so jih do predloga sklepov oblikovali delavski sveti TOZD, kadar odloča o:

- samoupravnem sporazumu o temeljnih plana SOZD Iskra,
- dolgoročnem, srednjeročnem in letnem planu SOZD Iskra,
- sklenitvi kreditne pogodbe SOZD Iskra zaradi finansiranja skupnih investicij v skladu s SSTP SOZD Iskra,
- splošnih aktih delovne skupnosti skupnih služb SOZD Iskra, kadar je to predpisano z zakonom,
- zaključnem računu SOZD Iskra,
- skladnosti splošnih samoupravnih aktov delovnih skupnosti in delovnih organizacij skupnega pomena v SOZD Iskra s cilji njihove ustanovitve,
- razporejanju rezervnega sklada SOZD Iskra in pogojih pokrivanja izgub ter solidarnosti pri izplačevanju osebnih dohodkov,
- pristopanju novih organizacij združenega dela v SOZD Iskra.

Člen 69

O zadevah iz prejšnjih treh členov odločajo delegati DSI soglasno, pri čemer so delegati dolžni doseči predhodno vskladitev stališč v okviru svoje DO.

Člen 70

DSI sprejema sklepe z večino glasov delegatov kadar:

sprejema:

- analizo razvojnih možnosti SOZD Iskra,
  - poslovniške organov upravljanja in drugih organov SOZD Iskra,
  - smernice in navodila izvršilnim in poslovnim organom SOZD,
  - informacije o izpolnjevanju plana SOZD in analizo vzrokov neizpolnjevanja plana;
- sklepa:
- o ugovorih proti odločitvam in postopkom izvršilnih organov in poslovnega kolegija,
  - o nadzoru in ukrepih v primeru neizpolnjevanja zakonskih in samoupravnih predpisov, sklepov in drugih sprejetih obveznosti, kadar je to v pristojnosti DSI,

- o razpisu volitev delegacij DSI.
- Voli in razrešuje:
- delegate SOZD Iskra v samoupravne organe interesne skupnosti ter organe upravljanja OZD posebnega družbenega pomena.

Imenuje in razrešuje:

- kolegijski poslovodni organ,
- sekretarja DSI,
- komisije in druga delovna telesa DSI,
- člane arbitraže, kadar je v sporu SOZD Iskra,
- člane razpisne komisije za razpis kolegijskega poslovodnega organa SOZD Iskra in organizacij združenega dela skupnega pomena.

Člen 71

DSI sprejema sklepe z dvotretjinsko večino delegatov, kadar odloča o:

- predsedniku in namestniku DSI ter izvršilnih organov SOZD Iskra,
- predlogih vseh aktov in sklepov, o katerih odločajo delavci z osebnim izjavljanjem oziroma po delegatih v delavskem svetu TOZD,
- ukrepih za izvajanje plana SOZD, kadar ne gre za prevzemanje materialnih obveznosti temeljnih organizacij,
- sporih med poslovodnimi organi delovnih organizacij ali sporih med poslovodnim organom SOZD ter poslovodnimi organi podpisnic,
- disciplinskih ukrepih.

Člen 72

DSI ima pravico razveljaviti sklepe in odpraviti vse akte izvršilnih organov ali kolegijskega poslovodnega organa SOZD Iskra, če so ti v nasprotju z določili tega sporazuma, splošnimi akti SOZD Iskra in sklepi DSI.

Razveljavitev sklepov lahko predlagajo delavski sveti podpisnic, organi delavske kontrole, družbenopolitične organizacije, predsednik DSI in predsednik kolegijskega poslovodnega organa. DSI mora biti pred sklepanjem seznanjen s stališči organa, čigar sklep naj bi razveljavljajal.

Dokler ni sprejeta odločitev DSI, se izvršitev akta zadrži.

Člen 73

DSI izvoli svojega predsednika in namestnika za eno mandatno dobo iz vrst delegatov DSI na predlog družbenopolitičnih organizacij in po postopku, ki ga določa statut SOZD.

Predsednik DSI je za svoje delo odgovoren delavskemu svetu SOZD Iskra.

Člen 74

- Predsednik DSI ima naslednje pristojnosti:
- predstavlja SOZD Iskra v samoupravnih zadevah,

- pripravlja delovni načrt zasedanja DSI,
- koordinira delo izvršilnih organov DSI,
- sklicuje in vodi zasedanja DSI,
- izdaja akte na osnovi sklepov DSI.

B. Izvršilni organi DSI

Člen 75

Izvršilni organi DSI sodelujejo v pripravi dela DSI s tem, da:

- predhodno obravnavajo predloženo gradivo in ocenijo njegovo vsebinsko ustreznost in vseobsežnost s stališča problematike, o kateri bo DSI odločal,

– dajejo na zahtevo DSI ali predsednika DSI mnenje o predlogih sklepov, ki jih predlagajo delavskemu svetu samoupravna delavska kontrola, poslovodni organ, sindikat, delavci v delu delovnega procesa ali druga telesa, ki jih je v ta namen imenoval delavski svet,

– predlagajo delavskemu svetu osnutke splošnih aktov, temeljev plana in plana SOZD Iskra,

– ugotavljajo skladnost odločitev poslovodnega organa SOZD Iskra in poslovodnih organov delovnih organizacij skupnega pomena s sprejetim SSTP in planom SOZD Iskra in dajejo poslovodnemu organu SOZD smernice za izvrševanje sklepov DSI,

– vsklajujejo stališča podpisnic, kadar se le-te ne strinjajo s predlaganimi osnutki samoupravnih splošnih aktov in planskih dokumentov ali z drugimi predlogi sklepov, ki naj jih sprejme DSI,

– izvršujejo sklepe DSI, v kolikor njihovo izvrševanje ne spada v obseg pravic in dolžnosti poslovodnega organa SOZD Iskra.

Člen 76

Izvršilni organi DSI so:

- odbor za razvojni program in raziskovalno dejavnost,
- odbor za gospodarjenje in dohodkovne odnose,
- odbor za tržništvo,
- odbor za organizacijo in informatiko,
- odbor za finance,
- odbor za kadrovske socialne zadeve in izobraževanje,
- odbor za kvaliteto.

Sestav izvršilnih odborov in podrobnejšo razmejitev delovnih področij ureja statut SOZD Iskra.

C. Poslovodni organ SOZD Iskra

Člen 77

SOZD Iskra ima poslovodni kolegij kot kolegijski poslovodni organ, ki ga imenuje DSI na predlog razpisne komisije in po postopku, predpisanem z zakonom, izmed kandidatov, ki

izpolnjujejo razpisne pogoje.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, ki so določeni z zakonom, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- da imajo visoko ali višjo strokovno izobrazbo,
- da imajo najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj,
- da so sposobni voditi in organizirati delo,
- da imajo moralno politične kvalitete,
- da obvladajo najmanj enega svetovnih jezikov.

Predsednik poslovnega organa in član poslovnega organa, zadolžen za tržništvo, pa morata imeti tudi registracijo za opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti.

Člen 78

Pristojnosti poslovnega organa so:

– skrbi za izdelavo statistično-dokumentacijskega gradiva, ki je potrebno za pripravljanje plana SOZD Iskra oziroma za pripravo smernic za temelje plana SOZD Iskra,

– skrbi za izdelavo analitično-dokumentacijskega in tržno-raziskovalnega gradiva ter na tej podlagi pripravlja analizo razvoja SOZD Iskra v preteklem obdobju in zagotavlja znanstveno in strokovno raziskovanje pogojev in možnosti razvoja podpisnic v okviru SOZD Iskra v obdobju, za katerega se sprejema plan,

– na osnovi smernic delavcev podpisnic pripravljajo delovna izhodišča za izdelavo osnutkov samoupravnih splošnih aktov, samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra,

– organizira in usmerja pripravljanje samoupravnega sporazuma o temeljih plana in plana SOZD Iskra in daje v fazi njihovega pripravljanja nosilec planiranja ustrezne predloge za vsklajevanje posameznih planov podpisnic in njihovo vsklajevanje s skupnimi potrebami, interesi in cilji,

– med uresničevanjem planov SOZD Iskra zagotavlja podpisnicam ustrezno strokovno in znanstveno utemeljeno analitično-dokumentacijsko gradivo kot osnovno orientacijo za sprejemanje ukrepov, s katerimi se zagotavlja uresničevanje planov,

– ukrepa za stalno medsebojno obveščanje z drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, s katerimi je SOZD Iskra povezana v procesu družbene reprodukcije oziroma v družbenopolitičnimi skupnostmi,

– zagotavlja pravočasno obveščeno delavcev SOZD Iskra o dejstvih in podatkih, ki so potrebni za pripravljanje, sprejemanje in uresničevanje planskih dokumentov,

– koordinira poslovodne organe delovnih organizacij in delovnih organizacij skupnega pomena, kadar gre za vprašanja izvrševanja združenih dejavnosti v SOZD Iskra, izpolnjevanje dogovorov o enotnem oziroma usklaje-

vanju proizvodnje in poslovanja,

– koordinira ukrepe finančnih služb oziroma internih bank posameznih podpisnic pri zagotavljanju finansiranja proizvodnje in poslovanja podpisnic,

– usklajuje aktivnosti na področju finančno-računovodske informatike pri izpolnjevanju določil zakona in posebnih sporazumov v SOZD Iskra,

– vodi finančno poslovanje z združenimi sredstvi na nivoju SOZD, izvaja financiranje iz združenih sredstev in v ta namen najema dolgoročne in kratkoročne kredite v okviru določil temeljev srednjeročnega načrta ali ob vsakokratni odločitvi zainteresiranih podpisnic,

– koordinira delo poslovnih organov podpisnic, če je bilo dogovorjeno, da se za izvedbo enkratnega kompleksnega posla posamezne podpisnice povežejo v poseben dohodkovno povezan sistem za uresničevanje tega enkratnega posla,

– in druge pristojnosti, določene z zakonskimi predpisi.

Člen 79

Predsednik poslovnega organa je generalni direktor, ki ima naslednje pristojnosti:

– zastopa SOZD Iskra,

– vodi in koordinira delo kolegijskega poslovnega organa,

– koordinira delo organizacij skupnega pomena in skupnih služb,

– skrbi za zakonitost dela SOZD Iskra,

– odgovarja za izvajanje sklepov DSI in njegovih izvršilnih organov v okviru svojih pristojnosti,

– izdaja odločbe iz svoje pristojnosti na osnovi prejetih pooblastil,

– opravlja ostale naloge, ki so mu določene s splošnimi akti in sklepi pristojnih organov.

Člen 80

Zaradi izvrševanja pristojnosti je poslovodni kolegij, ki lahko šteje največ trinajst članov, sestavljen tako, da strokovno obvladuje naslednje dejavnosti:

– tržništvo,

– ekonomiko,

– finance,

– raziskovalno dejavnost,

– stike z javnostjo,

– kvaliteto,

– družbeno pravne zadeve,

– organizacijo in informatiko,

– kadrovsko politiko in izobraževanje,

– družbeno samozaščito in SLO.

Delitev dela med člani poslovnega organa se izvede na predlog predsednika poslovnega organa in v soglasju z DSI.

Podrobnejša določila o delitvi dela, pristojnostih in odgovornostih članov poslovnega organa ureja statut SOZD.

Člen 81

Delavski svet imenuje iz vrst članov poslovnega organa na predlog predsednika poslovnega organa njegovega namestnika in tri pomočnike.

2. Samoupravna delavska kontrola

Člen 82

Odbor za samoupravni nadzor je poseben organ samoupravne delavske kontrole, ki nadzira izvajanje samoupravnega sporazuma in drugih splošnih aktov, družbenih dogovorov, izvajanje sklepov organov upravljanja, poslovnih organov, uresničevanje delovnih in samoupravnih pravic delavcev, organov in služb organizacije, odgovorno, družbeno in ekonomsko smiselno upravljanje sredstev, uveljavljanje in zaščito pravic delavcev v medsebojnih odnosih v združenem delu, obveščanje delavcev o vprašanih, pomembnih za odločanje in kontrolo v organizaciji združenega dela in za uveljavljanje drugih samoupravnih pravic ter interesov delavcev v združenem delu.

Člen 83

Odbor za samoupravni nadzor sestavljajo delegati delovnih organizacij, ki jih neposredno volijo na predlog sindikata SOZD Iskra delavci temeljnih organizacij podpisnic na način, kot so ga določili v svojih samoupravnih aktih.

Vsaka delovna organizacija ima v Odboru za samoupravni nadzor po dva delegata, razen enovite delovne organizacije in delovni skupnosti po enega.

Pravice, dolžnosti in odgovornosti delavske kontrole podrobneje ureja statut SOZD Iskra.

3. Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito

Člen 84

Podpisnice ustanavljamo s posebnim samoupravnim sporazumom Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Odbor sestavljajo:

- predsedniki odborov za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito vseh delovnih organizacij v SOZD Iskra,
- delegirani predstavniki družbenopolitičnih organizacij, ki delujejo na ravni SOZD Iskra,
- predsednik DSI,
- predsednik samoupravne delavske kontrole SOZD Iskra,
- predsednik poslovnega organa SOZD

Iskra, ki je po svojem položaju tudi predsednik tega odbora.

4. Koordiniranje delovnega procesa

Člen 85

Podpisnice se sporazumemo, da bomo kot obliko koordinacije dela in poslovanja v zadevah, določenih s tem sporazumom, organizirale področne kolegije za posamezna področja dela poslovnih organov podpisnic.

Področne kolegije sestavljajo člani poslovnih organov delovnih organizacij, zadolženi za posamezne dejavnosti.

Področni kolegij sklicuje in vodi pristojni član poslovnega kolegija SOZD Iskra.

Člen 86

Predsednik poslovnega organa SOZD Iskra usklajuje delo predsednikov, oz. individualnih poslovnih organov delovnih organizacij.

V delu tega kolegija sodelujejo poslovni organi delovnih organizacij skupnega pomena, kadar se obravnavajo zadeve v zvezi z izvajanjem združenih dejavnosti.

Člen 87

Za usklajevanje nasprotujočih si stališč poslovnih organov, podpisnic sporazuma ali poslovnih organov podpisnic in poslovnega kolegija SOZD Iskra, se na zahtevo poslovnega organa v sporu ali na zahtevo predsednika poslovnega kolegija SOZD ustanovi tričlansko skupno telo za usklajevanje.

Vsaka stranka v sporu določi svojega predstavnika v usklajevalno telo, predsednika pa obe stranki sporazumno.

Člen 88

Usklajevalno telo posreduje tako, da prispeva k razčiščenju in razširitvi strokovne podlage za obravnavo sporne zadeve in na tej podlagi oblikuje predlog za uskladitev delovnega procesa.

Če stranki v sporu ne sprejmeta predloga usklajevalnega telesa, odločajo o zadevi pristojni samoupravni organi.

5. Zagotavljanje dela znotraj SOZD Iskra

Člen 89

Podpisnice se obvezujemo, da bomo delavcem SOZD Iskra v primeru, da njihovo delo v katerikoli TOZD ali delovni skupnosti ni več potrebno zaradi ekonomskih težav, tehničnih in tehnoloških izboljšav ali dogovorno načrtovane reorganizacije, zagotovile znotraj SOZD Iskra delo, ustrezno njihovi strokovni izobrazbi

oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti brez javnega razpisa.

Enako bomo ravnali tudi z delavci, ki niso bili ponovno izbrani oziroma jim je prenehala funkcija pred iztekom mandata.

6. Obveščanje delavcev

Člen 90

Podpisnice se zavezujejo, da bomo zagotovile enotno, redno, pravočasno, resnično, popolno ter vsebinsko in oblikovno razumljivo informiranje delavcev o celotnem poslovanju SOZD Iskra ter o vseh drugih skupnih zadevah, ki so pomembne za njihovo delo in odločanje ter za nadzor nad izvrševanjem odločitev in nad delom vseh organov in služb SOZD Iskra.

Člen 91

Podpisnice se obvezujemo, da bomo v SOZD Iskra zagotovile medsebojno obveščanje delavcev SOZD Iskra o vseh pomembnejših zadevah skupnega pomena, ki bi lahko vplivale na družbenoekonomske odnose znotraj SOZD Iskra kakor tudi na njene odnose z drugimi skupnostmi in družbo nasploh. V ta namen bomo v SOZD Iskra ustanovile ustrezna sredstva obveščanja o skupnih zadevah.

Člen 92

Podpisnice se obvezujemo, da bomo s posebnim sporazumom poenotile zajemanje osnovnih podatkov in oblikovanje kazalcev o poslovanju ter bomo pri tem razvijale sodobne metode obdelave podatkov.

Podpisnice bomo uredile način in roke za obveščanje delavcev, vprašanja, o katerih morajo biti delavci obveščeni ter kateri organi so odgovorni za obveščanje delavcev s statutom SOZD Iskra.

Člen 93

Podpisnice se tudi sporazumejo, da bodo s splošnimi akti opredelile pogoje in načine obveščanja širše javnosti o zadevah skupnega pomena oziroma o dejavnostih SOZD Iskra kot celote, v smislu veljavnih norm o zagotavljanju javnosti dela.

7. Planiranje

Člen 94

Samoupravni sporazum o osnovah plana SOZD Iskra je izhodiščni samoupravni akt planiranja, ki ga podpisnice sprejemamo na podlagi analize razvoja SOZD Iskra v preteklem obdobju in razvojnih možnosti v obdobju, za katerega se sprejema plan, in po postopku, do-

ločenem v Statutu SOZD Iskra v skladu z zakonom o temeljnih sistema družbenega planiranja in tem samoupravnim sporazumom.

Člen 95

Samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD Iskra se dopolnjuje v skladu z načelom kontinuiranega planiranja vsako leto.

Člen 96

S samoupravnim sporazumom o temeljih plana SOZD Iskra se bomo podpisnice dogovorile o:

- skupnih interesih v srednjeročnem obdobju pri delu in poslovanju,
- prispevku, ki ga naj SOZD Iskra daje k družbenemu produktu, kar je izhodiščni družbenoekonomski cilj delovanja podpisnic v okviru SOZD,
- tržnih ciljih po proizvodnih programih in regijah,
- delitvi dela med podpisnicami,
- višini in dinamiki združevanja sredstev za skupne investicijske naložbe za uresničitev ekonomskih ciljev podpisnic,
- višini in dinamiki združevanja sredstev za vlaganje v strateške razvojne programe, osvajanje novih proizvodnih programov in uvedbo novih tehnologij,
- združevanju sredstev za širjenje materialne osnove dela v delovnih organizacijah skupnega pomena in delovnih skupnostih SOZD Iskra,
- širjenju možnosti zaposlovanja in pogojih dela,
- združevanju sredstev za opravljanje dejavnosti skupnega pomena za podpisnice v SOZD Iskra,
- osnovah za urejanje ekonomskih odnosov, dogovorjenih v tem samoupravnem sporazumu,
- obsegu menjave dela z delovno skupnostjo skupnih služb,
- izpopolnitvah organizacije uresničevanja skupnih interesov v SOZD Iskra in uredile druge zadeve, določene s tem samoupravnim sporazumom.

Člen 97

Podpisnice sprejemamo vsako leto program uresničevanja ciljev in izpolnjevanja obveznosti iz samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra.

Plan SOZD Iskra obsega letno, petletno in desetletno obdobje. Osnovni plan je petletni plan, letni programi pa predstavljajo operativni plan ukrepov za uresničitev srednjeročnega plana.

Člen 98

S srednjeročnim planom SOZD Iskra opre-

delujemo podpisnice načine uresničevanja ciljev iz samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra, ki morajo biti v skladu z materialno podlago, dogovorjeno v samoupravnem sporazumu o temeljih plana za razvoj SOZD Iskra.

V srednjeročnem planu je določeno zlasti:

- program in plan raziskovalno razvojno dejavnosti v SOZD Iskra,
- program in plan širjenja materialne podlage delovnih organizacij skupnega pomena in delovnih skupnosti SOZD Iskra,
- program in plan izvrševanja skupnih naložb v širjenje materialne podlage dela v proizvodnih delovnih organizacijah,
- ekonomsko analitski prikaz strukture Iskrinega prispevka k družbenemu produktu, razčlenjen na prispevke posameznih podpisnic ter prikaz povečevanja družbenega produkta podpisnic zaradi združevanja in skupnega izvajanja funkcij delovnih organizacij, standardizacij ter usklajevanja proizvodnje in poslovanja,
- plan dopolnjevanja in izpopolnjevanja sistemov standardizacije in drugih medsebojnih odnosov pri delu in poslovanju, opredeljenih s samoupravnimi sporazumi in drugimi splošnimi akti po tem samoupravnem sporazumu ter plan vsklajevanja samoupravnih aktov z dejanskimi spremembami v načinih urejanja v medsebojnih odnosih,
- planske obveznosti in posebne naloge SOZD Iskra do družbenopolitične skupnosti, ki jih je SOZD Iskra sprejel v družbenem dogovoru o osnovah plana SRS,
- smernice in program ukrepov za financiranje proizvodnje in poslovanja z medsebojnim finančnim poslovanjem TOZD podpisnic,
- plan in program dejavnosti skupnega pomena po tem samoupravnem sporazumu,
- plan porabe sredstev za delovanje delovne skupnosti skupnih služb SOZD Iskra.

Člen 99

Plan SOZD Iskra se sprejema na način, po postopku in na podlagi administrativno-dokumentacijskega in drugega gradiva, kot to določa Statut SOZD Iskra v skladu z zakonom o osnovah sistema družbenega planiranja in tem sporazumom.

8. Samoupravni sporazumi in drugi splošni akti

Člen 100

Podpisnice bomo uredile zadeve, ki so pogoj uresničevanja ciljev združevanja s samoupravnimi sporazumi, dogovorjenimi s tem sporazumom ter naslednjimi samoupravnimi sporazumi o:

- medsebojnih pravicah in obveznostih ter

odgovornostih med podpisnicami in delovnimi skupnostmi SOZD Iskra,

- skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in skupno porabo,
- usklajevanju odnosov za izvajanje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite,
- delitvi dela v SOZD Iskra,
- izenačevanju delovnih pogojev delavcev v SOZD Iskra,
- stimulaciji izvoza,
- inventivni dejavnosti,
- standardizaciji,
- osnovah informacijskega sistema,
- zagotavljanju Iskrine kvalitete,
- pogojih in načinu obveščanja širše javnosti o zadevah skupnega pomena oz. dejavnosti SOZD Iskra,
- enotnih merilih in osnovah za štipendiranje in dopolnilno izobraževanje,
- varovanju poslovne skrivnosti,
- nagrajevanju posebnih dosežkov v SOZD Iskra

in drugimi samoupravnimi sporazumi, če se bodo podpisnice naknadno tako dogovorile ter s statutom SOZD Iskra in drugimi samoupravnimi splošnimi akti, ki bodo podrobneje opredeljeni v statutu SOZD Iskra.

VI. Odgovornost za opravljanje samoupravljaljskih funkcij

1. Splošno

Člen 101

Predsednik in člani delavskega sveta, izvršilnih organov, odbora samoupravne delavske kontrole, poslovnega organa in drugih kolegialskih organov, so osebno odgovorni za vestno opravljanje samoupravljaljskih funkcij.

2. Delegati v DSI

Člen 102

Delegati v DSI so za svoje delo osebno odgovorni delavcem in delavskemu svetu organizacije združenega dela, v kateri so bili izvoljeni, ki ocenjujejo njihovo delo in ugotavljajo njihovo odgovornost.

Člen 103

Delegat ima pravico in dolžnost, da:

- posreduje stališče in predloge svojih volilcev ali delavskega sveta, odvisno od vprašanja, o katerem odloča DSI,
- usklajuje stališča z ostalimi delegati v okviru sprejetih smernic in navodil,
- zahteva stališča, smernice in navodila delavcev ali DS, kadar jih ni dobil ali pa niso bila zadostna,
- redno in objektivno obvešča delavce in delavski svet o svojem delu in o delu DSI, na način in v rokih, kot to določa samoupravni splošni akt njegove organizacije združenega dela,
- se redno udeležuje zasedanj DSI in vestno preučuje prejeto gradivo,
- dosledno spoštuje določila splošnega akta o delu DSI.

Člen 104

V primerih, ko ni prišlo do uskladitve stališč, morajo delegati obvestiti delavce in delavski svet o obravnavi na DSI ter zahtevati od njih nova oziroma dodatna stališča ali smernice in navodila.

Delegat, ki ne zastopa stališča delavcev in delavskega sveta, ne glasuje v skladu s sprejetimi smernicami in navodili, ne obvešča delavce

in delavskega sveta o svojem delu in delu DSI, kakor tudi o vprašanih, glede katerih ni bilo doseženo soglasje delegatov, krši svojo delegat-sko dolžnost in je odgovoren delavcem, ki so ga izvolili.

Člen 105

Delegat je odgovoren:

a) moralno-politično, za dejanja in postopke, ki niso v skladu z določbami tega poglavja ter določili drugih samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo delo, pravice in dolžnosti delegatov.

DSI lahko predlaga delavskemu svetu OZD, da proti delegatu, ki jo zastopa v DSI pokrene postopek ugotavljanja moralnopolitične odgovornosti;

b) disciplinsko zaradi kršitve reda na zasedanjih, v skladu z določbami poslovnika.

Proti delegatu, ki krši red na zasedanjih, lahko DSI sprejme enega od naslednjih ukrepov:

- kritiko na zasedanju,
- opomin,
- odvzem besede,
- odstranitev z zasedanja.

V posebno hudih primerih kršitve reda na zasedanju, lahko DSI predlaga pokrenitev postopka za odpoklic delegata.

3. Člani izvršilnih organov

Člen 106

Člani izvršilnih organov DSI so za svoje delo odgovorni DSI ter imajo pravico in dolžnost, da:

- vestno in odgovorno opravljajo naloge, ki so določene v zakonu, sporazumu in statutu SOZD,
- delajo in ukrepajo po smernicah ter nalogah DSI,
- poročajo DSI o svojem delu,
- se redno udeležujejo sej in poprej preučijo gradiva ter zahtevajo ob nejasnostih strokovna mnenja ustreznih služb,
- dosledno spoštujejo pravila o delu izvršilnih organov.

Člen 107

Delo in odgovornost izvršilnih organov in posameznih njihovih članov ocenjuje in ugotavlja DSI, delo posameznih članov pa tudi izvršilni organ.

Člen 108

Član izvršilnega organa je odgovoren:

- a) moralno-politično za dejanja in postopke,

ki niso v skladu z določbami tega poglavja ter drugih samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo delo, pravice in dolžnosti članov izvršilnih organov;

b) disciplinsko zaradi kršitve reda na sejah, v skladu z določbami poslovnika.

Proti članu izvršilnega organa se lahko uporabi enega od naslednjih ukrepov:

- kritiko na seji organa oz. zasedanja DSI,
- javno družbeno kritiko za dejanja in postopke pod a) ter
- opomin, odvzem besede,
- odstranitev s seje oziroma zasedanja zaradi kršitve reda na seji pod b).

V posebno hudih primerih, določenih v samoupravnem splošnem aktu, lahko DSI razreši posameznega člana ali celotni izvršilni organ.

4. Člani odbora samoupravne delavske kontrole SOZD

Člen 109

Glede predsednika in članov odbora samoupravne delavske kontrole, njihove odgovornosti in ukrepov, se smiselno uporabljajo določila tega poglavja, ki veljajo za delegate DSI.

5. Predsednik in člani poslovnega organa SOZD

Člen 110

Predsednik in člani poslovnega organa SOZD so za svoje delo odgovorni delavcem in DSI. Posamezni člani kolegijskega poslovnega organa pa so tudi odgovorni predsedniku organa.

Člen 111

Predsednik in člani kolegijskega poslovnega organa imajo pravico in dolžnost, da:

- vestno, strokovno in odgovorno opravljajo naloge, ki so določene v zakonu, s tem sporazumom in statutom SOZD,
- delajo in ukrepajo po prejetih smernicah in napotkih delavskega sveta SOZD ter izvajajo dogovorjeno poslovno politiko,
- skrbijo za optimalne rezultate poslovanja SOZD ter za organiziranje in usklajevanje delovnega procesa v SOZD,
- poročajo delavcem DSI, njegovim organom o svojem delu,
- se redno udeležujejo vseh zasedanj, sej in sestankov DSI in njegovih organov, na katerih morajo biti navzoči po službeni dolžnosti, ali na katere so vabljeni,
- dosledno spoštujejo pravila o delu poslovnega organa.

Delo in odgovornost predsednika in članov

kolegijskega poslovnega organa ocenjujejo in ugotavljajo delavci in DSI, delo posameznih članov poslovnega organa pa tudi njegov predsednik.

Predsednik in člani kolegijskega poslovnega organa so odgovorni kolektivno in posamično, v sorazmerju z njihovim vplivom na sprejetje ali izvrševanje sklepov, in sicer:

a) moralno-politično za dejanja in postopke, ki niso v skladu z zakonom, tem sporazumom, statutom in drugimi samoupravnimi splošnimi akti ter sporazumno dogovorjeno poslovno politiko;

b) disciplinsko zaradi kršitve reda na sejah poslovnega organa, zasedanjih DSI, sejah izvršilnih in drugih organov v skladu z določbami pravilnika;

c) disciplinsko zaradi kršitve delovnih dolžnosti v skladu s samoupravnim splošnim aktom,

d) materialno za škodo, ki je nastala zaradi nepravilnega ali nevestnega dela poslovnega organa, predsednika ali posameznega člana.

Proti poslovnemu organu in njegovemu predsedniku ali članu, lahko DSI uporabi enega od naslednjih ukrepov:

- kritiko na seji, zasedanju DSI,
- javno družbeno kritiko za dejanja in postopke pod a),
- opomin,
- odvzem besede,
- odstranitev s seje, oz. zasedanja zaradi kršitve reda na sejah pod b),
- disciplinske ukrepe po določbah ustreznega samoupravnega splošnega akta zaradi kršitve delovne dolžnosti pod c),
- naložitev povračila škode, v skladu z določili samoupravnega splošnega akta pod d).

V posebno hudih primerih lahko DSI razreši predsednika, ali posameznega člana, ali poslovni odbor v celoti.

VII. Izvrševanje samoupravnega sporazuma

1. Usklajevalni postopek

Člen 112

Podpisnice se obvezujemo, da bomo vsa ne-soglasja, ki nastanejo med nami v zvezi z izpolnjevanjem tega samoupravnega sporazuma in drugih skupnih samoupravnih splošnih aktov, reševale na sporazumen način z medsebojnim dogovarjanjem in usklajevanjem stališč na DSI ali na drugih skupnih organih.

Člen 113

Kadar pri odločanju na DSI ni bilo doseženo soglasje oz. predpisana večina, DSI že med sejo prične postopek usklajevanja tako, da imenuje na predsednikov predlog usklajevalno komisijo, v kateri so zastopani tudi delegati udeležencev, ki se z odločitvijo niso strinjali.

V kolikor usklajevanje med sejo ni uspelo, se nadaljuje do prve naslednje seje.

2. Notranja arbitraža

Člen 114

Če usklajevalni postopek iz prejšnjega člena ni uspel, lahko vsaka stran prične postopek pred notranjo arbitražo.

Noben udeleženec v sporu pred notranjo arbitražo ne more odkloniti svoje udeležbe.

Člen 115

Notranja arbitraža je stvarno pristojna reševati iz pristojnosti prejšnjega člena vse spore, ki nastanejo v zvezi z izvrševanjem določb samoupravnih sporazumov, v zvezi s sklenitvijo in izvrševanjem pogodb in iz medsebojnih poslovnih razmerij.

Notranja arbitraža ima 6 članov in predsednika.

Vsaka stranka, ne glede na to, kolikor podpisnic jo tvori (sosporništvo) imenuje v arbitražo po 3 člane — vsi člani skupaj pa imenujejo predsednika kot sedmega člana.

Podrobnosti o uvedbi postopka, formiranju notranje arbitraže in o postopku pred arbitražo, vključno s procesualnimi roki, ureja splošni akt.

3. Odgovornost podpisnic

Člen 116

Proti podpisnici, ki ne izpolnjuje obveznosti po tem sporazumu, predlaga DS njenim delavcem, da pokrenejo postopek ugotavljanja odgovornosti in izrečejo enega od naslednjih ukrepov:

- razrešitev poslovodnega organa,
- odpoklic delegatov, oz. razrešitev organov upravljanja in razpis novih volitev.

VIII. Družbeno-politične organizacije

člena urejene v statutu SOZD Iskra, kakor tudi obveznosti samoupravnih in drugih organov do sindikata v skladu z ZZD ter ostalimi družbenimi dokumenti, ki opredeljujejo vlogo sindikata v združenem delu.

Člen 117

V SOZD Iskra delujejo naslednje družbenopolitične organizacije:

- Zveza komunistov (ZK),
- Zveza sindikatov (ZS),
- Zveza socialistične mladine (ZSM),
- Zveza borcev (ZB).

Družbenopolitične organizacije SOZD Iskra so organizirane skladno s statuti oziroma statutarnimi dogovori in delujejo po svojih sprejetih pravilih in programih.

Člen 118

Podpisnice se obvezujemo zagotoviti družbenopolitičnim organizacijam ustrezne pogoje za njihovo delovanje. Samoupravni in poslovodni organi SOZD Iskra so dolžni družbenopolitične organizacije obveščati in jim dostavljati gradivo o vseh pomembnih zadevah poslovanja, obravnavati predloge družbenopolitičnih organizacij, do njih zavzeti stališča ter jih seznaniti.

Člen 119

Osnovne naloge družbenopolitičnih organizacij v samoupravnem sistemu SOZD so predvsem naslednje:

- dajejo mnenja in predloge k samoupravnim sporazumom, družbenim dogovorom in drugim splošnim aktom SOZD,
- oblikujejo načela kadrovske politike za izbiro članov organov upravljanja in poslovodnih organov,
- dajejo pobudo za sklic zborov delovnih ljudi za izvedbo referendumov ter vseh oblik posrednega upravljanja v SOZD Iskra,
- dajejo družbenopolitično oceno o delovanju organov upravljanja in njihovih izvršilnih organov ter poslovodnih organov in drugih vodilnih delavcev,
- dajejo družbenopolitično oceno o predlogih, ukrepih in rezultatih dela,
- dajejo pobudo za uresničevanje pravic in dolžnosti članov delovnih skupnosti skupnega pomena v SOZD Iskra,
- ščitijo interese delavcev.

Člen 120

Podrobneje bodo pristojnosti iz prejšnjega

IX. Pristopanje in izstopanje iz SOZD Iskra

Člen 121

SOZD Iskra je odprta skupnost za vse organizacije združenega dela, ki imajo sorodno programsko usmeritev.

Organizacija združenega dela, ki želi vstopiti v SOZD Iskra, sprejme ta samoupravni sporazum in s tem vse pravice in obveznosti, ki iz njega izhajajo.

O pristopu nove organizacije združenega dela odloča DSI v skladu z zakonom in tem sporazumom.

Člen 122

Če se proizvodna delovna organizacija odloči za izločitev iz SOZD Iskra, je dolžna obvestiti v 8 dneh po sprejetju sklepa o izločitvi vse podpisnice tega sporazuma in DSI.

DSI je dolžan v 15 dneh od sprejetja obvestila ustanoviti skupno komisijo, ki v 30 dneh pripravi predlog za ureditev medsebojnih pravic in obveznosti, izhajajočih iz tega in drugih sprejetih sporazumov ter način poravnave eventualne škode, ki bi nastala zaradi izločitve. Če ni dosežena sporazumna ureditev medsebojnih pravic in obveznosti ter poravnava škode, lahko katerakoli podpisnica sproži arbitražni postopek oziroma spor pred sodiščem združenega dela.

X. Prehodne in končne določbe

Člen 123

Ta sporazum velja od dneva, ko je bil sprejet z referendumom v vseh TOZD ali enovitih delovnih organizacijah podpisnic.

Člen 124

Spremembe in dopolnitve sporazuma lahko predlaga vsak delavec, postopek za spremembo in dopolnitev pa se mora pričeti, če podajo obrazložen predlog:

- podpisnice,
- družbenopolitične organizacije,
- DSI,
- pristojna družbenopolitična skupnost.

Spremembe in dopolnitve tega sporazuma se sklepajo na osnovi sprejetih odločitev po postopku kot velja za sklepanje samoupravnega sporazuma.

Člen 125

Podpisnice soglašamo, da DO Iskra, Industrija baterij Zmaj začne z združevanjem izvedbe tržnih dejavnosti po določilih tega sporazuma s 1. 1. 1979 in zaključi združevanje do konca leta 1979.

Delovna organizacija Iskra — Industrija baterij Zmaj in DO Iskra Commerce bosta sporazumno izdelali program poteka združevanja tržnih dejavnosti pred koncem leta 1978.

Člen 126

Podpisnice se zavezujemo, da bomo v skladu z določili tega sporazuma do 31. decembra 1978 ustanovile novo delovno organizacijo skupnega pomena Iskra Inženiring za organizacijo in informatiko, v katero se bosta združili DO skupnega pomena Iskra CAOP in sedanji TOZD skupnega pomena Biro za industrijski inženiring.

Do ustanovitve in konstituiranja nove DO iz prejšnjega odstavka bo DO Iskra CAOP samostojno opravljala dejavnosti iz členov 3/d in 51 (s področja informatike), TOZD Biro za industrijski inženiring, ki se bo začasno konstituiral kot DO skupnega pomena, pa dejavnosti iz členov 3/e in 51 (s področja organizacije dela in upravljanja).

Do ustanovitve DO Iskra Inženiring za orga-

nizacijo in informatiko sta DO Iskra CAOP in TOZD Biro za industrijski inženiring ločena udeleženca in podpisnika tega sporazuma.

Člen 127

Do sprejetja splošnih aktov se uporabljajo sedanji statut in splošni akti SOZD Iskra v kolikor ne nasprotujejo določilom tega sporazuma.

Določbe statuta in splošnih aktov, ki ostanejo v veljavi, je treba uporabljati in tolmačiti v smislu določb tega sporazuma.

Člen 128

Vse splošne akte SOZD Iskra je treba uskladiti z določili tega sporazuma do 31. 12. 1978.

Člen 129

Obvezno tolmačenje tega sporazuma daje DSI soglasno.

Člen 130

Sklenjeni samoupravni sporazum se objavi v glasilu Iskra. Iste določbe veljajo tudi za objavo sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma.

VSEBINA

Uvod

I.	CILJI IN ZDRUŽENE DEJAVNOSTI	Stran 4
	1. Cilji združevanja	
	2. Skupno izvajanje	
	3. Skupno urejanje	
	4. Sporazumno usklajevanje	

II.	DRUŽBENOEKONOMSKI ODNOSI	Stran 7
	1. Skupen prihodek	
	2. Poračun in rizik	
	3. Skupen dohodek	
	4. Izjemen dohodek	
	5. Svobodna menjava dela	
	6. Sredstva skupnih rezerv	
	7. Skupno denarno poslovanje	
	8. Udeležba v združevanju sredstev	

III.	PRAVNI POLOŽAJ	Stran 10
	1. Firma in sedež	
	2. Dejavnost	
	3. Pooblastila v pravnem prometu	
	4. Odgovornost	
	5. Zastopanje in predstavljanje	

IV.	ORGANIZACIJA	Stran 11
	1. Delovne organizacije skupnega pomena	
	A. Iskra Commerce	
	B. Iskra Interna banka	
	C. Iskra Organizacijski inženiring	
	D. Iskra Inštitut za kakovost in metrologijo	
	E. Iskra Invest servis	
	F. Iskra Šolski center	
	2. Delovne skupnosti	
	A. Skupne službe	
	B. Glasilo Iskra	

V.	SAMOUPRAVLJANJE	Stran 14
	1. Organi upravljanja in odločanje	
	A. Delavski svet	
	B. Izvršilni organi	

- C. Poslovodni organi
- 2. Samoupravna delavska kontrola
- 3. Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito
- 4. Koordiniranje delovnega procesa
- 5. Zagotavljanje dela znotraj SOZD Iskra
- 6. Obveščanje delavcev
- 7. Planiranje
- 8. Samoupravni sporazumi

VI. ODGOVORNOST ZA OPRAVLJANJE SAMOUPRAVLJAVSKIH FUNKCIJ	
1. Splošno	
2. Delegati v DSI	Stran 20
3. Člani izvršilnih organov	
4. Člani odbora samoupravne delavske kontrole	
5. Predsednik in člani poslovnega organa	
VII. IZVRŠEVANJE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA	Stran 22
1. Usklajevalni postopek	
2. Notranja arbitraža	
3. Odgovornost podpisnic	
VIII. DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE	Stran 23
IX. PRISTOPANJE IN IZSTOPANJE IZ SOZD ISKRA	Stran 24
X. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE	Stran 24

BELEŽKE:

BELEŽKE:

BELEŽKE:

BELEŽKE:

Pred volitvami v skupščine SIS

Samoupravne interesne skupnosti predstavljajo del celovitega sistema samoupravnega organiziranja združenega dela in eno od osnov enotnega sistema samoupravljanja in oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Samoupravno organiziranje delavcev v združenem delu in občanov v krajevnih skupnostih v okviru samoupravnih interesnih skupnosti omogoča izražanje in zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb ter posebnih interesov tako uporabnikov kot izvajalcev storitev za posamezna področja družbenih dejavnosti.

Glede na to, da samoupravne interesne skupnosti predstavljajo mesto povezovanja in usklajevanja pluralizma samoupravnih interesov ter integracijo posameznih in skupnih potreb ter interesov s splošnim družbenim interesom je potrebno tudi oblikovanje in volitve delegacij ter delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti prilagoditi vsebini združevanja delavcev in delovnih ljudi v okviru samoupravnih interesnih skupnosti kot bistveni obliki združevanja dela in sredstev, ki poteka predvsem na podlagi odnosov svobodne menjave dela.

V mandatnem obdobju, ki se izteka, smo namreč kljub zakonskim možnostim, da lahko za posamezne samoupravne interesne skupnosti oblikujemo posebne delegacije, v večini primerov izvolili sorazmerno majhne splošne delegacije. To je bil tudi vzrok, da so si člani delegacij razdelili posamezna področja in s tem odstopili od uredničenja načela fleksibilnega mandata.

Tako nam praktično potrebe narokujejo, da z oblikovanjem in volitvami delegacij v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti omogočimo, da se posebni interesi delavcev v združenem delu in občanov v krajevnih skupnostih izrazijo kot poseben interes za posamezno družbeno dejavnost. Zato naj bi v vseh temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih dosledno oblikovali posebne delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, združene delegacije za dve ali več samoupravnih interesnih skupnosti pa le v izjemnih primerih. Splošne delegacije naj bi izjemoma ohranili le v tistih TOZD, kjer dejansko ne obstojajo pogoji za oblikovanje združenih ali posebnih delegacij.

Združene oz. splošne delegacije lahko oblikujejo delovni ljudje v združenem delu na osnovi predhodne

analize dejanskih možnosti, pogojenih z velikostjo, številom delavcev, razvejanoostjo delovnega procesa ipd. Pri tem ni odveč opozorilo, da se morajo oblikovati združene delegacije za vsebinsko sorodna in med seboj povezana področja ter enotno v tem smislu, da se tako v TOZD in delovnih skupnostih kot v krajevnih skupnostih delegacije za posamezna področja družbenih dejavnosti med seboj povežejo na osnovi istih izhodišč.

Z oblikovanjem posebnih delegacij v TOZD se bo razširila tudi dosežanja vloga delavskih svetov. Pri tem bi bilo potrebno zagotoviti tudi ustrezno zastopnost članov delavskega sveta v delegacijah za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. To bi hkrati

ŠOLSKI CENTER ZP ISKRA

Še vedno pereče!

Kovačnica naših kadrov – Šolski center Zdrženega podjetja Iskra v Kranju se bori s prostorsko stisko, ki je iz leta v leto večja. Lani je šolski center z manjšimi preureditvami nekoliko izboljšal pogoje za normalno delo na obeh šolah. Inž. Ciril Rekar, direktor ŠC Iskre je o tem povedal naslednje:

„Glavno pridobitev vidimo v večjem številu učilnic za praktični pouk, ki so sedaj funkcionalno boljše razporejene. Seveda pa so sedaj učilnice premajhne, imamo probleme pri razmestitvi strojev, ob katerih so učenci nemalokrat utesnjeni.

Zamenjali smo tudi okna, ki so bila v celoti dotrajana, tako da nam je ob deževju že zamakalo v prostore. Osvetljenost razredov in drugih prostorov je sedaj veliko boljša.“

Kako ste financirali omenjeno adaptacijo?

„V ta namen smo porabili sredstva, ki so bila že vrsto let namenjena za gradnjo novega šolskega centra (okrog 1,6 milijona dinarjev), do gradnje v zadnjih letih ni prišlo in odločili smo se, da ga namenimo za preureditve na tehniški in poklicni šoli. Pomagala nam je tudi Iskra Elektromehanika, nekaj sredstev pa smo vložili tudi sami.“

Telovadnice nimate, kako rešujete vprašanje pouka telesne vzgoje?

„Pouk telesne vzgoje organiziramo v telovadnici TVD Partizan v Stra-

pomenilo tudi potrebo po neposrednem in odgovornem vključevanju osnovnih organizacij sindikatov v proces medsebojnega usklajevanja posebnih interesov za dosego skupnega interesa delavcev v TOZD.

Oblikovanje posebnih delegacij ne predstavlja potrebe po večji spremembi zakonodaje, temveč le samoupravnih splošnih aktov. Seveda se bodo v zvezi s predloženo rešitvijo v praksi pojavili ugovori in določena nasprotovanja. Zato je potrebno pri tem poudariti, da predstavlja oblikovanje tako posebnih kot združenih delegacij hkrati tudi nadaljnji korak v procesu podružbljanja politike, ki pa sočasno predstavlja tudi večjo stopnjo zavzetosti in odgovornosti članov delegacij kot tudi večjo aktivnost družbenopolitičnih organizacij pri uveljavljanju in uresničevanju delegatskega sistema in odnosov v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti.

Alojz Jug

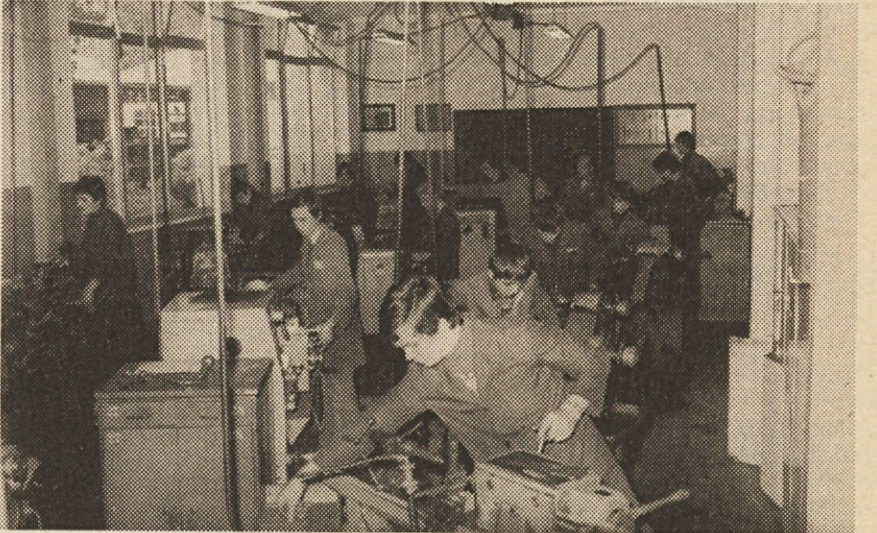
si uredili svoj arhiv. Prostore bi radi ozvočili, da bi organizirali t. i. šolski radio, vendar za to ni denarja.“

Odprta vprašanja in problemi, ki smo jih načeli v tem pogovoru z direktorjem našega izobraževalnega centra, predstavljajo le del dilem, s katerimi se ubadajo delavci šolskega

centra in seveda tudi učenci tehniške in poklicne šole. V letošnjem letu naj bi se predvidoma pričela gradnja centra za usmerjeno izobraževanje v Kranju. Gradnja bo potekala po etapah. Zato rešitve za naš šolski center v bližnji prihodnosti še ne moremo pričakovati.

Učilnice so zdaj bolj svetle.

Strojni park je zelo na tesnem, varnost učencev pri delu pa manjša.

Ena izmed novih učilnic za praktični pouk.

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV

Solze radosti in veselja

„Vedno, ko prestopim ta prag, mi stopijo solze v oči.“ To so bile prve besede, ki sem jih slišal ob prihodu upokojenecv Iskre – Avtoelektrike na vsakoletno tradicionalno srečanje.

Tudi letos smo povabili naše upokojenke in upokojenca, ki jih je že blizu sto, da jim pokažemo, kaj je novega na tistih delovnih mestih, kjer so nekoč sami delali, da jih seznanimo z našimi uspehi in težavami ter z nalogami, ki nas čakajo v prihodnjem letu.

Upokojenke in upokojenca Iskre – Avtoelektrike.

Na dvorišču Iskre – Avtoelektrike sta jim zaželela pristočno dobrodošlico predsednik zveze borcev Živko Kokelj in predsednik sindikalne organizacije Jože Vodopivec.

Najprej so si ogledali proizvodne prostore, nato pa so v delavski restavraciji prisluhnili namestniku glavnega direktorja Vincencu Koklju, ki jih je seznanil s sedanjim gospodarskim trenutkom in jim prikazal naloge, ki nas še čakajo.

Ob sproščenem pogovoru in spominih na dni, ko so pri nas še delali, se je srečanje nadaljevalo do poznih popoldanskih ur.

Marko Rakušček

Skrb za srednje duševno prizadete v Kranju

Ustanove, ki usposablja otroke, motene v razvoju, se vedno bolj odpirajo ne le v okviru samoupravnih interesnih skupnosti, ampak tudi neposredno k organizacijam združenega dela. V reševanje te problematike vse bolj sistematično posegajo tudi samoupravne interesne skupnosti s svojimi dogovori. S tem postajamo družba, ki ne pozna diskriminacije po sposobnostih, družba, ki je pripravljena upoštevati tudi najmanjše potencialne in ki manj sposobnih ne odriva na rob svojega življenja.

Sistem delovnega usposabljanja za srednje duševno prizadete je šele na začetku, vendar za Oddelek za delovno usposabljanje pri Posebni osnovni šoli Kranj lahko ugotovimo, da izvaja dober rehabilitacijski proces, s katerim je srednje duševno prizadetih osebam v kranjski občini omogočeno sodelovanje v dejavnostih družbenega kroga, ki mu pripadajo. Za mladostnike, ki niso sposobni za vključitev v delovne organizacije, Posebna osnovna šola organizira delovno usposabljanje in zaposlitev v delavnicah pod posebnimi pogoji (DPP).

Vsi, ki delujemo na področju dela z duševno prizadetimi, pa se zavedamo, da je najprimernejša oblika vključevanja rehabilitiranih srednje duševno prizadetih v vsakodnevno življenje le z zaposlitvijo, oziroma z delom, ki so ga sposobni opravljati. Zato v organizacijah združenega dela iščemo ustrezne faze dela, ki jih prenašamo v DPP in tako usposabljam mladostnike za izvedbo, ritem in kvaliteto, da bi tudi naši mladostniki občutili enakovred-

nost s svojimi starostnimi vrstniki. Finančni efekti res niso veliki, za osebnost mladostnika pa so zelo pomembni.

Le za malokatero prizadete bi lahko našli delovno mesto v normalnih proizvodnih odnosih, zato se moramo osredotočiti v razvoj delovanja DPP. Smo tik pred rešitvijo problema pravnega statusa DPP za srednje duševno prizadete v občini Kranj. Zato želimo s pridelnim problemom zaposlovanja in vključevanja prizadetih oseb v družbeno življenje seznaniti tudi širšo družbeno skupnost.

V Kranju smo začeli z načrtnim usposabljanjem srednje duševno prizadetih otrok in mladostnikov že leta 1971, ko je bil ustanovljen Oddelek za delovno usposabljanje (ODU) pri Posebni osnovni šoli. V letošnjem letu je v ODU vključenih že 58 otrok in mladostnikov. Med njimi je kar 25 takih, pri katerih so se njihove delovne spretnosti razvile do tolikšne mere, da so sposobni opravljati tudi preprostejša delovna opravila.

Zato smo vso skrb in akcije usmerili v rešitev pravnega statusa DPP. Kooperantski odnosi naj bi našega varovanja povzdignili na status delavca, kar bi mu zagotovilo pravni položaj in ob delu delovno sposobnost za življenje. Nekaj mladostnikov šeste stopnje ODU z veseljem opravlja delo, ki ga je odstopila tovarna Sava že ob ustanovitvi oddelka. Nekateri pa so prav v letošnjem šolskem letu občutili sodelovanje med Iskro in ODU. Obe delovni organizaciji pomagata reševati probleme duševno prizadetih.

Za kooperantske odnose med Iskro – Tovarno stikal in ODU je vodstvo temeljne organizacije določilo Zvoneta Remica, ki bo skrbel za naročila, izvajanje in kvaliteto dela. Tovarna stikal je namreč ODU odstopila delo, pri katerem gre v bistvu za prebiranje in ponovno sestavljanje kontaktnih priključkov.

Za razvoj omenjenega sodelovanja imajo veliko zaslug predvsem člani občinskega društva za pomoč duševno prizadetih, med njimi sta tudi Maks Perkovič in Milan Hafnar, oba člana DO Iskra Elektromehanika, ki s svojim prizadevnim delom in sodelovanjem v svetu Posebne osnovne šole veliko pripomoreta k učinkovitemu reševanju problematike prizadetih.

Dela v delavnicah pod posebnimi pogoji ne moremo enačiti z enostavnim produktivnim delom, ker zaposlitev v njih predstavlja istočasno tudi posebno varstvo, zato zaščitna funkcija v smislu socialne varnosti prevladuje nad produktivno. S posebno notranjo organizacijo in delovno usmeritvijo v omenjenih delavnicah želimo tudi srednje duševno prizadetim zagotoviti primerne življenjske pogoje, status delavca, da bodo kljub svojim zmanjšanim sposobnostim deležni zaposlitve in posebnega varstva.

S konceptom našega dela želimo seznaniti tudi širšo javnost; v ta namen pripravljamo t. i. delovni dan odprtega tipa, ko bo možen ogled dela na oddelku za delovno usposabljanje na posebni osnovni šoli. Občani Kranja naj bi tedaj prišli in si ogledali delo prizadetih in odnose v omenjenih oddelkih, kar naj bi vsaj delno pripomoglo k ublažitvi predsodkov o duševni prizadetosti.

Breda Konjar
vodja ODU pri POŠ Kranj.

Predsedstvo sindikata o sindikalni listi 1978

V ponedeljek je bila v Škofji Loki seja predsedstva sindikata Široke potrošnje. Na dnevnem redu je bila Sindikalna lista 1978 in javna razprava okrog sprejemanja samoupravnih aktov ter enoten pristop k problemu po vseh TOZD.

Predsedniki osnovnih organizacij sindikata so se že na začetku dogovorili, naj bodo višine prejemkov za vso delovno organizacijo enake, tako v TOZD kakor tudi v Skupnih strokovnih službah. Uvodoma so razpravljavci iz TOZD povedali, s kakšnimi problemi se srečujejo pri javnih razpravah ob sprejemanju samoupravnih aktov okrog osebnih dohodkov. Povsod pripravljajo, ponekod so to že končali, opise delovnih nalog in vrednotenje ter teže posameznih del. Opazili so, da bo ponekod prišlo do razlik in to znatnih v primeri s prejšnjimi osebnimi dohodki. V nekaterih TOZD se je to pokazalo zlasti pri prejemkih srednjega in višjega kadra, ki so ga zaradi pomanjkanja teh profilov, sorazmerno visoko nagrajevali.

Ob Sindikalni listi, ki postavlja najvišje in najnižje možne prejemke so te precizirali za vso DO v tehle višinah: za poprečni OD se šteje poprečje lanskih prvih devetih mesecev v gospodarstvu SRS:

Osebnih dohodki pripravnikov: srednješolci 73 %, višješolci 94 % in viso-

Sklad skupne porabe: do 75 %
Regres za letni dopust:
Delavec, ki prejema otroški dodatek: 2200
Delavec s popr. OD do 5000 din 2000
Delavec s popr. OD nad 5000 - 8000 - 1800
Delavec s popr. OD nad 8000 1500

Masa za regres za letni dopust pa se formira v višini, kolikor znaša seštevek zneskov po gornjih kriterijih.

Solidarnostne pomoči: Na predlog sindikalne organizacije v posameznem primeru - toda največ do višine poprečnega OD v organizaciji združenega dela.

Nagrade ob upokojitvi: Tri poprečne OD v gospodarstvu SRS lani.

Nagrade ob delovnih jubilejih: Kriterij je celotna delovna doba, kdor te nagrade še ni dobil ob jubileju dela v Iskri. Ob prehodu na nagrajevanje delovnih jubilejev na osnovi celotne delovne dobe, se izplača nagrada tudi tistim, ki so enega takih jubilejev že dosegli. V takem primeru se lahko izplača samo nagrada za en pretekli delovni jubilej.

Višina jubilejnih nagrad:

10 let - 2734 din

20 let - 4100 din

30 let - 5468 din

Kriteriji, ki jih je postavilo za letošnjo Sindikalno listo predsedstvo sindikata, bodo seveda veljali od dne, ko jih bodo sprejeli po TOZD oziroma v DSSS.

KF

Med živahno razpravo predsedstva sindikata.

košolci 110 % poprečnega OD.

Nadomestilo OD za čas bolezni: 90 %

Nadomestilo OD med udeležbo na mladinskih del. akcijah: OD kakor med rednim dopustom.

Vrednotenje delovne dobe (dodatek za minulo delo): Kot doslej po sindikalni listi.

Nadurno delo: 50 % dodatka

Nočno delo: 50 % dodatka

Delo v nedeljo in na praznike: 50 % dodatka

Dodatek za omejevanje fluktuacije:

nad 1 leto do 5 - 1 %

nad 5 let do 10 - 2 %

nad 10 let do 15 - 3 %

nad 15 let do 20 - 4 %

nad 20 let do 40 - 5 %

Dnevnic in prenočevanja v Jugoslaviji: če je delavec zdoma:

8-12 ur 137 din

nad 12 ur 205 din

Stroški prenočevanja: z računom 250 din

brez računa 100 din

Dnevnic za službena potovanja in noćnine v tujini: Kriteriji po Uradnem listu.

Kilometrini: 30 % cene super benzina (7 din sedaj - 2,10 din)

Terenski dodatek: 91 din

Nadomestilo za ločeno življenje: 1823 din

Povračilo stroškov za avtobus ali vlak: ob prihodu na delo

Vse stroške prevoza na delo, delavec prispeva 45,60 din mesečno.

Lasten prevoz na delo (kjer ni javnega prevoza) 10 % cene super benzina (7 din sedaj - 0,70 din).

Deljen delovni čas: 365 oziroma 729 din.

Regres za prehrano med delom: 365 din mesečno

Nagrade učencem in študentom na praksi:

Nagrade učencem in študentom na praksi: od 20 do 60, % = 910-2735 din

Novosti pri združevanju

V vseh delovnih organizacijah Iskre te dni teče živahna razprava ob osnutkih Samoupravnih sporazumov o združevanju v delovne organizacije. Ta tema je zlasti aktualna v široki potrošnji, ker ta DO združuje šest TOZD z zelo različno dejavnostjo in samostojno zgodovino petih prejšnjih to varn.

V ponedeljek 9. januarja so se v Škofji Loki srečali člani družbenopolitičnega aktiva Široke potrošnje in direktorji vseh TOZD, da bi strokovno pretresli predlog Samoupravnega sporazuma o združevanju v DO Široka potrošnja. Povabili so tudi Boštjana Barboičiča in Erika Vrenka ter sekretarja ZK ZP Vinka Šarabona, ki so v razpravi plodno sodelovali in dali nekaj konstruktivnih napotkov.

Razpravljalci so ugotovili, da je predloženi osnutek zgrešil bistvo ciljev, ki jih zastavlja Zakon o združenem delu. Glavni vzrok, da osnutek ne ustreza svojemu namenu je neprecizen pristop k dohodkovnim odnosom, ki so bistvo združevanja - lahko bi rekli začetek in konec namena združevanja dela in sredstev TOZD v eno delovno organizacijo. Osnutek se dotika dohodkovnih odnosov, vendar jih ne precizira in ne pogloblja.

Razpravljalci so se precej zadržali pri vprašanju, ali bo prodajna služba TOZD ali ne, za kar pa pravi sekretar ZK Široka potrošnja Boris Hlačar, da je nebitveno. Važno je, da prodaja vzpostavi dohodkovne odnose z reprodukcijskim procesom, nato pa se formira kot TOZD, ali ostane v okviru skupnih služb, organizacijska formacija namreč ne bo bistveno vplivala na prodajno funkcijo.

Samoupravni sporazum naj v celoti opredeli in točno določi kakšni naj bodo ti dohodkovni odnosi, meni sekretar Hlačar.

TOZD ELEKTROMOTORJI

Dobro lansko poslovanje

Leto 1977 je bilo za Iskro v Železnikih konjunktorno leto ko jih je v proizvodnji priganjal čas, leto, ko so kupci stali skoraj v vrsti, leto ko so intenzivno posodabljali proizvodnjo zaradi pomanjkanja delavcev. A je kljub vsemu prihajalo do težav, čeprav s s poslovanjem kar zadovoljni. O vsem tem sva se pogovarjala z vodjo službe za plan, program, analize in investicije Miro Krekom.

Poslovno leto 1977 je bilo za TOZD Elektromotorji pravo nasprotje od leta 1976. Visoka konjunktura na domačem in svetovnem trgu je dobesedno sproti razgrabila male elektromotorje. Z velikim povpraševanjem pa so rasle tudi potrebe dobrih starih strank in so zato le stežka ugodili mnogim željam. Zato so tudi pogosto improvizirali z manjšimi serijami motorjev, kar seveda ni bilo najbolje. Tako pa so morali delati, če so hoteli pomagati iz zadreg ob povečani proizvodnji naročnikom elektromotorjev.

Poslovno in proizvodno leto so dobro zaključili. Izdelali so 908.000 elektromotorjev, 240.000 malih gospodinskih aparatov in 52.000 sesalcev za prah. Tako so proizvodni načrt izpolnili z okoli 94 %, kar predstavlja skoraj enako količinsko proizvodnjo kot leto prej. Te količine predstavljajo po planskih cenah vrednost 310 milijonov dinarjev. Celoten prihodek pa je znašal 380 milijonov dinarjev.

Na domačem trgu so prodali za 300 milijonov dinarjev izdelkov, izvozili pa za okrog 4 in pol milijone dolarjev.

Zal pa je bila prav tu zanje šibka točka, saj so izvozne načrte izpolnili le 86 %. Pri podatku prodaje doma je všteti tudi za 43 milijonov dinarjev polizdelkov, ki so jih prodali TOZD Montaža v Idriji. Lani so izvozili manj varnostnih siren in nekaterih vrst kolektorskih elektromotorjev.

Z manjšim deležem malih elektromotorjev je porasla količina gospodinskih aparatov, čeprav je ostal poudarek še vedno na proizvodnji motorjev. Tako so bistveno posegli v proizvodni program.

Ob izvozu je treba povedati, da je bil v obliki kooperacij zelo uspešen in rentabilen, čisti izvoz pa je kljub majhni akumulaciji nujen zaradi deviznih sredstev, ki jih rabijo za uvoz

repromateriala. Uvozili so za okrog 600 tisoč dolarjev repromateriala, kooperacijskega uvoza pa so imeli za 3,3 milijone dolarjev.

Letni obračun seveda še ni narejen, vendar ocenjujejo, da bodo imeli sorazmerno majhen ostanek dohodka. Temu so predvsem krive nizke cene izdelkov, čeprav v Železnikih menijo,

Elektromotorji - Iskra v Železnikih - montaža.

da prodajna služba le še ni naredila vsega za večji in realnejši dvig cen. Poleg tega so zelo narasli materialni stroški: repromaterial, draga infrastruktura ZP, IC in DO.

V letošnje načrte pa so z rdečimi črkami zapisali obveznosti: tehnološke izboljšave, nadaljevanje avtomatizacije proizvodnje, kar je zaradi akutnega pomanjkanja zlasti nekvalificiranih delavcev, že kar življenjska nuja. Poleg tega bodo skušali pritegniti še več kooperantov in to zlasti v okviru domače delovne organizacije.

Še več truda pa bodo vložili v intenzivnejše drobno planiranje in izboljšave organizacije dela. Z vsemi temi pozitivnimi premiki bodo dosegli sprostitev nekaj delovne sile, ki jo rabijo za širitev proizvodnih zmogljivosti.

Kadrovskega vprašanja so posveti-

ZANIMIVA IMPROVIZACIJA JE ŠOTOR NA PRŽANU, ki bo služil za skladiščenje manj zahtevnih materialov. Velik je okrog 700 kv. m in ima vrsto prednosti pred fiksnim skladiščem. Z minimalnimi stroški ga je lahko prestaviti, povečati, ali zmanjšati - pač po potrebi. Z njim bodo v TOZD TV Pržan rešili veliko stisko s skladiščnim prostorom.

Mladi o pomenu obrambne vzgoje

V decembru so se pri komandantu štaba za teritorialno obrambo Gorenjske Ljubu Kržišniku in njegovih sodelavcih zbrali mladi iz gorenjskih srednjih šol. Pogovarjali so se o praznovanju dneva jugoslovanske ljudske armade in o učnem programu obrambe in zaščite, s katerim se v praksi srečujejo učenci srednjih šol.

Iz pogovora smo razbrali, da sredstva ne predstavljajo večjega problema. Nosilci predmeta bi morali skrbeti za nabavo ustreznih pripomočkov in učil. Za pouk obrambe in zaščite je v prvem in drugem letniku srednjih šol namenjeno skupaj 130 do 135 šolskih ur. Dodatne aktivnosti so zabeležili samo na Šolskem centru ZP Iskra v Kranju, kjer imajo poleg rednega pouka obrambni krožek. Nekateri srednje šole so organizirale pohodne enote. V učnem programu je predvi-

li mnogo pozornosti. Kvalificirani delavci jim sicer skoraj ne manjkajo opaziti pa je, da se vse manj mladih ljudi odloča za kvalificirane kovinarje. V prihodnjih dveh letih bodo dobili vrsto novih sodelavcev z visokih šol - to so njihovi študenti.

Poprečni OD lani so bili 4237 dinarjev kar je precejšnje izboljšanje na lestvici OD v škofjeloški občini, na kateri so bili do pred kratkim skoraj na repu.

V celoti so obnovili domačo kuhinjo in jedilnico in tako dobili prav-

cato samopostrežno restavracijo. Manjšimi dograditvami so pridobili nekaj skladiščnega prostora in remonta je dobil nove večje in primernejše delavnice.

Miro Krek pravi, da imajo v načrtu za leto 1978 zelo veliko. Zlasti bomo poudarek na posodabljanju strojne opreme, zastavili bodo gradnjo novega centralnega skladišča in pripravili vsa za nadgradnjo upravne stavbe.

Iz proizvodnih prostorov bodo izpostavili spremljajoče oddelke in sprostili precej prostora za proizvodne namene. Proizvodnjo bodo količinsko povečali za 28 %, največ na področju sesalnih enot in kolektorskih motorjev. Izvoz se bo povečal za 9 %, za TOZD Montaža pa bodo naredili za okrog 70 milijonov dinarjev polizdelkov. Tako načrtujejo celoten prihodek v višini 490 milijonov dinarjev.

KF

den tudi obrambni dan, ki pa se marsikje slabo izvaja. Zavedati se moramo pomena vprašanj vzgoje prebivalstva. Vzgoja je pomembnejša od sodobnih obrambnih pripomočkov, zlasti še, če jih delovni ljudje in občani ne znajo uporabljati.

Pri Občinski konferenci ZSMO Kranj potekajo priprave na organizacijo pohodne brigade, v katero bodo vključili okrog 400 mladincev. Vsaka osnovna organizacija naj bi prispevala en vod. Posamezne čete bodo sestavljene tako, da bodo v njih mladi iz krajevnih skupnosti, združenega dela in šol, kar naj bi pripomoglo k bolj učinkoviti izmenjavi mnenj in izkušenj na področju SLO.

Pouk obrambe in zaščite bodo skušali obogatiti tudi z obiski vojaških muzejev, garnizij v Kranju in Škofji Loki ter z ogledom izobraževalnega učnega centra v Bohinjski Beli.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz stiskalnice števk, ki so prispevali za lepo darilo.

Vsem želim veliko delovnih uspehov!

Francka Podgoršek

To bil je mož...

Ljudje si običajno predstavljajo umetnika kot čudnega, nenavadnega, človeškemu bitju najmanj podobnega človeka. Morda je izvor temu v kopici knjig idealističnega in buržoaznega svetovnega nazora, ki je umetnika dejansko predstavljal kot izjemen vzorec človeškega rodu. Morda je bilo v meni tudi nekaj takih predsodkov. Tako mi od prvega srečanja, ko smo ga obiskali France Kosmač, Vladimir Lakovič in jaz v imenu uredništva „Mladinske revije“, ni ostalo v spominu pravzaprav nič. Bil sem vse preveč prevzet in čustveno razburkan, ko mi je prvič v življenju stisnil roko in me nagovoril, da sta se razum in spomin umaknili, da sem ga videl že mnogo prej, pred vojno, ko je šel nekega večera na sprehod proti Rožniku, a tisto srečanje je bilo za mladega petošolca pač tako bežno, da je ostala samo drobna sled o tem v zapiskih mojega spomina. Tudi samo kot splošen vtis, kakor tisočim in tisočim drugim, ki je ostala njegova podoba in beseda v spominu zgodovinskega 9. maja 1945, ko je v imenu Ljubljane pozdravil z univerze naše partizane — osvoboditelje.

Živo, človeško in nepozabno pa se je vtisnila vame njegova podoba v tistih čudovitih julijskih in avgustovskih dneh leta 1948, ko sem ga skoraj sleherni dan obiskoval v njegovi Jasni Poljani, v njegovi vili na Bledu, kjer je bival kakor vsako leto na oddihu. Zapisal sem: v njegovi Jasni Poljani. Da, tjakaj so stalno prihajali ljudje, da bi ga videli, spregovorili besedo z njim, mu stisnili roko in potem srečni odšli. Prvo, kar me je posebno presenečalo pri njem na večer njegovega življenja, je bilo dejstvo, da je ljubil ljudi, da mu je bilo hudo, ker je bil sam. Samota se je izogibal in bal, presrečen pa je bil posebno v družbi mladih ljudi, kot da se je sam kljub visoki starosti ob mladih dneh naše nove in mlade republike najbolj pomladil. In tako mi je tekel mesec dni, ko sem bil skoraj sleherni dan po več ur z njim. Običajno smo igrali tarok, ob igri pa je vedno tekla razgovor o vseh mogočih rečeh. Takrat sem ga intenzivno opazoval in poslušal ter sem si skušal čimbolj vtisniti v spomin njegovo podobo. Zato naj mi bo odpuščen, ako bodo naslednji odstavki kakor nepovezani, raztreseni zapiski iz dnevnika, pisani bolj kot skice, bežni narisi in krokiji.

Julijski predpoldan. Povabljeni smo k našemu velikemu sosedu, k Otonu Župančiču. Meni je dokaj nerodno in neprijetno, enako tudi ostalim. Le kako se bomo vedli, kaj in kako govorili, o tem se nervozno zgovarjamo. Toda čas beži in kar po bližnjici jo mahne proti pesnikovi Jasni Poljani. In že stojimo v pesnikovi delovni sobi. Predstavljam se. Pesnik stoji pred nami slok, malce nagnjen nazaj, a napet kot struna in se nam smehlja. Vrsta pride name. Prav ko hočem povedati svoje ime, me pesnik prehití: „Midva pa sva že stara znanca!“ ter mi krepko stisne roko. Osupel in brez besed sem obstal, saj sta pretekli končno več kot dve leti, kar me je prvokrat videl (in koliko ljudi je kasneje poznal in srečal!), pa me vendar ni pozabil, ne mene, ne mojega imena. In nehote vstane v meni prvo spoznanje o njem: Kako čudovit spomin ima ta človek!

Strastno igra tarok. Karte so mu eno redkih razvedril na večer njegovega življenja. Ko tako skoraj sleherni popoldan sedimo na njegovih terasi, od koder se odpira prečudovit razgled na Blejsko jezero, to podoba raja, ga opazujem. Hočem si čimbolj vtisniti v spomin njegovo podobo, vtisniti tako, da je ne pozabim nikdar več. Župančič sedi med nami v svojem širokem naslanjaču, odet v domači kratki jopiči. Sonce spokojno sije na mizo, kamor tleskajoč padajo taroki, kralji... Med igranjem molčimo. Njegovo lice, razbrzdano s tisoč in tisoč gubicami, bolj podolgovato, značilni dolgi in ostri nos, živahne, drobne modre oči, nad katerimi visoko zgoraj preteče strčijo na vse strani ostre obrvi, je spokojno. Tudi lasje, rdečkasti, z rahlim nadihom beline, se zde razmetani, tako da lahko opaziš skoraj vsak las posebej. Govori vedno počasi in preudarno, malo skozi nos, tako da ima sleherna njegova beseda nekak domač prizvok. Še preden spregovori, čutiš, da bo spregovoril. Ves njegov obraz se negibno zamisli, na čelu pod kožo se mu zarijejo želve in ves ta njegov napor te nehote prisili, da obmolneš. Potem pa, ko spregovori, kar piše njegove besede, očaran zdaj zaradi globine izrečenih misli, zdaj nad

čudovito izgovorjavo, akcentacijo in barvitostjo vokalov. Zdi se ti kakor helenski modrec, ki v sivi davnini pod večernim nebom govori svojim učencem in zvestim poslušalcem. Sam pri sebi pa si mislim, ko poslušam zvok njegovih besed, kako čudovito in edinstveno govori ta človek naš jezik!

Njegove roke, oziroma prsti, so nekaj, kar vsakomur udari takoj v oči. Prsti, ki so pisali Dumo, prevajali Shakespeara v našo govorico, so tenki, dolgi in lepi. Kakemu violinskemu virtuozu ali pianistu bi jih prisodil. Župančič sam uživa nad njimi. Nikdar jim ne da miru. Vedno morajo biti v gibanju in od časa do časa jih tudi zadovoljno pogleda. Kadar mu gre karta dobro od rok, prično ti prsti živahno bobnati po mizi, ritmično se pregibljejo in v njihovi eleganci čutiš tudi ves ritem, vso blestečo melodiko Župančičeve pesmi.

Podobne so tudi njegove oči. Vse drobne, živahne, nikdar mirujoče.

Zdaj streljajo sem, zdaj tja. Z daj hudomušno ošinejo nesrečnika pri kartah, zdaj ošinejo drugega, kot da bi hotele ukrasti tvoje misli in tvojo skrivnost. Šegave, duhovite in dobre so te oči, ob vsaki nenavadni priliki se vžge v njih bliskovita iskra in zdi se ti, kot bi se ti izza njih zasmajalo tisoč porednih hudičkov. Samo kadar premišljuje, se te oči umirijo. Enako tudi prsti. Takrat se ves umiri, misel, premišljanje ga vedno vsega prevzameta.

Marsikdo bi mislil, da je Župančič ponosen, nedostopen, visok človek. Nikakor ne. Tudi mene je prevzemal podoban strah. Toda že po nekaj srečanjih sem se ga otresel. Res je, da veje od njega dostojanstvenost kakega starega svečenika, žreca ali staroslovanskega velmoža, na drugi strani pa je v njem dokaj Zelenega Jurija, baje-slovneq slovarskega polboga. Kot da

Prebrali smo za vas

Osební spomini velikih ljudi so vedno po svoje zanimivi in tudi dragoceni, saj nam pripovedujejo o nekem izjemnem, dramatičnem in tudi tako nenavadnem življenju. Še posebej pa utegejto biti zanimivi spomini pesnikov in pisateljev, saj jih, mimo drugega, odlikuje tudi običajno odlični stil, čeprav so, na drugi strani, navadno tudi izredno osebni in v nasprotju z objektivnim, kar pa jim seveda v ničemer ne jemlje niti tehtnosti niti svojevrstnega čara.

Zato so tem bolj zanimivi, da ne rečem, celo tragični spomini enega največjih pesnikov našega časa, Nobelovega nagrajenca in komunista, čilškega pesnika Pable Nerude, ki jih je, še posebej nenavadno in tragično, zaključil tri dni pred svojo smrtjo, oziroma v meteužu in času, ko je čilska fašistična hunta nasilno ubila pesnikovega prijatelja in soborca, čilškega legalnega predsednika Allendeja septembra 1973. leta.

Neruda je v svojem življenjepisu, ki ga je izdala Državna založba Slovenije pod naslovom „Priznam, da sem živel“ pesniško in navdahnjeno popisal svojo dolgo zanimivo in trnovo pot naprednega čilškega pesnika, ki se je že zgodaj zavestno odločil stopiti na pot in se boriti skupaj z delavci vsega sveta za boljšo prihodnost. Ta njegova odločitev ga je stala v življenju nešteto preganjanj, ki pa jih je prestajal s pesniškim optimizmom in vero v človeka, prestajal jih je z nenehnim, naravnost fantastičnim pesniškim ustvarjanjem. In, kar je najbolj zanimivo, vedno se je znašel tam, kjer se je bil zaresni boj, pa naj je šlo za špansko državljansko vojno, za upore in manifestacije delavcev v latinskoameriških državah ali pa za umazano ameriško vietnamsko vojno. Na vse te dogodke je njegovo pesniško srce vedno in nenehno reagiralo, nastajale so pesmi, ki so kljub svoji trenutni aktualnosti, vendar vedno nosile pečat njegove ustvarjalnosti in pesniškega talenta ter se zato nikoli niso spreminjale v golo, aktivistično in eklektično propagando.

Svoje življenje je Neruda popisal iskreno, v njegovih spominih najdemo prečudovite strani spominov na Lorco, Picassa in še celo vrsto njegovih velikih sodobnikov in prijateljev, tja do predsednika Allendeja. Škoda, da ni njegov obisk v Jugoslaviji, ko se je 1965. leta mudil na kongresu Pen klubov na Bledu, našel v njegovih spominih večjega odmeva, čeprav je bil na Bledu eden med najljubeznivejšimi in pristrčnimi sogovorniki, med njimi tudi pisca tega knjižnega poročila.

Delo je navdahnjeno in pesniško ustrezno prevedel Jože Udovič, žal pa so se prevajalcu vrinile nekatere manjše, a smiselne napake. Tako večkrat piše priimek tržaškega komunista italijanskega pisatelja in slikarja Carla Levija „Kristus je prišel samo do Ebolija“, ko imamo slovenski prevod te knjige pravilno preveden s „Kristus se je ustavil v Eboliju“. To so sicer malenkosti, vendar bi se jim dalo z manjšo natančnostjo izogniti. D. Ž.

„Krvavec postaja s svojo zimsko zmogljivostjo in zaledjem zimsko rekreacijsko središče št. 1 ne samo v Sloveniji, ampak v vsej Jugoslaviji,“ se nam je pohvalil direktor DO RTC Krvavec Franjo Kreačič, ko smo po čudoviti smuki, na urejenih smučiščih in v lepem vremenu, kot ga že dolgo ni bilo, pod večer zavili v Dom na Krvavcu. Med številnimi delovnimi organizacijami, ki so podpisale sporazum o podpori pri razvoju tega zimsko-poletnega rekreacijskega področja v bližini Ljubljane in Kranjskega industrijskega bazena, je bila tudi Iskra. Zato je glede na razvoj Krvavca naš interes dvojen.

Pristojni dejavniki v minulem letu vsekakor niso držali križem rok in pred nastopom nove zimske sezone so lahko razgrnili zelo lepo bilanco opravljenih del, s tem pa napovedali tudi nove izboljšave in razširitve terenov. DO RTC Krvavec bo vsekakor v zimski sezoni 77-78 v okviru skoraj zaključene investicije pridobil kar 20 hektarjev novih smučišč na Kriški planini, postavljene bodo še tri vlečnice ter dostavna dvosedezna Kriška planina — Dom na Krvavcu s skupno zmogljivostjo 3.400 prevozov na uro. Nabavili so tudi dva nova teptalna stroja, ki že obratujeta. Tako bo v tej sezoni Krvavec razpolagal s skupno 88 hektarji urejenih smučišč, z 12 žičnicami, skupne zmogljivosti 10.000 oseb na uro in s štirimi teptalnimi stroji. S temi dvanajstimi žičnicami se je že zdaj Krvavec izenačil po številu žičnic s Kranjsko goro in se tako na sploh prebil v prvo vrsto naših zimsko-sportnih središč, zlasti izletniškega ali nedeljskega značaja.

Za koliko se bodo torej že v tej sezoni povečale zimske zmogljivosti na Krvavcu? Za več kot polovico, natančno za 56 odstotkov. S tem bodo dosegli tudi izenačenje z dostavno kabinsko žičnico, tako da lahko govorimo poslej o polni izbiri dostave in športne zaposlitve prispelih gostov.

Beseda je dala besedo. Jasno ne smemo pozabiti odločilnih prizadevanj za uveljavitev Krvavca v letih 74 do 77, ko je skupnosti Krvavec pridobila na pomoč tudi teritorialna obramba iz Kranja. Medtem ko je RTC Krvavec postal samostojna enota, pa je SOZD Alpetur konec leta 1977 prevzel v svoje upravljanje Dom na Krvavcu. Planinsko društvo Kranj je decembra z veliko prizadevnostjo odprlo nov planinski dom na Gospičici. Kar pa zadeva ceste in dostop, pa

je treba poudariti, da je bila že leta 1976 obnovljena in asfaltirana cesta iz Grada do spodnje kabinske žičnice v dolžini 2,5 km. Z daj razširjajo še parkirišča za avtomobile ob spodnji postaji žičnice.

Ne da bi nam govorili, smo že sami spoznali, da je zaradi uravnoveženih zmogljivosti žičnic zdaj veliko manj čakanja na smučiščih in da se tudi pri večjem obisku promet odvija brez zastojev. Na račun pridejo vsi — od začetnikov, do zahtevnih, vajenih smučarjev. Smučanje tudi ni več toliko kot doslej odvisno od vremenskih razmer, saj nova smučišča na Kriški planini omogočajo smuko tudi pri močnejših severozahodnih vetrovih.

Organizatorji seveda niso skrivali tudi težav, ki so jih lani imeli. Zaradi zakasnitve pri financiranju, pridobivanju potrebnih soglasij in nepopolni dokumentaciji, so s predvidenimi gradbenimi in montažnimi deli lahko začeli šele zelo pozno, novembra, ko se je že bližalo slabo vreme in nova zimska sezona. Le z izjemnimi naporji so investicije pravočasno uresničili. Pri tem imajo zasluge vsi: delavci RTC Krvavec, člani iniciativnega odbora za ustanovitev IS, predstavniki Skupščine občine Kranj ter SOZD Alpetur. Zaradi poznega začetka gradbenih del in nastopa neugodnega vremena tudi niso mogli pravočasno pospraviti terena in poskrbeti za ponovno ozelenitev gradbišč. To bodo nadoknadili spomladi, so se opravičili in hkrati napovedali vrsto del pri nadaljnjem izpopolnjevanju zimskega in poletnega Krvavca. Tako nameravajo za prihodnjo zimo pripraviti pogoje za hojo na smučeh, sankanje in druga zimska veselja, predvsem pa vsestransko oživiti Krvavec kot poletno rekreacijsko središče. Pri tem ne bo šlo samo za prizadevanja, ki bi vrnila tem planotam vso prirodno lepoto, potrebno ljudem za sproščen oddih, ampak pa tudi za postavitev dodatnih gostinskih in varstvenih objektov, kot bodo zlasti samopostrežna restavracija na Gospičici, trgovina s športnimi rekviziti in otroški vrtec.

Prekrasen pogled se je odpiral na še vedno žareče gorske grebene in dolino, ki je tonila v mraku. V načrtih imamo, da območje naše smučarije potegnemo še višje, do Kalskega grebena, planine Dolga njiva in Korena, v višino preko 2000 m, kar bo omogočilo 6-mesečno smučarsko sezono, so se pohvalili že vnaprej.

Mara Ovsenik

Spremembe in dopolnitve predloga samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra

PREDLOG SPREMENB IN DOPOLNITEV SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽEVANJU V SOZD ISKRA

Kot smo že objavili v našem glasilu, je bilo sprejemanje Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ISKRA odloženo zaradi dokončnega preverjanja skladnosti z zakonskimi in registrskimi določili.

Na tej osnovi je poslovodni kolegij ob sodelovanju predstavnikov družbenopolitičnih organizacij SRS in SOZD ISKRA opravil preverjanje in izoblikoval predlog dopolnitev in sprememb besedila samoupravnega sporazuma, ki jih objavljamo v nadaljevanju.

Za dokončno redigiranje besedila sporazuma in uskladitve z zakonskimi in registrskimi določili je Skupščina SOZD ISKRA pooblastila Odbor za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov, referendum pa je bil prestavljen na 7. februar 1978.

Zato objavljamo ponovno tudi celotno besedilo samoupravnega sporazuma s spremembami in dopolnitvami v prilogi glasila.

Spremembe člena 1

- 1 — alineje 5, 6, 8, 9, 10 se spremenijo in glasijo:
- 5 — skupno oblikovanje prodajne politike in delno združevanje izvedbe tržnih dejavnosti, dogovorjeno s tem sporazumom;
- 6 — skupno denarno poslovanje, dogovorjeno s posebnim sporazumom;
- 8 — skupno zagotavljanje kakovosti izdelkov in storitev s sporazumnim določanjem norm in organizacije službe kakovosti ter delno združevanje izvedbe, dogovorjeno s tem sporazumom;
- 9 — skupno proučevanje in razvijanje sodobnih metod dela in upravljanja ter delno združevanje izvedbe, dogovorjeno s tem sporazumom;
- 10 — skupno organiziranje enotnega informacijskega sistema in delno združevanje izvedbe, dogovorjeno s tem sporazumom;

Novo besedilo člena 1 se glasi:

Podpisnice se združujemo v SOZD Iskra, da bi sporazumno zagotovile uresničevanje naslednjih ciljev:

- 1 — skupno načrtovanje skladnega razvoja, zlasti sporazumno določanje prioritarnih razvojnih ciljev in take delitve dela, ki omogoča specializacijo in učinkovito vključevanje v mednarodno delitev dela;
- 2 — skupno uvajanje razvitejših tehnično tehnološke osnove dela s sporazumnim združevanjem sredstev za strateške razvojne programe, ki naj omogoči prvenstveno opiranje na rezultate lastne inovacijske dejavnosti, ter z združevanjem sredstev za proizvodne zmogljivosti skupnega pomena;
- 3 — skupno dogovarjanje o osnovah in merilih za urejanje medsebojnih dohodkovnih odnosov, kakor tudi z organizacijami, s katerimi trajno poslovno sodelujemo;
- 4 — skupno določanje kriterijev optimalnega gospodarjenja z družbenimi sredstvi in drugimi dejavniki proizvodnje;

(Nadaljevanje na 8. strani)

Spremembe in dopolnitve predloga samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra

(Nadaljevanje s 7. strani)

- 5 — skupno oblikovanje prodajne politike in delno združevanje izvedbe tržnih dejavnosti, dogovorjeno s tem sporazumom;
- 6 — skupno denarno poslovanje, dogovorjeno s posebnim sporazumom;
- 7 — usklajevanje kadrovske politike in skupno razvijanje izobraževalnega sistema;
- 8 — skupno zagotavljanje kakovosti izdelkov in storitev s sporazumnim določanjem norm in organizacije službe kakovosti ter delno združevanje izvedbe, dogovorjeno s tem sporazumom;
- 9 — skupno proučevanje in razvijanje sodobnih metod dela in upravljanja ter delno združevanje izvedbe, dogovorjeno s tem sporazumom;
- 10 — skupno organiziranje enotnega informacijskega sistema in delno združevanje izvedbe, dogovorjeno s tem sporazumom;
- 11 — usklajevanje obrambnih načrtov in razvijanje enotnega sistema družbene samozaščite;
- 12 — usklajevanje dejavnosti obveščanja in zagotavljanje obveščenosti o zadevah skupnega pomena;
- 13 — usklajevanje prizadevanj za izboljšanje socialne varnosti delavcev in združevanje sredstev rezerv, kadar je to v skupnem interesu;
- 14 — usklajevanje prizadevanj za izboljšanje družbenega standarda delavcev in organiziranje skupnih kulturnih, športnih in rekreativnih dejavnosti, vse z namenom, da se nenehno povečuje lastna in družbena produktivnost dela in povečuje dohodek, utrjujejo socialistični samopravni odnosi in vsestransko zadovoljevanje delavčevih potreb in njegova socialna varnost.

Sprememba člena 10
V prvi vrstici se črta besedi: „in razporejal“.
Novo besedilo člena 10 se glasi:
Način in roki, v katerih se bo obračunaval skupni prihodek, bodo predmet neposrednih sporazumov med udeleženi TOZD, ne smejo pa biti daljši od meseca dni.

Člen 12 se spremeni in glasi:
V primeru, ko se zaradi objektivnih okoliščin (spremenjeni tržni ali tehnološki pogoji in podobno) doseže višja ali nižja cena od sporazumno dogovorjene prodajne cene, se sorazmerno zviša ali zniža udeležba vseh TOZD, udeleženi v tako spremenjenem skupnem prihodu.

V primeru, da so razlog zmanjšane skupnemu prihodu subjektivne okoliščine, lahko katerakoli udeležena TOZD pokrene postopek ugotavljanja odgovornosti in uveljavljanja regresne pravice.

Spremembe člena 16
Prvi odstavek se spremeni in glasi:
Sredstva za skupna vlaganja v strateške razvojne programe bomo združevale vse podpisnice v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljnih plana in v sorazmerju z ustvarjenim dohodkom.

Tretji odstavek se spremeni in glasi:
Podpisnice smo tudi sporazumne, da bomo v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljnih plana sredstva za strateške razvojne programe vedno znova združevale in jih ponovno vlagale v sporazumno dogovorjene programe.

Novo besedilo člena 16 se glasi:
Sredstva za skupna vlaganja v strateške razvojne programe bomo združevale vse podpisnice v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljnih plana in v sorazmerju z ustvarjenim dohodkom.

Pravice in obveznosti iz naslova minulega in živega dela bomo urejale s posebnimi samoupravnimi sporazumi, pravico do povračila in nadomestila pa uveljavljale šele od trenutka, ko bo živo delo na temelju novega znanja ustvarjalo dohodek, pri čemer bomo upoštevali tudi vložek živega dela lastnih in zunanjih raziskovalnih organizacij.

Podpisnice smo tudi sporazumne, da bomo v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljnih plana sredstva za strateške razvojne programe vedno znova združevale in jih ponovno vlagale v sporazumno dogovorjene programe.

Sprememba člena 17
Zadnji odstavek se spremeni in glasi:
Pravico do povračila in nadomestila bomo podpisnice uredile s posebnim samoupravnim sporazumom.

Novo besedilo člena 17 se glasi:
Sredstva za širjenje tržnih zmogljivosti bomo združevale vse podpisnice v skladu z načrtovanim razvojem teh zmogljivosti, predvidenim v samoupravnem sporazumu o temeljnih skupnega plana, kriterij za udeležbo v združevanju pa bo odvisen od dolgoročnega interesa vsake podpisnice.

Pravico do povračila in nadomestila bomo podpisnice uredile s posebnim samoupravnim sporazumom.

Člen 22 se spremeni in glasi:
Sredstva za širjenje materialne osnove dela bomo namensko združevale vse podpisnice, razen organizacij skupnega pomena, in sicer v skladu s sporazumno načrtovanim razvojem posameznih dejavnosti skupnega pomena, za širjenje materialne osnove dela delovnih skupnosti pa združujejo sredstva tudi organizacije skupnega pomena. Delež, ki ga bo združevala posamezna podpisnica v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljnih plana, pa bo sorazmeren njenemu dohodku.

Člen 29 se spremeni in glasi:
Podpisnice smo pravtako sporazumne, da so delovne organizacije skupnega pomena udeležene v zagotavljanju sredstev za združene dejavnosti SOZD Iskra v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljnih plana in v sorazmerju z dohodkom.

Sprememba člena 39
Doda se nov tretji odstavek:
Posamezne podpisnice lahko ustanovijo tudi druge organizacije skupnega pomena, ki bodo opravljale določene združene dejavnosti za te podpisnice, na podlagi posebnega samoupravnega sporazuma, sklenjenega med temi podpisnicami.

Novo besedilo člena 39 se glasi:
Za skupno izvajanje združenih dejavnosti po tem sporazumu smo podpisnice ustanovile delovno organizacijo skupnega pomena Iskra Šolski center.
Posamezne podpisnice lahko ustanovijo tudi druge organizacije skupnega pomena, ki bodo opravljale določene združene dejavnosti za te podpisnice, na podlagi posebnega samoupravnega sporazuma, sklenjenega med temi podpisnicami.

Sprememba člena 43:
Črta se: „... se prepusti delovnim organizacijam skupnega pomena, da se odločijo, če bodo še naprej ostale v SOZD Iskra.“

Novo besedilo člena 43 se glasi:
Če se izkoriščanje kapacitet delovnih organizacij skupnega pomena, ki opravljajo svoje storitve tudi za zunanje naročnike, s strani podpisnic zmanjša pod 25 % in če ni pripravljenosti podpisnic, da se naročila povečajo, lahko organizacija skupnega pomena sproži postopek za sporazumno razklenitev samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra, če pa sporazum ni dosežen, ima organizacija skupnega pomena pravico sprožiti spor. Člen 44

Črtata se prvi in drugi odstavek. Tretji odstavek pa se spremeni in člen glasi:
Kadar gre za združene dejavnosti, ki jih združujejo samo nekatere podpisnice in izvajajo organizacije združenega dela iz 39. člena tega sporazuma, bomo zainteresirane podpisnice ustanovile za urejanje medsebojnih odnosov in odnosov z izvajalci združene dejavnosti poseben skupen organ. Ta skupen organ sestavljata na delegatski osnovi oblikovan svet porabnikov in delavski svet organizacije združenega dela, ki je izvajalec združene dejavnosti.

Člen 122 se spremeni in glasi:
Če se proizvodna delovna organizacija odloči za izločitev iz SOZD Iskra, je dolžna obvestiti v 8 dneh po sprejetju sklepa o izločitvi vse podpisnice tega sporazuma in DSI.

DSI je dolžan v 15 dneh od sprejetja obvestila ustanoviti skupno komisijo, ki v 30 dneh pripravi predlog za ureditev medsebojnih pravic in obveznosti, izhajajočih iz tega in drugih sprejetih sporazumov ter način poravnave eventualne škode, ki bi nastala zaradi izločitve. Če ni dosežena sporazumna ureditev medsebojnih pravic in obveznosti ter poravnava škode, lahko katerakoli podpisnica sproži arbitražni postopek oziroma spor pred sodiščem združenega dela.

Portret Iskraša

Verjetno ni najbolj pošteno in primerno, da novinarji niti takrat, ko so vsi praznično razpoloženi, ne moremo pozabiti na tiste svoje: kaj—kdaj—kje... Žilica in priložnost mi namreč nista dala miru, da ne bi novoletnega srečanja upokojencev Iskre Commerce v hotelu Ilirija v Ljubljani izkoristil. In tako je nastal tale zapis. Sprva je kazalo, da ne bo šlo vse tako gladko, na prigovarjanje nekdanjih sodelavcev pa se je Stanka

Ošabnik le „vdala v usodo.“ Izkazalo se je, da je naša so-govornica „živa zgodovina“ Iskre Commerce in predhodnikov tega kolektiva. V kranjski Elektromehaniki se je zaposlila že leto po vojni kot šef prodaje, pozneje je prevzela tako imenovano glavno knjigo v Elektromehaniki, nekje leta 1959 pa je postala referent za vsa Iskrina predstavništva v Jugoslaviji.

„Še vedno se dobro spominjam predhodnika Iskre Commerce — Prodajnoservisne organizacije. Takrat nas je bilo v Kranju zaposlenih le 5 delavcev. Vsak je imel svoj referat. Kmalu se je to število precej povečalo, prodajo pa smo razširili na referate — za telefonijo, avtoelektriko, kinoakustiko, aparate itd.“ je obujala spomine tovarišica Stanka. „PSO se je nato preselila v Ljubljano na Linhartovo, jaz pa sem čez čas prevzela mesto vodje likvidature. No, in leta 1969 sem šla v pokoj.“

Stanka Ošabnikova je bila v Iskri zaposlena polnih 23 let. O njeni priljubljenosti, hkrati pa je to tudi neke vrste njena osebnostna izkaznica, prepričljivo opozarjajo besede njenih nekdanjih sodelavcev, ki so jo vzpodbujali, naj se le usmili ubogega novinarja: „Stanka, ti si bila naša prva delavka v Iskri Commerce,

prva delavka, ne pa tudi prva upokojenka.“

Mnogo prijetnih ali manj prijetnih zgodovinskih podatkov in dogodivščin bi nam lahko povedala. Skoraj četrtna stoletja je pač dolgo obdobje. Pa sem jo rajši zaprosil, naj nam zaupa, kaj ji je iz tega obdobja najbolj ostalo v spominu.

„Pogosto se spominim na to, kako smo morali v Elektromehaniki, PSO in Iskri Commerce v prvih letih pogosto udarniško delati, toda beseda „moral“ ni pravilna. Delali smo z veseljem. Prav mi, v finančnem oddelku, smo pogosto delali vse noči. Drug drugemu smo priskočili na pomoč. Nikoli nas ni bilo treba prositi, da sodelavec ne bi pomagal sodelavcu. Roko na srce, verjetno se tisti časi nekoliko le razlikujejo od sedanjih, kajne?“

Verjetno, Stanka. Gotovo pa si v našem glasilu lahko prebrala, da se je prav mladina Iskre Commerce odločila za akcijo „Štiri tisoč prostovoljnih delovnih ur“. Upam si torej trditi, da imate upokojenki Iskre Commerce dobre naslednike.

Lado Drobež

Potrditev smelih načrtov

Iskrina ljubljanska poslovna stavba je bila 12. januarja gostitelj 1. zasedanja skupščine samoupravne interesne skupnosti za izgradnjo Krvavca. Na zasedanju so delegati pregledali sedanje finančno stanje, ocenili poslovanje in sprejeli sistemsko usmeritev.

Slovenija, ki je sicer pretežno gorata dežela, je z ugodnimi tereni za razvoj zimskega turizma skopa, zlasti v višinah nad 600 m. Letošnji podatki kažejo, da bo moralo kar 60.000 domačih smučarjev oditi na smučanje v inozemstvo, medtem ko so domača smučišča v veliki meri neizkoriščena. Pogumen korak v tej smeri so napor RTK Krvavec za pridobitev novih hektarov smučišč na Kriški planini, ki predstavljajo enega od načrtov za boljše storitve omenjenega zimsko-sportnega centra.

Interes združenega dela je, da se smučarji — v Sloveniji jih je že 250.000 — na smučanje pripravljajo že v letni sezoni. Za to pa je seveda potrebno nekaj osnovnih pogojev — urediti smučišča, da bodo primerna tudi za letni oddih. Po mnenju pripravljalnega odbora bi se to lahko uredilo v bližnji prihodnosti, pomenilo pa

bi tudi pomemben ekonomski učinek.

Slovenija je na mestu pred ZR Nemčijo — relativno gledano — po razvitosti smučanja. Množični šport, kakršen ta šport vsekakor je, ima veliko perspektivo, zato je izgradnja dodatnih objektov na Krvavcu vsekakor upravičena. Vrste pred žičnicami se bodo zmanjšale, smučarski tereni pa se bodo razmahnili tako, da bo vsak smučar našel primerne — od

Udeležite se maratona v Dupljah

Organizacijski odbor smučarskega maratona Duplje vabi Iskraše in vse ljubitelje smučarskega teka in rekreacije na III. Dupljski maraton „Po poteh Kokrškega odreda“. Prireditev bo v nedeljo, 22. januarja 1978, ob 9,30 na Dolgih njivah v Dupljah.

To bo prvi maraton v letošnji sezoni. Tekmovalci bodo lahko sodelovali v: teku na 25 km dolgi progi, ki bo potekala po poteh, kjer so med NOB hodili borci Kokrškega odreda, ali pa v trim tekmovalcu na 10 km dolgi progi. Organizator bo pripravil tudi tekmovalne učence osnovnih šol, na katerem bodo sodelovali tudi pripadniki teritorialne obrambe in milice. Preteči bodo morali 10 km.

Na letošnjem smučarskem maratonu organizatorji pričakujejo tudi okrog 100 tekmovalcev iz Iskre. Vsi, ki bodo sodelovali na tekmovalcu, morajo organizatorju sporočiti: ime in priimek, starost, naslov in poklic. Startnina je 50 din, oz. 30 din za pionirje. Vsi, ki startnine ne bodo plačali po pošti, bodo to obveznost lahko poravnali ob prevzemu štartne številke.

Druga med 20 ekipami

Košarkarska ekipa TOZD TELA, okrepljena z nekaj igralci iz drugih temeljnih organizacij DO Avtomatika je letos dobro sodelovala v občinski ligi Ljubljana—Bežigrad.

V dveh skupini lige je sodelovala tudi ekipa TOZD TELA in solidno opravila vsa razen enega srečanja z ekipami v tej skupini. Končni rezultat njenega boja je bilo drugo mesto v skupini B.

Po pravilniku so se nato ob koncu lige pomerile še po prvi in drugi dve ekipi iz obeh skupin, zmagovalni ekipi med seboj za prvo in drugo mesto, drugo uvrščeni ekipi pa med seboj za tretje in četrto mesto. Košarkarji TOZD TELA so se dobro odrezali tudi v tem zadnjem srečanju in tako zasedli v končni uvrstitvi odlično tretje mesto med 20 ekipami.

Prav gotovo je to uspeh, za katerega zaslužijo vse priznanje, dokazuje pa tudi, koliko pomenijo večje možnosti za aktivno in stalno vadbo.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi mojega dragega očeta

STANISLAVA OMANA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem v GPP Tovarne TEA za izrečena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti

sin Stane z družino.

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

MARIJE LORBER

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD Stikala za denarno pomoč in izrečena sožalja

Franc Lorber.

ZAHVALA

Ob izgubi moje drage mame

ANGE LE GRANDOVEC

se iskreno zahvaljujem sodelavcem v TK, NSK — TK ATC za izrečena sožalja in darovano cvetje.

Sin Matija Grandovec in oče Alojz

ZAHVALA

Ob nenadni smrti najine drage mame

VALENTINE PET AČ

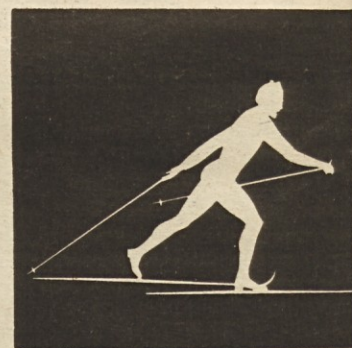
se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Orodjarna in TOZD Števec, za darovane vence, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti

sin Anton in hči Joža Šter

začetnika do vrhunskega tekmovalca. V nadaljevanju zasedanja so delegati izvolili vodstvo interesne skupnosti ter potrdili finančni načrt.

Stane Fleischman

DOPIŠUJTE V ISKRO

ORGANIZACIJSKI ODBOR TRADICIONALNEGA DUPLJSKEGA SMUČARSKEGA MARATONA PO POTEH KOKRŠKEGA ODREDA

TVD »PARTIZAN« DUPLJE

Vsak udeleženec bo na cilju prejel Bilten maratona in spominsko značko, ki sicer ne bo v prodaji. Pripravili pa so tudi serijo treh spominskih značk za prodajo.

Pokrovitelj letošnje prireditve je Slovenijales iz Ljubljane, soprokrovitelj pa ELAN, ZP Iskra in Triglav konfekcija Kranj. Med udeležence maratona bodo razdelili tudi večje število praktičnih nagrad. Pri maratonski tekmi na 25 km bodo tekmovalci razdeljeni na tri skupine: do 35 let, nad 35 let in skupina, v kateri bodo kmetje.

Omenjena tekaška smučarska prireditev, imenovana po dejanjih in bojih Kokrškega odreda, ne obuja le spominov na velike dni najhujših preizkušenj našega ljudstva, temveč iz leta v leto krepi telesno kondicijo mladih udeležencev. Na lanskem maratonskem je sodelovalo 419 maratoncev, letos pa organizatorji pričakujejo že blizu 1500 udeležencev. V primeru neugodnih snežnih razmer bo maraton 26. februarja.

Janez Kuhar

XV. HITROPOTEZNI TURNIR

Šahovsko društvo Iskra prireja svoje 15. hitropotezno šahovsko prvenstvo posameznikov Iskre, ki bo v soboto, 28. januarja 1978, v stolpnici ISKRE v Ljubljani, Trg revolucije 3.

Želimo, da se tega jubilejnega prvenstva udeleži čimveč šahistov iz vseh delovnih organizacij Iskre.